

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

PANORAMA POTRAVINÁŘSKÉHO PRŮMYSLU 2008

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Studii „Panorama potravinářského průmyslu 2008“ vypracoval pod gescí odboru potravinářské výroby a legislativy MZe ČR Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Ministerstvo zemědělství

Recenzent: Ing. Václav Lukeš

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Autoři: Ing. JUDr. Josef Mezera, CSc. (OKEČ 15)

Ing. Václav Pokorný (OKEČ 15.1, 15.2, 15.5, 15.7 a 15.9)

Ing. Marie Puticová, CSc. (OKEČ 15.3, 15.6 a 15.8)

Ing. Lenka Mejstříková (OKEČ 15.4)

© Rozmnožování anebo rozšiřování této publikace nebo jejích částí jakýmkoliv způsobem je zakázáno bez předchozího písemného souhlasu autora: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha.

Text neprošel jazykovou úpravou.

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Těšnov 17, 117 05 Praha 1

<http://www.mze.cz>, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-848-7

Vyrobil: Tisk Horák a.s.

A large, solid orange curved shape that starts from the bottom left and sweeps upwards and to the right, framing the text.

**PANORAMA
POTRAVINÁŘSKÉHO
PRŮMYSLU
2008**

Úvodní slovo ministra zemědělství

Vážení čtenáři,
dostává se Vám do rukou další vydání zprávy o vývoji potravinářského sektoru. S jejím vydáváním bylo započato již v roce 1997 za metodické spolupráce s Ministerstvem průmyslu a obchodu, neboť naše potravinářství je nedílnou součástí zpracovatelského průmyslu ČR. Široký zájem odborné veřejnosti z potravinářských firem, svazů, společenstev a přirozeně Potravinářské komory ČR, universit i z ekonomických úseků zahraničních zastoupení v ČR a od dalších státních i nestátních institucí si vyžádal, pokračovat v pravidelném zpracovávání a publikaci této zprávy až do dnešní doby. Jejím nesporným kladem je, že se snaží zachytit kontinuitu vývoje potravinářského průmyslu v ČR v delší časové řadě.

O hospodářském vývoji v ČR v posledním hodnoceném roce 2008 toho bylo napsáno již mnoho. Snad nejvíce charakteristickým rysem pro vzpomínaný rok byly výrazné ekonomické změny v jeho průběhu. Jaký však byl rok 2008 v potravinářském průmyslu? Tento

sektor zůstal významným segmentem zpracovatelského průmyslu s širokou oborovou i firemní strukturou s převahou malých a středních podniků, které se významně podílejí na zaměstnanosti ve všech krajích ČR. Přitom produktivita práce vyjádřená z účetní přidané hodnoty v běžných cenách v roce 2008 meziročně vzrostla podle předběžných údajů o 7,4 % a po roce 2000 každým rokem v průměru o 8,5 % při růstu osobních nákladů o 5,2 %. Není mým cílem uvádět pouze vcelku pozitivní trendy. Spoustu dalších údajů a informací naleznete ve vlastní zprávě. Víím, že podnikání v potravinářství, s ohledem na charakter produkce, tj. často její rychlou zkazitelnost, sezónnost při nákupu suroviny i při odbytu a jiná specifika přináší řadu problémů a povinností. Proto také dochází k určitým úpravám podpůrných programů, s cílem umožnit širšímu počtu potravinářských firem podílet se na čerpání prostředků z fondů EU či umožnit jim získání potřebných úvěrů.

Vliv vstupu ČR do EU se v potravinářském odvětví projevil zejména ve zvýšené obchodní výměně, a to především v rámci EU. Zmíněného odvětví v návaznosti na zemědělství se též dotýkala příprava na předsednictví ČR v EU. Zejména se jednalo o prioritu, kterou byla oblast kvality, v kontextu se „Zelenou knihou o jakosti zemědělských produktů“, která byla přijata v září 2008. Z vlastní zkušenosti, kdy jsem dlouhé období stál v čele dozorového orgánu Vás mohu ujistit, že bezpečnost potravin a jejich kvalita se staly a zůstávají uhlíkem kamenem potravinové politiky v ČR.

Ještě bych se chtěl v krátkosti vrátit k vlastní zprávě. I přes veškerou snahu zobrazit kontinuitu vývoje potravinářského odvětví, a to i v její oborové struktuře, dojde v příštím roce k určitým změnám a inovacím. Především to bude v souvislosti s důsledným přechodem Českého statistického úřadu na mezinárodní systém ekonomických klasifikací a zavedením „CZ-NACE“. Tato klasifikace by měla být též relevantnější s ohledem na hospodářskou realitu.

Závěrem bych chtěl všem čtenářům této publikace popřát šťastnou volbu při výběru z bohatého sortimentu potravin a nápojů, a to ať již půjde o výrobky označené národní značkou KLASA či s obchodní značkou od Vámi vybraného výrobce, resp. s ochranou známkou-logem EU, nebo bio či regionální produkt. Získáte tak nejen chutný a zdravý prospěšný výrobek, ale v pozici kupujícího, na samotném konci potravinového řetězce, se stanete tím subjektem, který aktivně působí na fungování tohoto dodavatelského řetězce a budete tak, projevením zájmu o výrobek, ovlivňovat spotřebitelskou poptávku.

Ing. Jakub Šebesta
ministr zemědělství

Obsah

Úvodní slovo ministra zemědělství	1
POUŽITÉ ZKRATKY A VYSVĚTLIVKY POJMŮ	4
ÚVOD	5
I. Výroba potravinářských výrobků a nápojů OKEČ 15	6
1. Charakteristika odvětví	6
2. Pozice odvětví v rámci zpracovatelského průmyslu	7
3. Struktura odvětví podle počtu zaměstnanců v organizacích	8
4. Regionální struktura odvětví	9
5. Hlavní ekonomické ukazatele	11
6. Zahraniční obchod	17
7. Investice	20
8. Shrnutí a perspektivy odvětví	21
II. Výrobní obory potravinářského průmyslu	23
Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků OKEČ 15.1	23
1. Charakteristika oboru	23
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	23
3. Hlavní ekonomické ukazatele	24
4. Zahraniční obchod	29
5. Shrnutí a perspektivy oboru	31
Zpracování a konzervace ryb a rybích výrobků OKEČ 15.2	34
1. Charakteristika oboru	34
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	34
3. Hlavní ekonomické ukazatele	35
4. Zahraniční obchod	38
5. Shrnutí a perspektivy oboru	40
Zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor OKEČ 15.3	43
1. Charakteristika oboru	43
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	44
3. Hlavní ekonomické ukazatele	45
4. Zahraniční obchod	48
5. Shrnutí a perspektivy oboru	50
Výroba rostlinných a živočišných tuků OKEČ 15.4	51
1. Charakteristika oboru	51
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	52
3. Hlavní ekonomické ukazatele	52
4. Zahraniční obchod	57
5. Shrnutí a perspektivy oboru	57

Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a zmrzliny OKEČ 15.5	60
1. Charakteristika oboru	60
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	61
3. Hlavní ekonomické ukazatele	61
4. Zahraniční obchod	65
5. Shrnutí a perspektivy oboru	67
Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků OKEČ 15.6	70
1. Charakteristika oboru	70
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	73
3. Hlavní ekonomické ukazatele	73
4. Zahraniční obchod	76
5. Shrnutí a perspektivy odvětví	77
Výroba krmiv OKEČ 15.7	79
1. Charakteristika oboru	79
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	80
3. Hlavní ekonomické ukazatele	81
4. Zahraniční obchod	85
5. Shrnutí a perspektivy oboru	87
Výroba ostatních potravinářských výrobků OKEČ 15.8	88
1. Charakteristika oboru	88
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	90
3. Hlavní ekonomické ukazatele	90
4. Zahraniční obchod	93
5. Shrnutí a perspektivy oboru	94
Výroby nápojů OKEČ 15.9	96
1. Charakteristika oboru	96
2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů	98
3. Hlavní ekonomické ukazatele	98
4. Zahraniční obchod	102
5. Shrnutí a perspektivy oboru	103

POUŽITÉ ZKRATKY A VYSVĚTLIVKY POJMŮ

CPA	Statistická klasifikace výrobků dle aktivit v Evropském hospodářském společenství	MZ	Ministerstvo zdravotnictví
CPV	ceny průmyslových výrobců	NČZ	nové členské země
CZV	ceny zemědělských výrobců	OKEC	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka	PGRLF	Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond
ČNB	Česká národní banka	PH	přidaná hodnota
ČSPS	Český Svaz Pivovarů a Sladoven	PRV	Program rozvoje venkova ČR pro období 2007–2013
ČMSM	Českomoravský svaz mlékárenský	SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development
ČSÚ	Český statistický úřad	SC	spotřebitelské ceny
ČŠS	Český škrobárenský svaz	SKP	Standardní klasifikace produkce
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)	SVNN	Svaz výrobců nealkoholických nápojů
EK	Evropská komise	SOTC	Společná organizace trhu s cukrem
ES	Evropské společenství	SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
EU	Evropská unie	SZP EU	Společná zemědělská politika EU
FADN	Farm Accountancy Data Network ČR (sítí testovacích podniků)	VÚPS	Výzkumný ústav pivovarský a sladařský Praha
FAME	(fatty acid methylester), v ČR se jedná o metylester řepkového oleje; zkratka MEŘO je nyní i v ČR nahrazována zkratkou FAME.	VV a S	vlastní výrobky a služby
ISO	International Standard Organisation - Mezinárodní organizace pro standardizaci	UKZUZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
MEŘO	metylester řepkového oleje	ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací (k 1. 7. 2008 došlo ke sloučení VÚZE a ÚZPI)
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu	ZMP	Zentrale Markt und Preis berichtelle GmbH Bonn
MSP	Malé a střední podniky	ZO	Zahraniční obchod
MZe	Ministerstvo zemědělství	ZP	Zpracovatelský průmysl (v systému OKEČ označen jako D)

Vysvětlivky pojmů

tržby za prodej vlastních V a S (VVa S)	tržby za prodej vlastní hmotné a nehmotné produkce externím odběratelům
účetní přidaná hodnota	rozdíl mezi výkony vč. obchodní marže a výkonovou spotřebou
počet zaměstnaných osob (prům. evid. počet)	zahrnuje aktivní podnikatele a zaměstnance
náklady celkem	časově rozlišené provozní, finanční a mimořádné náklady za sledované období zahrnují
osobní náklady	veškeré požitky zaměstnanců i osob pracujících na základě dohody o provedení práce nebo dohody o činnosti vč. nákladů na zákonné i ostatní sociální pojištění
produktivita práce z účetní přidané hodnoty	poměr účetní přidané hodnoty z výkonů a celkového počtu zaměstnaných osob - přepočteného
podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě	podíl osobních nákladů a účetní přidané hodnoty
vývoz	cena vyvezeného zboží
dovoz	cena dovezeného zboží
obchodní saldo zahraničního obchodu	rozdíl mezi vývozem a dovozem

ÚVOD

Publikace „Panorama potravinářského průmyslu 2008“ je tradiční situační zprávou o vývoji „Výroby potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15)“, které jsou pravidelně zpracovávány od roku 1998 dle metodiky Ministerstva průmyslu a obchodu. Tato publikace byla obdobně jako v minulých letech zpracována v Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), v útvaru Struktury a ekonomiky navazujících sektorů pod gescí MZe. Touto gescí je pověřen Odbor potravinářské výroby a legislativy.

Zpráva uvádí vývoj za odvětví OKEČ 15 v časové řadě let 2000–2008 a současně i za rozhodující výrobní obory odvětví, resp. jejich skupiny (OKEČ 15.1 až 15.9).

Z uvedené časové řady jsou patrné dlouhodobé i krátkodobé produkční i ekonomické trendy a pozice odvětví OKEČ 15 a jeho výrobních oborů.

Produkční charakteristiky uvedené v publikaci zahrnují výsledky ekonomické činnosti podnikatelských subjektů, zařazených ČSÚ do sledovaného odvětví. V těchto výsledcích jsou zahrnuty všechny podnikatelské subjekty, bez ohledu na právní formu, počet zaměstnanců a zda jsou či nejsou zapsány v Obchodním rejstříku.

Publikace obsahuje i problematiku zahraničního obchodu po roce 2000 dle údajů MPO (podle zjištění k březnu 2009) a zahraničních investic podle stavu sledovaného Českou národní bankou. Jednotlivé její části uzavírá shrnutí a další perspektiva hodnoceného odvětví, resp. oborů.

Publikace se v omezené míře věnuje též oblasti podpor do odvětví.

Zvoleným obsahem, jde o poměrně ucelenou a přehledně zpracovanou charakteristiku potravinářského sektoru a jeho rozhodujících výrobních oborů (oborových skupin), takže je publikace všestranně použitelná a může posloužit i pro poskytování informací veřejnosti.

Pro zájemce z řad odborné, ale i širší veřejnosti, bude publikace v tištěné verzi a na disku CD obdobně jako v minulých letech k dispozici na MZe, v Odboru potravinářské výroby a legislativy (na internetu na adrese: <http://www.mze.cz>) resp. v ÚZEI, Oddělení struktury a ekonomiky navazujících sektorů (na internetu na adrese: <http://www.uzei.cz>).

I. Výroba potravinářských výrobků a nápojů OKEČ 15

I. Charakteristika odvětví

Potravinářské odvětví v EU je pilířem její ekonomiky. Z kvantitativního pohledu se výroba tohoto odvětví v ČR na celkové produkční výkonnosti za EU-27 podílí jen poměrně malým objemem (do 1 %), ale z kvalitativního hlediska je nezastupitelná svými národními specifiky. K nim patří např. průmyslová výroba širokého sortimentu knedlíků, výroba Českého piva a řada dalších v EU chráněných výrobků typu CHOP (chráněné označení původu) a CHZO (chráněné zeměpisné označení). Určité rozšíření produkce je očekáváno i u zaručených tradičních specialit (ZTS), které se vyrábějí pomocí tradičních metod.

Potravinářské odvětví však hraje také významnou roli v národním hospodářství ČR. Na HDP se podílí 2,9 % a na zaměstnanosti 2,8 %. Výjimečnou kvalitu potravin garantuje národní značka KLASA, která získala důvěru spotřebitelů. Významný pokrok byl v posledním roce zaznamenán i u regionální produkce, která nachází uplatnění zejména na místních trzích. Mnohé tyto produkty, které pocházejí z ekologického zemědělství jsou biopotravinami. Veškerá produkce, a to jak rostlinného, tak živočišného původu musí splňovat vysoké standardy z hlediska bezpečnosti a podléhá přísné kontrole, a to jak přímo ve výrobě a distribuci, tak je monitorována a posuzována státními dozorovými orgány v souladu s národním potravinovým a veterinárním právem, harmonizovaným s právem evropským.

Výroba potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15) zůstává oborově značně členitá, neboť zpracovává různé agrární komodity a uspokojuje rozmanité potřeby požadované tuzemskou i zahraniční spotřebitelskou poptávkou.

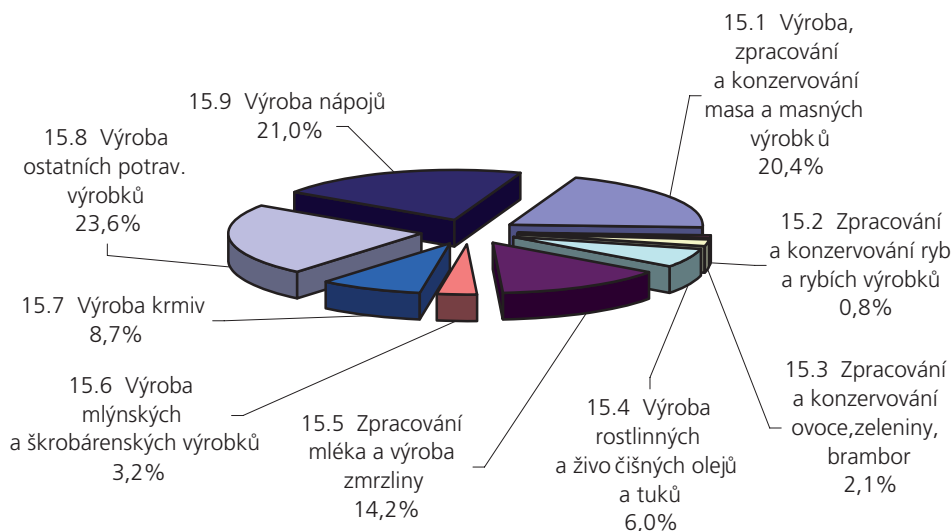
Jde o následující výrobní obory, resp. jejich skupiny podle systému OKEČ:

- 15.1 – výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků,
- 15.2 – zpracování a konzervování ryb a rybích výrobků,
- 15.3 – zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor,
- 15.4 – výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků,
- 15.5 – zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a zmrzliny,
- 15.6 – výroba mlýnských a škrobárenských výrobků,
- 15.7 – výroba krmiv,
- 15.8 – výroba ostatních potravinářských výrobků,
- 15.9 – výroba nápojů.

Podíly výše uvedených oborů, resp. jejich skupin, na celkových tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb hodnoceného odvětví v roce 2008 uvádí graf I. Z tohoto grafu je patrné, že z hlediska produkční výkonnosti jsou stále rozhodující čtyři obory, resp. jejich skupiny.

Jsou to: OKEČ 15.8 - Výroba ostatních potravinářských výrobků, 15.9 - Výroba nápojů, 15.1 - Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků a 15.5 - Zpracování mléka a výroba zmrzliny. Podíly dalších výrob na tržbách odvětví jsou již podstatně nižší, představují zhruba jen jednu pětinu z této struktury, avšak z hlediska potřeb výrobní segmentace trhu nacházejí plné uplatnění.

Graf I - Podíly oborů na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2008

Pozn.: údaje v běžných cenách
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

2. Pozice odvětví v rámci zpracovatelského průmyslu

Podíl odvětví OKEČ 15 na zpracovatelském průmyslu v roce 2008 u tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. činil 9,4 %. Podle předběžných údajů bylo u tohoto ukazatele, po trvalém poklesu po roce 2000, zaznamenáno zvýšení po předchozí dvouleté stagnaci. U ukazatele účetní přidaná hodnota činil podíl OKEČ 15 na zpracovatelském průmyslu v hodnoceném roce 9,5 % a vývojový trend po roce 2000 je zhruba obdobný jako u tržeb. Podíl OKEČ 15 na zpracovatelském průmyslu u zaměstnanosti v roce 2008 činil 9,2 %. Podíl tohoto ukazatele za sledované odvětví na zpracovatelském průmyslu v delší časové řadě trvale klesá, což vyplývá z potřeby zvyšování produktivity práce a konkurenceschopnosti potravinářské výroby v ČR.

Na podporu rozvoje výroby potravinářských výrobků a nápojů byly v roce 2008 určeny některé programy. K rozhodujícím patřily:

- podpory v rámci Operačního programu Zemědělství - Opatření I.2; jde o podporu 50 % ceny investic do modernizování a rekonstrukce výrobních zařízení, na zavádění nových technologií, zlepšení a racionalizaci postupů zpracování zemědělských produktů. Podpora činila celkem 115 mil. Kč, z toho EU se podílela 80 mil. Kč (předběžné údaje). V roce 2007 tato podpora byla vyšší a dosáhla 126 mil. Kč.

- podpory v rámci programu PRV a ze zdrojů EAFRD – Opatření 1.1.3; jde o opatření přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům. Podpora činila 86 mil. Kč, z toho EU se podílela 69 mil. Kč (předběžné údaje). V roce 2007 tato podpora poskytována nebyla.
- národní podpory v rámci Dotačního programu 13 - Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu; jde o dotace do 40 % přijatelných nákladů na projekt, max. do 10 mil. Kč na každý jednotlivý projekt a subjekt. Dotace činila 231 mil. Kč, v roce 2007 bylo poskytnuto 310 mil. Kč.
- ostatní výdaje MZe – Podpory úvěrů na investice v rámci dobíhajících programů Zpracovatel, Odbytová organizace, Hygiena; jde o subvence úroků z úvěrů na investice vyplácené PGRLF potravinářským podnikům, kdy příjemcem podpory je zpracovatel zemědělských produktů, jeho spotřeba domácích zemědělských výrobků přesahuje 70 % celkových nákladů na suroviny. Podpora činila 16 mil. Kč (předběžný údaj), v roce 2007 dosáhla 24 mil. Kč.
- z jiných rezortů – Programy ČMZR pro malé a střední podniky; jde o podpory cenového zvýhodnění záruk, zvýhodněné úvěry a příspěvky na úhradu úroků z bankovních úvěrů. Podpora dosáhla 49 mil. Kč, zatímco v roce 2007 to bylo jen 20 mil. Kč.
- výdaje SZIF (Marketingový fond); jde o propagaci značky KLASA. Podpora činila 41 mil. Kč, zatímco v roce 2007 to bylo 186 mil. Kč.

Úroveň poskytnutých podpor v roce 2008 ve výši 538 mil. Kč je v porovnání s rokem 2007 s objemem 666 mil. Kč. nižší o téměř 20 %. V zájmu posílení pozice potravinářského sektoru by bylo účelné v podporách pokračovat i nadále. Zejména by se to mělo týkat podpor ze zdrojů EAFRD, ale i z dalších zdrojů.

3. Struktura odvětví podle počtu zaměstnanců v organizacích

Produkční charakteristiky za rok 2007 podle velikostních skupin subjektů u OKEČ 15 uvádí tabulka 1 a graf 2. Rozhodující podíl na objemu tržeb za prodej výrobků a služeb v b. c., účetní přidané hodnotě v b. c. a na počtu zaměstnaných osob si nadále udržuje kategorie středních podniků (s 50 až 249 zaměstnanci). Téměř stejného objemu úrovně účetní přidané hodnoty v b. c. jako střední podniky dosahují také velké podniky (s 250 - 999 zaměstnanci). U velmi velkých podniků je relativně vysokého objemu účetní přidané hodnoty dosahováno s poměrně nízkým počtem zaměstnanců, což vyplývá z vysoké úrovně produktivity práce v této kategorii podniků v rámci odvětví.

Minoritní podíl na produkčních charakteristikách za OKEČ 15 vykazuje kategorie mikropodniků (s 0 až 9 zaměstnanci) s výjimkou zaměstnanosti, která je u těchto drobných podnikatelů v porovnání k tržbám a účetní přidané hodnotě vyšší než u ostatních

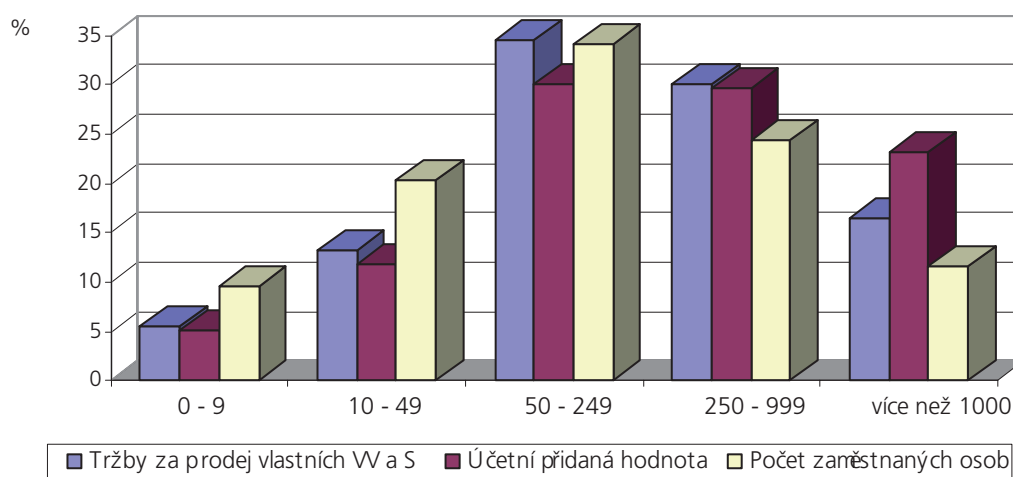
velikostních kategorií firem, což souvisí s produkcí regionálních specialit, mnohdy náročných na pracnost. Drobní podnikatelé vytvářejí obvykle pracovní místa ve venkovských regionech, ale též v městských aglomeracích a tím významně přispívají k zaměstnanosti na celém území státu.

Tabulka I - Produkční charakteristiky v roce 2007 podle velikostních skupin - OKEČ 15

(mil. Kč, osob)	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999	více než 1000
Tržby za prodej VV a S v b.c.	16 513,3	39 150,2	102 190,1	89 188,0	49 024,0
Účetní přidaná hodnota v b.c.	3 702,5	8 485,0	21 470,0	21 104,3	16 517,0
Počet zaměstnaných osob	12 253	26 100	43 598	31 117	14 914

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Graf 2 - Podíly velikostních skupin organizací na produkčních charakteristikách v roce 2007

Pozn.: údaje v běžných cenách
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

4. Regionální struktura odvětví

Regionální strukturu odvětví OKEČ 15 za rok 2008 (vycházející z údajů za podniky s 20 a více zaměstnanci) ukazuje graf 3. Nejvyšší podíl na tržbách v b. c. (19,4 %), který má rostoucí trend zaznamenalo hl. město Praha, které je sídlem řady firem. Nejvyšší za OKEČ 15 byl i podíl hl. města Prahy na zaměstnanosti v hodnoceném roce (15,2 %).

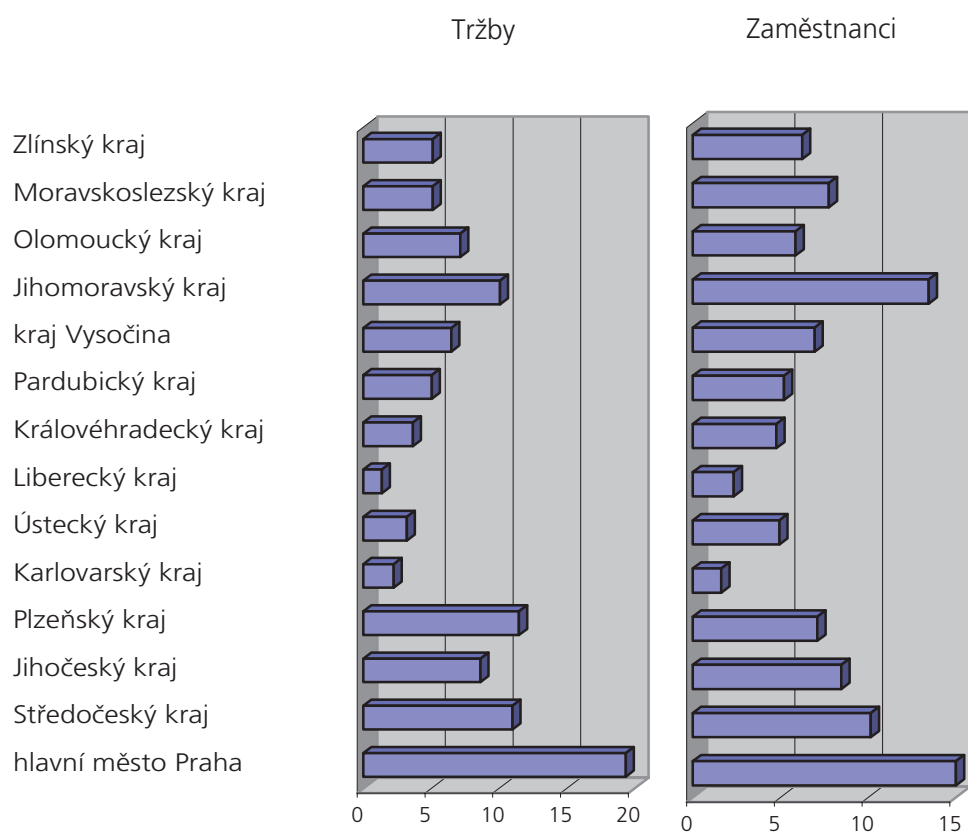
Dále se v hodnocení podle podílu tržeb v krajském členění v roce 2008 umístil Plzeňský kraj (11,6 %), Středočeský kraj (11,0 %) a Jihomoravský kraj (10,1 %). Ostatní kraje již vykazují podíly na tržbách odvětví nižší než 10 %. Nejmenší podíl v tomto hodnocení zaznamenal Liberecký kraj (1,4 %).

Nejvyšší zaměstnanost ve sledovaném odvětví vykazovalo hl. město Praha, Jihomoravský kraj (13,4 %) a dále Středočeský kraj (10,1 %). U ostatních krajů činil vykazovaný podíl

na zaměstnanosti méně než 10 %. Nejméně ze všech krajů se na zaměstnanosti podílel Karlovarský kraj (1,9 %).

Některé kraje vykazují podíl na počtu zaměstnanců v hodnoceném roce 2008 nižší než podíl na tržbách, ale u části krajů je tomu naopak. Tento vzájemný poměr obou podílů je dán kombinací mnoha faktorů. Patří k nim charakter oblasti (průmyslová, resp. agrární), specifičnost výroby (vysoce kvalitní produkce „na míru“ či standardní produkce, resp. pouze sezónního charakteru) a podnikatelská aktivita často spojená s inovační aktivitou a dále její struktura (početnost a zastoupení velikostních kategorií firem a apod.). Žádoucí se jeví, aby v každém kraji měla potravinářská výroba své zastoupení reprezentované regionálními a dalšími produkty. Dosud bylo uplatňováno 10 regionálních značek.

Graf 3 - Podíly krajů na produkčních charakteristikách v roce 2008

Pozn.: údaje v běžných cenách

Pramen: ČSÚ, 20 a více pracovníků

5. Hlavní ekonomické ukazatele

5.1 Cenový vývoj

Cenový vývoj potravinářských výrobků a nápojů (SKP 15) v členění podle hlavních skupin výrobků (SKP 15.1 - 15.9) v letech 2000 - 2008 uvádí tabulka 2. Z této tabulky je zřejmý meziroční pokles cen v roce 2008 (avšak je potřeba vzít v úvahu použitou metodiku, která porovnává ceny za prosinec). Pokles nastal především jako reakce na výrazné zvýšení cen na konci roku 2007 (nastalo zejména v obilní vertikále a v oblasti živočišné produkce u mléka v návaznosti na zahraniční trendy) a nemohlo být trvalého charakteru, což bylo již dříve signalizováno (např. v obdobné publikaci z roku 2008). Žádoucí by bylo udržet větší cenovou stabilitu u SKP 15, než jaká je vykazována po roce 2000, což se však týká i cen agrární produkce vč. evropských a světových cen.

Nejvyšší nárůst cen v roce 2007 vykazuje výroba tuků a olejů, což je však spojeno i se zpracováním olejnin pro nepotravinářské využití prováděné ve zpracovatelských kapacitách tukového průmyslu. Naopak nejvyšší pokles cen nastal u mlékárenských výrobků a krmiv, tj. u té produkce, u níž ceny v předchozím roce 2007 výrazně vzrostly z důvodů, které byly výše zmíněny.

Tabulka 2 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000–2008

(%)	meziroční index							
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07/06	08/07
SKP 15.1	100,3	86,5	103,7	105,3	97,7	98,3	101,3	100,9
SKP 15.2	110,2	106,8	99,2	99,2	100,9	101,2	100,0	100,1
SKP 15.3	100,5	98,5	103,1	100,5	100,8	101,2	107,4	102,1
SKP 15.4	100,0	100,7	100,7	94,8	102,4	102,4	115,7	108,9
SKP 15.5	105,2	99,8	101,9	105,2	96,9	99,0	123,2	84,8
SKP 15.6	102,6	97,0	105,8	100,7	92,3	108,5	130,9	92,2
SKP 15.7	104,2	88,7	106,8	94,9	87,6	103,1	134,6	88,5
SKP 15.8	102,1	99,0	107,3	104,9	96,9	104,6	108,5	99,9
SKP 15.9	103,6	103,5	101,5	104,1	101,5	103,6	105,6	103,6
SKP 15	102,7	96,3	104,0	103,1	97,1	102,1	113,3	97,4

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

5.2 Základní produkční charakteristiky

Základní produkční charakteristiky odvětví OKEČ 15 v časové řadě let 2000 – 2008 jsou zachyceny v tabulkách 3, 4 a 5. U tržeb za prodej VV a S dosáhl kumulovaný index v b. c. za celé sledované období za odvětví hodnoty 129,5, což dokumentuje vzestupný trend. Meziroční index 2008/2007 v b. c. vykázal hodnotu 104,8. V porovnání s rokem 2007 je tento dosažený růst výrazně nižší, přesto však jde stále ještě o relativně příznivé tempo,

neboť již u některých oborů byl v hodnoceném roce zaznamenán pokles (zpracování ovoce a zeleniny a zpracování mléka).

U účetní přidané hodnoty v b. c. dosáhlo odvětví OKEČ 15 v celém hodnoceném období podstatně vyššího tempa růstu než u tržeb (kumulovaný index v b. c. vykázal hodnotu 149,3), při meziročním zvýšení v roce 2008 o 7,5 %. Vzestupný trend u ukazatele účetní přidané hodnoty je pozitivní jev, který dokumentuje vhodnější produkční i ekonomickou orientaci sledovaného odvětví.

Počet zaměstnaných osob za odvětví OKEČ 15 i za všechny jeho rozhodující obory, resp. jejich skupiny v hodnoceném období od roku 2000, klesal. Celkový úbytek zaměstnanců představuje 16 248 osob, a to přes to, že v posledních dvou letech počet zaměstnanců mírně vzrostl. Tato změna byla vyvolána vyšší zaměstnaností u výrobců krmiv a ostatních potravinářských výrobků, tj. u výrob většinou představujících vyšší fázi zpracování agrárních komodit především rostlinného původu.

Porovnání vývoje základních produkčních charakteristik v letech 2000 - 2008 v hodnoceném odvětví OKEČ 15 a ve zpracovatelském průmyslu ilustruje graf 4. Ze vzájemného porovnání je patrný odlišný vývoj, přičemž progresivnější trendy vykazoval zpracovatelský průmysl celkem, ale po roce 2007 se tento trend u zpracovatelského průmyslu vlivem celkové hospodářské situace zhoršil.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	50 155,6	56 084,1	58 794,6	55 549,5	59 634,4	54 326,2	58 620,0	61 346,6	63 149,4
OKEČ 15.2	1 856,4	2 163,7	1 886,4	1 911,1	2 043,5	1 839,8	1 402,3	2 163,6	2 373,3
OKEČ 15.3	7 203,5	5 956,7	6 704,3	5 991,0	6 559,5	5 920,0	6 450,8	6 833,0	6 769,1
OKEČ 15.4	11 471,1	12 556,5	12 213,2	11 607,3	12 268,8	15 895,0	15 564,8	17 307,2	18 640,1
OKEČ 15.5	37 900,6	39 508,8	39 106,0	37 544,0	41 417,4	42 489,8	40 099,5	44 708,6	44 204,1
OKEČ 15.6	8 030,8	8 823,2	7 291,1	8 405,1	10 286,9	10 001,0	8 706,1	9 561,5	9 914,0
OKEČ 15.7	18 404,3	22 869,5	20 862,9	19 565,5	19 652,6	18 093,7	18 083,9	22 614,6	26 876,5
OKEČ 15.8	56 589,9	57 829,9	61 757,3	60 509,5	68 542,7	66 981,0	67 394,0	69 006,6	73 133,4
OKEČ 15.9	47 937,4	52 450,4	53 864,9	56 030,1	55 816,3	55 291,6	57 294,1	62 523,9	65 110,0
OKEČ 15	239 549,6	258 242,8	262 480,7	257 113,1	276 222,1	270 838,1	273 615,5	296 065,6	310 169,9
meziroční index	x	107,8	101,6	98,0	107,4	98,1	101,0	108,2	104,8
kumulovaný index	100,0	107,8	109,6	107,3	115,3	113,1	114,2	123,6	129,5

*předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč).	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	7 001,2	8 427,6	9 563,6	9 099,2	9 006,1	8 842,2	9 657,5	10 470,0	11 488,5
OKEČ 15.2	367,1	315,8	269,4	366,6	383,9	351,8	292,6	420,0	532,9
OKEČ 15.3	1 600,6	1 357,2	1 624,2	1 523,8	1 505,5	1 548,0	1 567,0	1 685,6	1 643,8
OKEČ 15.4	2 255,9	1 929,5	2 032,3	1 736,8	1 476,8	1 982,6	1 989,5	1 801,0	1 923,1
OKEČ 15.5	5 058,6	4 989,3	3 988,4	3 414,7	4 875,4	4 717,6	4 495,1	5 975,7	5 200,1
OKEČ 15.6	1 265,6	1 392,1	1 438,4	1 479,2	1 907,7	1 993,2	1 762,1	1 781,9	2 447,4
OKEČ 15.7	3 934,4	4 314,5	4 288,4	4 129,0	4 096,0	4 099,5	3 804,5	4 826,6	5 731,4
OKEČ 15.8	16 159,2	18 253,3	18 767,8	19 066,8	22 366,6	21 892,2	22 034,0	23 482,8	25 966,2
OKEČ 15.9	13 702,9	14 427,5	16 927,2	18 516,5	18 499,1	19 629,2	19 939,1	20 835,2	21 715,9
OKEČ 15	51 345,5	55 406,8	58 899,7	59 332,6	64 117,1	65 056,3	65 541,4	71 278,8	76 649,3
meziroční index	x	107,9	106,3	100,7	108,1	101,5	100,7	108,8	107,5
kumulovaný index	100,0	107,9	114,7	115,6	124,9	126,7	127,6	138,8	149,3

*předběžná hodnota

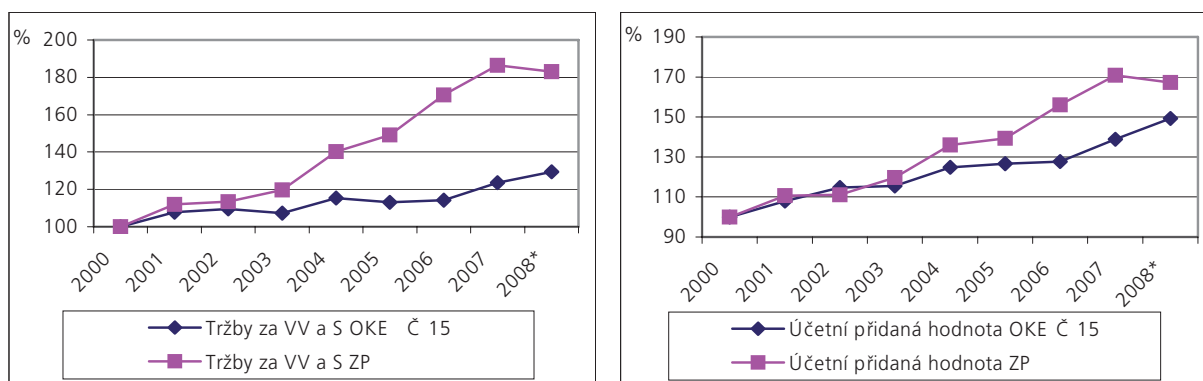
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

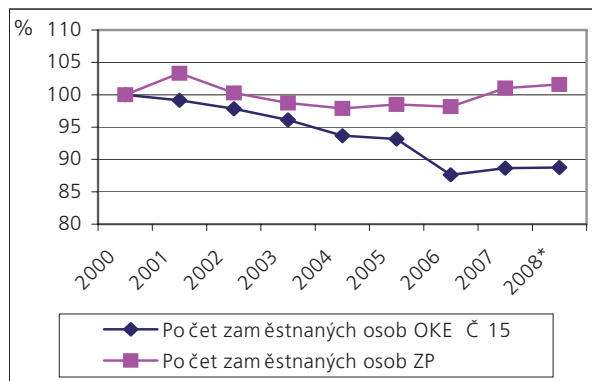
Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000–2008

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	29 510	29 484	30 573	29 217	27 897	27 245	26 170	26 701	26 718
OKEČ 15.2	1 164	972	819	1 066	956	900	845	990	994
OKEČ 15.3	5 385	4 285	4 512	4 095	3 842	3 672	3 741	3 456	3 330
OKEČ 15.4	3 243	3 357	3 313	3 112	2 866	2 633	2 366	2 355	2 276
OKEČ 15.5	14 121	13 427	13 506	12 797	12 324	11 312	10 440	9 960	9 408
OKEČ 15.6	4 425	3 968	3 781	4 285	4 229	3 795	3 517	3 422	3 373
OKEČ 15.7	8 003	7 809	7 764	7 581	6 840	6 671	6 428	6 722	7 113
OKEČ 15.8	57 755	59 158	57 354	57 942	57 840	60 376	55 508	56 642	57 275
OKEČ 15.9	20 744	20 682	19 577	18 621	18 444	17 829	17 451	17 733	17 615
OKEČ 15	144 350	143 142	141 199	138 716	135 238	134 433	126 466	127 981	128 102
meziroční index	x	99,2	98,6	98,2	97,5	99,4	94,1	101,2	100,1
kumulovaný index	100,0	99,2	97,8	96,1	93,7	93,1	87,6	88,7	88,7

*předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Graf 4 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

V hodnoceném období let 2000 - 2008 rostly náklady celkem za OKEČ 15 výrazně v roce 2005, tj. v roce vstupu do EU, kdy bylo zapotřebí vynaložit často jednorázové investiční náklady vyžadované především hygienickými standardy. Pokles nákladů v následujících letech 2005 a 2006 byl do značné míry způsoben tlakem distribučních řetězců na zachování cen producentů. V roce 2007 náklady opět zaznamenaly růst, a to především u oborů, u nichž meziročně výrazně vzrostly ceny vstupů. Údaje o nákladech celkem za celé období v oborové struktuře uvádí tabulka 6. V zájmu udržení cenové konkurenceschopnosti u základního sortimentu potravin, ve vztahu k dováženým, bude žádoucí nacházet způsoby snižování nákladů i nadále. To by však nemělo jít na úkor snižování kvality a v žádném případě bezpečnosti potravin.

Osobní náklady ve sledovaném odvětví OKEČ 15, jak je zřejmé z tabulky 7, vykazaly v porovnání s náklady celkem po roce 2000 výrazně rychlejší tempo růstu (kumulovaný index 2008/2000 dosáhl úrovně 141,5). V meziročním porovnání v posledním roce 2008 vzrostly tyto náklady o 6,5 %, při poměrně mírném přírůstku počtu zaměstnanců v uvedeném roce. Jediným oborem, který vykazuje v roce 2008 podle předběžných údajů mírné snížení osobních nákladů je výroba tuků a olejů, kde se snížila i zaměstnanost.

Tabulka 6 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	65 382,8	72 374,6	74 782,8	69 995,0	76 230,4	72 626,8	74 291,9	76 711,7	77 620,6
OKEČ 15.2	2 684,3	2 508,5	2 022,9	2 135,0	2 275,5	2 073,1	1 497,3	2 648,8	2 716,4
OKEČ 15.3	8 550,2	7 856,9	8 237,2	6 769,7	8 135,7	6 905,5	7 513,1	8 073,5	8 125,3
OKEČ 15.4	18 770,7	16 966,1	18 150,5	15 868,7	18 668,1	26 192,1	28 660,1	32 206,6	32 214,3
OKEČ 15.5	48 416,2	48 071,8	50 259,0	45 479,1	54 519,4	49 794,5	47 306,4	52 250,8	52 957,2
OKEČ 15.6	10 766,9	11 308,2	9 307,2	10 254,5	12 693,6	12 887,4	11 222,2	12 573,4	12 864,6
OKEČ 15.7	33 752,9	39 472,6	36 860,8	35 040,9	39 815,7	36 020,8	37 228,4	46 774,5	50 112,6
OKEČ 15.8	89 107,0	76 188,8	81 384,5	77 025,1	87 225,8	89 348,0	84 877,2	90 798,9	95 320,6
OKEČ 15.9	67 962,0	72 294,7	64 651,8	64 408,0	62 012,4	59 369,8	60 763,5	68 104,5	67 164,0
OKEČ 15	345 393,0	347 042,2	345 656,7	326 976,0	361 576,6	355 218,0	353 360,1	390 142,7	399 095,6
meziroční index	x	100,5	99,6	94,6	110,6	98,2	99,5	110,4	102,3
kumulovaný index	100,0	100,5	100,1	94,7	104,7	102,8	102,3	113,0	115,5

*předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000 – 2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	4 773,9	5 023,1	5 848,6	5 770,6	5 969,7	5 838,6	6 064,7	6 367,2	6 620,6
OKEČ 15.2	223,2	195,9	170,9	210,0	207,9	209,4	184,9	280,7	354,1
OKEČ 15.3	854,2	786,4	901,3	844,9	881,7	846,4	927,1	936,8	978,9
OKEČ 15.4	923,8	1 009,1	1 069,4	1 000,7	984,0	1 054,1	912,6	953,5	946,4
OKEČ 15.5	2 677,7	2 784,5	3 001,8	2 958,8	3 124,0	2 966,3	2 912,9	3 086,4	3 208,7
OKEČ 15.6	846,7	822,9	860,1	960,9	1 041,9	1 037,7	1 015,6	1 047,1	1 141,2
OKEČ 15.7	1 819,3	1 960,1	2 096,7	2 099,7	2 016,7	2 052,8	2 096,3	2 406,5	2 503,7
OKEČ 15.8	9 620,3	10 288,3	10 946,5	11 291,3	12 513,1	12 715,8	12 704,9	13 714,7	15 008,1
OKEČ 15.9	5 303,6	5 682,0	5 792,8	5 992,1	6 401,0	6 350,6	6 570,5	7 144,2	7 504,9
OKEČ 15	27 042,7	28 552,3	30 688,1	31 129,0	33 140,0	33 071,7	33 389,5	35 937,1	38 266,6
meziroční index	x	105,6	107,5	101,4	106,5	99,8	101,0	107,6	106,5
kumulovaný index	100,0	105,6	113,5	115,1	122,5	122,3	123,5	132,9	141,5

*předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

5.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty vykazuje u OKEČ 15 při poklesu zaměstnanosti a výrazném vzestupu účetní přidané hodnoty za hodnocené období let 2000 - 2008 dynamický trend. Údaje o vývoji produktivity práce z účetní přidané hodnoty ve zmíněném období za odvětví OKEČ 15 a jeho výrobní obory uvádí tabulka 8. Na zmíněném dynamickém trendu se podílejí všechny potravinářské obory. V posledních třech letech je za hodnocené odvětví dosahováno meziročního tempa vyššího 7 %.

Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě za hodnocené období 2000 - 2008 uvádí tabulka 9. Tento podíl za odvětví OKEČ 15 meziročně v roce 2008 poklesl na 0,499 (v roce 2007 činil 0,504). Za celé období po roce 2000 se tento podíl při určitém kolísání snižuje. Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2008 za zpracovatelský průmysl a za OKEČ 15 znázorňuje graf 5. Trendy vývoje u produktivity práce z účetní přidané hodnoty za zpracovatelský průmysl a za hodnocené odvětví se příliš neodchylují, zatímco u ukazatele podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě se nůžky mezi trendy těchto dvou subjektů v roce 2008 výrazně rozevřely a u zpracovatelského průmyslu se tento podíl markantně zvýšil.

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000–2008

(tis. Kč/zam.)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	237,2	285,8	312,8	311,4	322,8	324,5	369,0	392,1	430,0
OKEČ 15.2	315,4	324,9	328,9	343,9	401,6	391,0	346,0	424,4	535,9
OKEČ 15.3	297,2	316,7	360,0	372,1	391,9	421,6	418,9	487,7	493,6
OKEČ 15.4	695,6	574,8	613,4	558,1	515,3	753,0	840,7	764,7	844,8
OKEČ 15.5	358,2	371,6	295,3	266,8	395,6	417,1	430,6	600,0	552,7
OKEČ 15.6	286,0	350,8	380,4	345,2	451,1	525,2	501,1	520,7	725,6
OKEČ 15.7	491,6	552,5	552,3	544,6	598,8	614,5	591,8	718,0	805,8
OKEČ 15.8	279,8	308,6	327,2	329,1	386,7	362,6	397,0	414,6	453,4
OKEČ 15.9	660,6	697,6	864,6	994,4	1 003,0	1 101,0	1 142,6	1 174,9	1 232,8
OKEČ 15	355,7	387,1	417,1	427,7	474,1	483,9	518,3	556,9	598,3
meziroční index	x	108,8	107,8	102,5	110,8	102,1	107,1	107,5	107,4
kumulovaný index	100,0	108,8	117,3	120,2	133,3	136,0	145,7	156,6	168,2

*předběžná hodnota

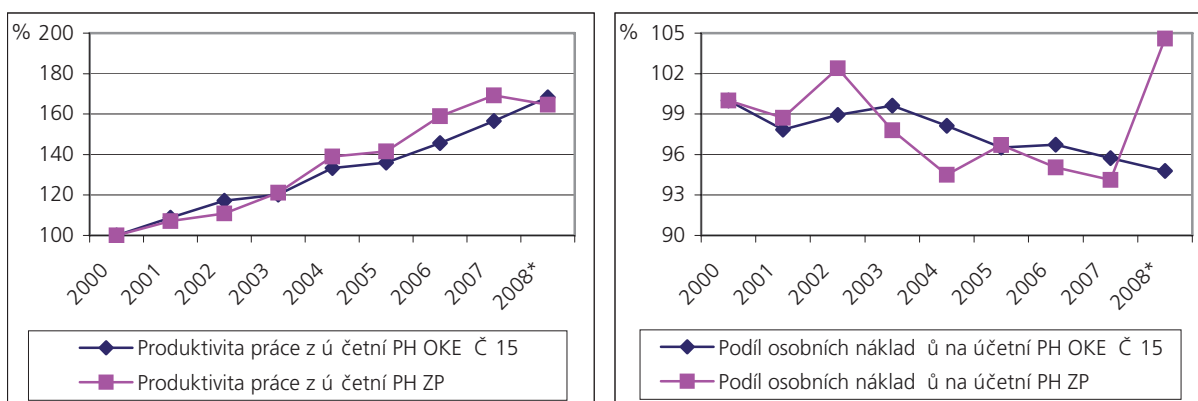
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 9 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000–2008

(-)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	0,682	0,596	0,612	0,634	0,663	0,660	0,628	0,608	0,576
OKEČ 15.2	0,608	0,620	0,634	0,573	0,542	0,595	0,632	0,668	0,664
OKEČ 15.3	0,534	0,579	0,555	0,554	0,586	0,547	0,592	0,556	0,595
OKEČ 15.4	0,410	0,523	0,526	0,576	0,666	0,532	0,459	0,529	0,492
OKEČ 15.5	0,529	0,558	0,753	0,866	0,641	0,629	0,648	0,516	0,617
OKEČ 15.6	0,669	0,591	0,598	0,650	0,546	0,521	0,576	0,588	0,466
OKEČ 15.7	0,462	0,454	0,489	0,509	0,492	0,501	0,551	0,499	0,437
OKEČ 15.8	0,595	0,564	0,583	0,592	0,559	0,581	0,577	0,584	0,578
OKEČ 15.9	0,387	0,394	0,342	0,324	0,346	0,324	0,330	0,343	0,346
OKEČ 15	0,527	0,515	0,521	0,525	0,517	0,508	0,509	0,504	0,499

*předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Graf 5 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

6. Zahraniční obchod

6.1 Vývoj zahraničního obchodu

Z tabulky 10 je zřejmé, že obrat zahraničního obchodu (vývoz + dovoz) s potravinářskými výrobky a nápoji (SKP 15) se za léta 2000 - 2008 více jak zdvojnásobil. Vývoj salda obchodní bilance u této skupiny výrobků se však od roku 2002 až do roku 2007 trvale zhoršoval a v posledně uvedeném roce vykázal zápornou hodnotu -25 mld. Kč. V posledním hodnoceném roce se toto saldo podařilo snížit o cca 1,4 mld. Kč na -23,7 mld. Kč. Příčinou narůstání pasivního salda výrobků SKP 15 je, že v bilanci zahraničního obchodu s těmito výrobky trvale převažuje co do objemu dovoz i když dlouhodobé tempo růstu vývozu je o 8 p.b. vyšší než u dovozu. Z dlouhodobého hlediska se v roce 2008 mírně (o 2,7 p. b.) zlepšil stupeň krytí dovozu vývozem (75,8 %) v porovnání s rokem 2000 (73,1 %). Z makroekonomických podmínek dovoz nepřímo podporovalo dlouhodobé posilování kurzu Kč ke světovým měnám. Vysoká meziroční tempa u dovozu a vývozu u SKP 15 za rok 2007 ve výši cca 17 %, se již v roce 2008 neopakovala.

Z hodnocení zbožíové struktury zahraničního obchodu výrobky SKP 15 vyplývá, že výraznému zhoršení záporného salda v průběhu let 2000 a 2008 nastalo zejména u masa a masných výrobků (v roce 2007 záporné saldo přesáhlo -10 mld. Kč, což pokračovalo i v roce 2008). Zejména jde o dovoz vepřového masa k dalšímu zpracování, drůbeže a dalších masných výrobků.

U zpracovaného ovoce a zeleniny roce 2007 záporné saldo přesáhlo -5 mld. Kč a obdobně je tomu i v roce 2008. Také u tzv. ostatních potravinářských výrobků (často jde o vysoce zpracované produkty a potravinářské přípravy), dosahuje záporné saldo cca výše -5 mld. Kč. Z hlediska skladby dovážených potravin je poměrně významný i dovoz biopotravin.

S rozšiřováním ekologického zemědělství a rostoucím počtem podniků s výrobou biopotravin, by se měla situace postupně zlepšit, ve prospěch domácí produkce.

Kladné saldo zahraničního obchodu vykazují po celé hodnocené období po roce 2000 trvale pouze mlékárenské výrobky (při strukturálních změnách ve zbožové skladbě těchto výrobků především podle zájmu obchodních partnerů) a také nápoje. Typickými vývozními komoditami této skupiny, a to jak pro země EU, tak i třetí země zůstávají pivo a slad. Pozitivní úlohu zde plní zejména ochranné známky, které jsou zárukou vysoké kvality a jedinečnosti vyvážených výrobků.

Tabulka 10 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000–2008

Vývoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.1	2 815,4	3 905,6	3 547,2	3 068,8	4 226,5	4 903,1	5 405,8	6 547,0	7 583,8
SKP 15.2	189,4	247,8	211,1	236,2	360,2	518,4	582,2	661,2	766,0
SKP 15.3	1 684,3	1 756,9	1 592,3	1 750,4	2 056,2	2 359,0	2 734,9	3 001,5	2 676,3
SKP 15.4	2 185,7	2 418,7	1 696,6	1 560,2	1 682,2	2 733,9	3 245,0	4 179,4	4 607,9
SKP 15.5	6 731,8	7 800,7	5 407,2	5 952,1	8 068,3	10 435,5	12 043,4	15 103,8	14 207,0
SKP 15.6	1 256,5	1 147,1	1 070,8	1 056,2	1 258,9	1 472,0	1 868,7	2 201,2	2 502,1
SKP 15.7	511,2	854,1	819,0	829,4	1 161,6	1 708,5	1 908,7	2 448,9	3 171,2
SKP 15.8	10 001,6	12 467,4	12 657,7	15 026,5	19 973,3	21 986,9	21 198,3	22 710,3	25 864,1
SKP 15.9	6 953,3	7 146,7	7 400,5	7 415,6	8 782,7	8 935,4	10 055,9	12 213,6	12 787,8
SKP 15	32 329,3	37 744,9	34 402,3	36 895,5	47 569,9	55 052,7	59 043,0	69 066,8	74 166,0
meziroční index	x	116,8	91,1	107,2	128,9	115,7	107,2	117,0	107,4
Dovoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.1	4 575,9	4 631,8	4 980,6	5 724,1	9 583,7	12 631,8	14 164,6	16 900,3	18 139,8
SKP 15.2	2 705,6	3 160,3	2 810,6	2 556,7	2 667,2	3 001,9	3 124,3	3 393,6	3 488,9
SKP 15.3	4 534,7	4 587,4	4 908,9	5 294,4	5 823,4	6 149,7	7 386,1	8 482,2	8 284,7
SKP 15.4	6 111,5	7 088,7	7 038,0	7 360,3	8 029,0	7 233,9	7 592,6	7 412,8	9 481,6
SKP 15.5	2 736,8	3 135,5	3 655,4	4 167,3	5 531,1	7 245,1	8 304,6	10 382,7	9 748,4
SKP 15.6	2 244,0	1 998,3	2 175,3	2 084,2	2 773,4	2 881,1	3 435,3	4 273,7	3 920,8
SKP 15.7	1 991,8	2 234,7	2 327,1	2 291,2	3 083,3	3 077,7	3 123,8	3 613,3	4 020,8
SKP 15.8	15 767,5	16 835,5	16 101,4	17 955,1	21 183,6	23 915,5	25 260,0	30 141,1	31 027,4
SKP 15.9	3 542,4	3 972,8	4 108,1	4 806,6	6 697,9	7 222,8	8 010,3	9 540,0	9 786,1
SKP 15	44 210,1	47 645,0	48 105,4	52 240,1	65 372,6	73 359,5	80 401,6	94 139,7	97 898,5
meziroční index	x	107,8	101,0	108,6	125,1	112,2	109,6	117,1	104,0
Saldo (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.1	-1 760,5	-726,2	-1 433,4	-2 655,3	-5 357,2	-7 728,7	-8 758,8	-10 353,3	-10 556,0
SKP 15.2	-2 516,2	-2 912,5	-2 599,5	-2 320,5	-2 307,0	-2 483,5	-2 542,1	-2 732,4	-2 722,9
SKP 15.3	-2 850,4	-2 830,5	-3 316,6	-3 544,0	-3 767,2	-3 790,7	-4 651,2	-5 480,7	-5 608,4
SKP 15.4	-3 925,8	-4 670,0	-5 341,4	-5 800,1	-6 346,8	-4 500,0	-4 347,6	-3 233,4	-4 873,7
SKP 15.5	3 995,0	4 665,2	1 751,8	1 784,8	2 537,2	3 190,4	3 738,8	4 721,1	4 458,6
SKP 15.6	-987,5	-851,2	-1 104,5	-1 028,0	-1 514,5	-1 409,1	-1 566,6	-2 072,5	-1 418,7
SKP 15.7	-1 480,6	-1 380,6	-1 508,1	-1 461,8	-1 921,7	-1 369,2	-1 215,1	-1 164,4	-849,6
SKP 15.8	-5 765,9	-4 368,1	-3 443,7	-2 928,6	-1 210,3	-1 928,6	-4 061,7	-7 430,8	-5 163,3
SKP 15.9	3 410,9	3 173,9	3 292,4	2 609,0	2 084,8	1 712,6	2 045,6	2 673,6	3 001,7
SKP 15	-11 880,8	-9 900,1	-13 703,1	-15 344,6	-17 802,7	-18 306,8	-21 358,6	-25 072,9	-23 732,5

Pramen: ČSÚ, MPO

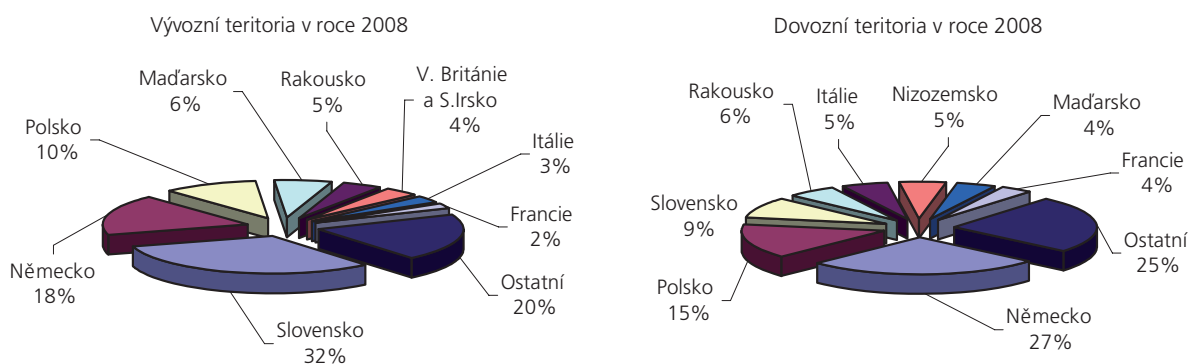
6.2 Teritoriální struktura zahraničního obchodu

V teritoriální struktuře obchodu potravinářskými výrobky a nápoji (SKP 15) v roce 2008, kterou ilustruje graf 6, v porovnání s rokem 2007, nedošlo k výraznějším pohybům. Hlavním vývozním teritoriím v roce 2008 stejně jako v předchozích letech, bylo pro

výrobky SKP 15 Slovensko s 32% podílem (v roce 2007 činil 29 %). Druhé pořadí v hodnoceném roce zaujala Německo s 18% podílem (zde tento podíl v roce 2007 činil 20 %). Třetí pořadí zaujala další sousední země, a to Polsko, jehož podíl se v posledních letech udržuje na 10 %. U ostatních zemí je podíl na vývozu u SKP 15 nižší než 10 %.

U dovozních teritorií připadl u SKP 15 v roce 2008 největší podíl na Německo s 27 % (s meziročně rostoucím trendem o 2 p. b). Druhé v pořadí je Polsko s 15% podílem (meziroční změna nenastala) a třetí v pořadí je Slovensko, jehož podíl klesl na 9 %. Podíl ostatních zemí v grafu 6 jmenovitě neuvedených se v posledních letech nemění a setrvává na 25 %.

Graf 6 – Teritoriální rozdělení zahraničního obchodu 2008 – SKP 15

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

7. Investice

7.1 Přímé zahraniční investice

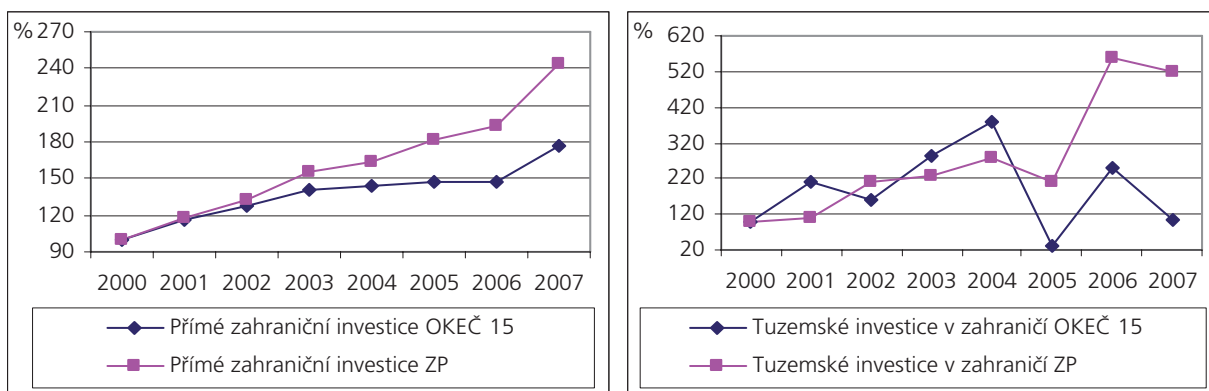
Přímé zahraniční investice do odvětví OKEČ 15, uváděné v tabulce 11, vykazují po roce 2000 vzestupný trend.

Poměrně strmý vzestup byl zaznamenán v roce 2007. Jak ukazuje graf 7, je tento odvětvový trend obdobný jako u celého zpracovatelského průmyslu, kde tento trend byl ještě strmější. U tuzemských investic v zahraničí bylo vrcholu dosaženo v roce 2004, tj. v době vstupu ČR do EU a v následujících letech nastal kolísavý vývoj. Obdobný vývoj byl ČNB vykázán i u zpracovatelského průmyslu celkem.

Tabulka 11 - Přímé zahraniční investice OKEČ 15 k 31.12.

(v mil. CZK)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Zahr. investice v ČR	31 424,5	36 374,5	40 359,5	44 126,2	45 334,7	46 123,3	46 512,3	55 701,1
Tuzem. investice v zahraničí	338,3	704,0	539,9	959,7	1 286,2	1 13,0	850,7	349,5

Pramen: ČNB

Graf 7 - Tuzemské a zahraniční investice

Pramen: ČNB

8. Shrnutí a perspektivy odvětví

Výroba potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15) zůstává významným segmentem zpracovatelského průmyslu v ČR. Na oborové struktuře zpracovatelského průmyslu celkem se sledované odvětví svými produkčními ukazateli (tržby, přidaná hodnota) podílí zhruba 9 %. Odvětví OKEČ 15 má poměrně širokou oborovou výrobní strukturu, která je tvořena relativně rozsáhlou firemní bází, v níž převažují malé a střední podniky (MSP) a významně se podílí na zaměstnanosti ve všech krajích ČR. MSP, ale i velké firmy mohou, při splnění stanovených podmínek využít různé podpůrné programy, které přispívají k modernizaci a vyšší konkurenceschopnosti tohoto odvětví.

Odvětví OKEČ 15 nabízí stále více výrobků odpovídajících moderním trendům (wellness, convenience aj.) včetně biopotravin. Výrazné změny v obchodní výměně ve zbožové skupině potravin a nápojů v posledním období nenastaly. Záporné saldo zahraničního obchodu se v roce 2008 mírně snížilo.

K prioritám národní i evropské politiky v oblasti potravin patří jejich bezpečnost (food safety), jejíž zajištění a kontrola je vymezena především potravinovou a veterinární legislativou, o níž se opírají národní i evropské úřady a instituce. Ve světovém měřítku jde i o zajištění dostatku potravin (food security), což patří do sféry světových organizací (FAO aj.), na jejichž aktivitách se ČR účastní.

Perspektiva hodnoceného odvětví v ČR - v evropském kontextu, je ve zvyšování jeho konkurenceschopnosti i celého dodavatelského řetězce, prostřednictvím zvyšování kvality a přidané hodnoty produkce. K tomu je třeba plně využít jedinečných produktů, které splňují podmínky ochrany v EU (CHOP, CHZO, ZTS) i výrobků, které nesou národní značku KLASA, ale také výrobků regionálních značek či dalších značkových potravin. I tuto produkci je nutno podpořit moderními marketingovými nástroji, včetně využívání a rozšiřování firemních zákaznických center. Regionální a některé další výjimečné potraviny mohou přispívat i v budoucnu k udržení národního kulturního dědictví.

Produkci s vyšší přidanou hodnotou bude potřeba více zakládat na inovacích, které budou spojeny s novými technologiemi a kvalitními surovinami. Tyto trendy bude nezbytné opřít především o výsledky aplikovaného výzkumu a vývoje, pro nějž bude nezbytné vytvářet jak ve výhledech státního rozpočtu, tak ve firemních rozpočtech potřebné zdroje. Ve výzkumných programech, firemních strategiích i koncepčních záměrech bude nutné prodlužovat časové horizonty, na které budou tyto nástroje určeny. Také je žádoucí vytvářet garance, které by výrazně omezily možná rizika a negativní dopady, které mohou nastat v případě nenadálého hospodářského vývoje. Pro zpracovávání výhledy bude vhodné konstruovat modelové nástroje a metody pro přesnější předvídání preferencí spotřebitelů a současně více brát zřetel na budoucí socioekonomické aspekty.

II. Výrobní obory potravinářského průmyslu

Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků OKEČ 15.1

I. Charakteristika oboru

Obor 15.1 - Výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků v systému OKEČ je dále členěn takto:

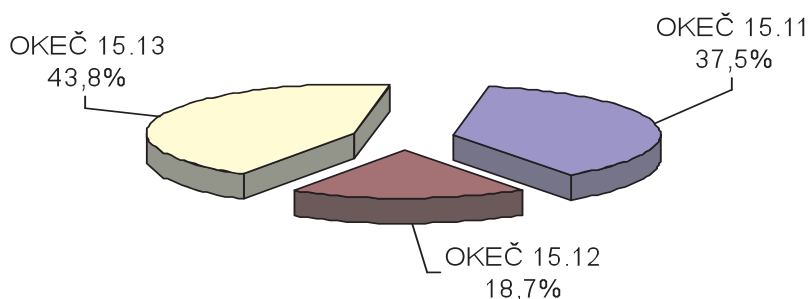
15.11 - výroba, zpracování a konzervování masa a masných výrobků z velkých hospodářských zvířat,

15.12 - výroba, zpracování a konzervování drůbežího masa, zvěřiny aj. drobných hospodářských zvířat,

15.13 - výroba masných výrobků (vč. drůbežích) a výroba umělých střev.

Obor se zabývá zpracováním velkých i drobných hospodářských zvířat a zahrnuje výrobu čerstvého, chlazeného a mrazeného masa (v jateční a výsekové úpravě) a výrobu masných výrobků. Patří k nosným oborům výroby potravinářských výrobků a nápojů v ČR. Podíl jednotlivých výrobních skupin v rámci OKEČ 15.1 je uveden v grafu I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2008

Pozn.: údaje v b. c.
Pramen: ČSÚ

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obor zpracování masa a masných výrobků vč. drůbeže se v roce 2008 podílel na odvětví OKEČ 15 tržbami za prodej VV a S v b. c. 20,4 % s třetí pozicí v rámci celého odvětví. Na účetní přidané hodnotě odvětví se tento obor v roce 2008 podílel 15,0 % a na počtu zaměstnanců 20,9 %. V porovnání s rokem 2007 zůstaly tyto podíly v roce 2008 zhruba na stejných úrovních jako v roce 2007.

Významným firmám v masném a drůbežářském oboru (podle počtu zaměstnanců) v roce 2008 patřily Kostecké uzeniny, a. s., ZŘUD-Masokombinát Polička, a. s., MILKAGRO, a. s., RABBIT Trhový Štěpánov, a. s., Maso Planá, a. s., PROMT Modřice, a. s. a další.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Hovězí maso

CZV jatečného skotu se v roce 2008 ve srovnání s rokem 2007 mírně snížila, a to z důvodu převažující nabídky především jatečných býků a jalovic. CPV výsekového hovězího masa kopírovala vývoj cen zemědělských výrobců a zaznamenala rovněž mírné meziroční snížení o 0,3 %.

Vepřové maso

Průměrná cena jatečných prasat tř. E na reprezentativních trzích EU meziročně vzrostla o 13,4 % a byla nejvyšší za posledních deset let. K jejímu růstu došlo v roce 2008 ve všech členských zemích EU, výrazněji však vzrostla v Polsku, Slovensku, ČR a Maďarsku. Ze zemí v EU 15 byl výrazný růst ceny evidován především v Německu a Nizozemsku. Naopak k meziroční stagnaci ceny došlo ve Velké Británii. U většiny sledovaných druhů vepřového výsekového masa došlo v roce 2008 ke zvýšení cen průmyslových výrobců v návaznosti na rostoucí CZV jatečných prasat.

Drůbeží maso

Ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny kuchařských kuřat kopírovaly v roce 2008 vývoj CZV a dosahovaly vyšší úrovně než v roce 2007. Průměrná CPV kuchařských kuřat tř. I vzrostla o 9,5 %.

Vývoj cenových indexů výrobků SKP 15.1 – Maso a masné výrobky v uplynulých letech je zachycen v tabulce I. Meziroční index je vypočítáván podle jednotné metodiky MPO pro celý zpracovatelský průmysl ČR (porovnání se týká cen za prosinec).

Tabulka I - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000–2008

(%)	meziroční index							
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07/06	08/07
SKP 15.1	100,3	86,5	103,7	105,3	97,7	98,3	101,3	100,9

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

V tabulce 2 je uvedena výroba masa v ČR v jednotlivých čtvrtletích roku 2008, podle statistických údajů ČSÚ.

Tabulka 2 - Výroba masa v ČR (v t jatečné hmotnosti)¹⁾

	2008			
	I. čtvrtletí	II. čtvrtletí	III. čtvrtletí	IV. čtvrtletí
Výroba masa celkem (vč. drůbežího)	152 238	152 143	148 755	145 817
index ²⁾	99,5	97,5	97,0	89,0
z toho:				
výroba hovězího a telecího masa	19 894	20 032	19 708	20 386
index ²⁾	99,2	102,2	101,8	100,3
výroba vepřového masa	83 782	78 834	77 154	77 215
index ²⁾	99,4	92,9	95,2	85,1
výroba skopového masa	63	31	53	43
index ²⁾	145,6	49,8	112,8	72,3
výroba drůbežího masa	48 486	53 229	51 822	48 156
index ²⁾	99,6	103,3	98,0	91,3

Pozn.: ¹⁾ Výroba masa zahrnuje údaje za všechna porážková místa v ČR

²⁾ Index: stejné období předchozího roku = 100

Pramen: ČSÚ

I přes mírný pokles výroby ve III. a IV. čtvrtletí roku 2008 (tabulka 2) a nárůst vývozu oproti roku 2007 o 15,8 % (tabulka 10), v porovnání s rokem 2007, došlo ke zvýšení tržeb o 2,9 %.

Hovězí maso

Chov skotu v ČR byl v roce 2008 charakterizován meziročním růstem stavů, zvýšením produkce, vývozu, poklesem porážek, dovozu a CZV jatečných zvířat. Výroba hovězího masa byla určována především poptávkou na domácím trhu, ale také možností exportu živého skotu na trhy EU. V roce 2008 se výroba hovězího masa včetně telecího meziročně zvýšila o 7,4 %.

Vepřové maso

V ČR byla v roce 2008 situace v sektoru vepřového masa ovlivněna vývojem této komodity v roce 2007 a především vývojem v celé EU. Trh s vepřovým masem v ČR byl v roce 2008 charakterizován meziročním omezením produkce, výrazným snížením stavů prasat, růstem CZV jatečných prasat a dalším zhoršením ekonomiky chovu. Výroba vepřového masa v ČR byla v roce 2008 také byla výrazně ovlivněna především rostoucími náklady na krmiva v roce 2007 a v první polovině roku 2008. Pokles produkce vepřového masa v ČR, obdobně jako v ostatních nových členských zemích EU (dále NČZ), byl velmi výrazný. Domácí výroba

vepřového masa se v roce 2007 proti roku 2008 snížila o 6,9 %, z toho tržní produkce narostla o 7,3 %.

Drůbež

V roce 2008 došlo v ČR ke zvýšení celkové produkce drůbežího masa o 9,6 %. Tržní produkce jatečné drůbeže se zvýšila v roce 2008 v porovnání s rokem 2007 o 10,8 %. Samozásobení a drobný prodej podle odhadu se meziročně snížil.

Vývoj tržeb za VV a S v jednotlivých letech je uveden v tabulce 3.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	50 155,6	56 084,1	58 794,6	55 549,5	59 634,4	54 326,2	58 620,0	61 346,6	63 149,4
meziroční index	x	111,8	104,8	94,5	107,4	91,1	107,9	104,7	102,9
kumulovaný index	100,0	111,8	117,2	110,8	118,9	108,3	116,9	122,3	125,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

V roce 2008 došlo ke zvýšení účetní přidané hodnoty v b. c. proti roku 2007 u OKEČ 15.1 o 9,7 % (tabulka 4), a obor se v rámci odvětví OKEČ 15 s podílem 15 % umístnil na třetím místě po výrobě ostatních potravinářských výrobků OKEČ 15.8 (33,9 %) a výrobě nápojů OKEČ 15.9 (28,3 %). V celé časové řadě od roku 2000 do roku 2008 byl však zaznamenán u hodnoceného ukazatele růstový trend (v b. c.).

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	7 001,2	8 427,6	9 563,6	9 099,2	9 006,1	8 842,2	9 657,5	10 470,0	11 488,5
meziroční index	x	120,4	113,5	95,1	99,0	98,2	109,2	108,4	109,7
kumulovaný index	100,0	120,4	136,6	130,0	128,6	126,3	137,9	149,5	164,1

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

I při rostoucí konkurenci v rámci zemí EU, v tomto oboru podle údajů za poslední dva roky došlo k relativní stabilizaci stavu pracovníků. Vývoj počtu zaměstnanců od roku 2000 do roku 2008 ukazuje tabulka 5.

Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000–2008

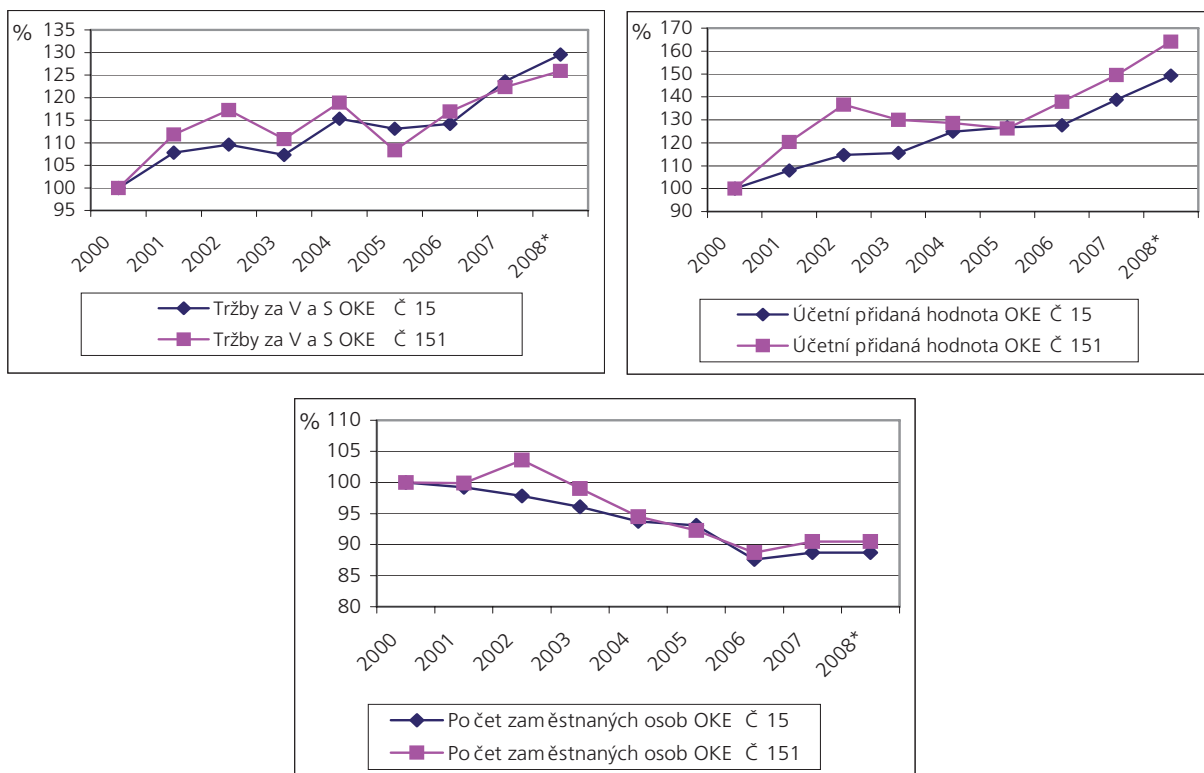
osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	29 510	29 484	30 573	29 217	27 897	27 245	26 170	26 701	26 718
meziroční index	x	99,9	103,7	95,6	95,5	97,7	96,1	102,0	100,1
kumulovaný index	100,0	99,9	103,6	99,0	94,5	92,3	88,7	90,5	90,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Vývoj základních produkčních charakteristik OKEČ 15.1 v b. c., včetně zaměstnanosti v letech 2000 - 2008 u oboru výroby masa a masných výrobků v porovnání s odvětvím OKEČ 15 ukazuje následující graf 2. Výrazné změny v trendech těchto subjektů v posledních letech nenastaly.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 - 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Rok 2008 byl sice pro obor výroby masa a masných výrobků ve znamení cenového růstu vstupů (energií), přesto však nedošlo v roce 2008 k výraznému nárůstu nákladů, jak ukazuje tabulka 6.

Růst osobních nákladů v b. c. pokračoval (tabulka 7). Nárůst průměrné měsíční mzdy v oboru (u podniků s 20 a více zaměstnanci) oproti roku 2007 činil podle údajů ČSÚ 7,1 % a dosáhl tak 17 702 Kč.

Tabulka 6 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000–2008

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	65 382,8	72 374,6	74 782,8	69 995,0	76 230,4	72 626,8	74 291,9	76 711,7	77 620,6
meziroční index	x	110,7	103,3	93,6	108,9	95,3	102,3	103,3	101,2
kumulovaný index	100,0	110,7	114,4	107,1	116,6	111,1	113,6	117,3	118,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	4 773,9	5 023,1	5 848,6	5 770,6	5 969,7	5 838,6	6 064,7	6 367,2	6 620,6
meziroční index	x	105,2	116,4	98,7	103,5	97,8	103,9	105,0	104,0
kumulovaný index	100,0	105,2	122,5	120,9	125,0	122,3	127,0	133,4	138,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

V roce 2008 pracovalo v hodnoceném oboru 26 718 zaměstnanců, což bylo jen o 0,1 % zaměstnanců více než v roce 2007, ale tento počet představuje poměrně vysokou zaměstnanost. Produktivita práce z účetní přidané hodnoty na zaměstnance v b. c. v roce 2008 činila 430,0 tis. Kč s nárůstem proti roku 2007 o 9,7 % (tabulka 8). Za sektor OKEČ 15 celkem dosáhl tento ukazatel výše 598,3 tis. Kč na zaměstnance, takže obor v tomto ukazateli zaostává, a to zejména z důvodů zmíněné poměrně vysoké zaměstnanosti. Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. vykazuje v roce 2008 mírný pokles oproti roku 2007 (tabulka 9).

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000–2008

(tis. Kč/na zaměstnance)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	237,2	285,8	312,8	311,4	322,8	324,5	369,0	392,1	430,0
meziroční index	x	120,5	109,4	99,6	103,7	100,5	113,7	106,3	109,7
kumulovaný index	100,0	120,5	131,9	131,3	136,1	136,8	155,3	165,3	181,3

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

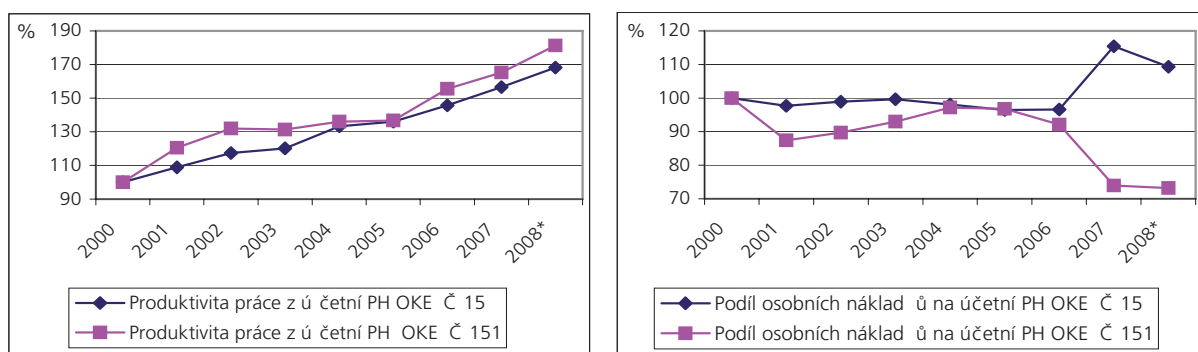
Tabulka 9 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000–2008

(tis. Kč/na zaměstnance)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.1	0,682	0,596	0,612	0,634	0,663	0,660	0,628	0,608	0,576

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

V grafu 3 je porovnání vývoje podílových a poměrových ukazatelů oboru výroby, zpracování a konzervace masa a masných výrobků s odvětvím OKEČ 15 v b. c. v letech 2000 - 2008. Odchylný vývoj u oboru OKEČ 15.1 nastal v roce 2007 zejména u ukazatele podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě, kdy byl zaznamenán výrazný pokles.

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b. c. v letech 2000 - 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

4. Zahraniční obchod

Hovězí maso

Dovoz jatečného skotu včetně hovězího masa do ČR se v roce 2008 meziročně snížil o 16,0 %. Hlavním dovozním artiklem bylo z 93 % hovězí maso, které bylo nakupováno zejména v sousedních zemích, tj. v Polsku, Německu, Rakousku a Slovensku. Nejvýznamnější země podílející se na dovozu a vývozu hovězího masa v letech 2005 - 2008 ukazuje tabulka 12.

Hovězího masa bylo v roce 2008 exportováno pouze 6,1 tis. t a směřovalo hlavně na Slovensko a do Rakouska.

Vepřové maso

Dovoz vepřového masa do ČR v roce 2008 meziročně vzrostl o 13,9 %. Maso čerstvé a chlazené (především půlky a vykostěné díly) se podílelo na dovozu 79,2 %. Nejvýznamnějšími obchodními partnery, odkud bylo vepřové maso nakupováno, bylo Německo, Rakousko, Polsko a Španělsko (tabulka 12). Meziročně se zvýšil také dovoz vepřového masa ze třetích zemí, i když odtud byl nakoupen pouze malý objem, především z USA.

Vývoz vepřového masa se v roce 2008 meziročně zvýšil o 27,5 %, z toho 88 % připadalo na maso chlazené. Jednalo se především o vepřové půlky a vykostěné chlazené maso. Export vepřového masa směřoval z 97 % do zemí EU, především na Slovensko do Německa a Polska. Mimo EU směřoval export především do Ruska (tabulka 12).

Drůbež

V roce 2008 došlo k růstu dovozu živé drůbeže a drůbežího masa. V porovnání s rokem 2007 dovoz drůbežího masa včetně živé drůbeže celkově vzrostl o 16,7 %. Z toho vývoz

drůbežího masa se meziročně zvýšil o 16,4 %. Hlavním dovozcem drůbežího masa do ČR zůstalo i v roce 2008 Polsko, Brazílie, Německo a Slovensko (tabulka 13). Sortiment dováženého masa se výrazně nezměnil. Bylo převážně dováženo zmrazené/chlazené vykostěné dělené kuřecí maso, dále pak zmrazené/chlazené nevykostěné půlky a čtvrtky kuřecího masa a kuchařská kuřata. V roce 2008 došlo k meziročnímu nárůstu dovozu živé drůbeže o 29,3 %. Nejvíce živé drůbeže (kuřata do 185 g) do ČR bylo importováno ze Slovenska, Německa a Velké Británie. Podíl dovozu drůbežího masa včetně živé drůbeže na domácí spotřebě posílil na 26,2 %. V roce 2008 zaznamenal vývoz drůbeže a drůbežího masa z ČR také nárůst a v porovnání s rokem 2007 se zvýšil o 2,7 %. Významnou vývozní destinací pro drůbeží maso zůstalo Slovensko. V roce 2008 směřoval vývoz drůbežího masa opět také do Německa a Maďarska (tabulka 13).

Bilance zahraničního obchodu SKP 15.1 byla ve všech hodnocených letech od roku 2000 pasivní (tabulka 10) a výše tohoto záporného salda narůstá.

Tabulka 10 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000–2008

Vývoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.1	2 815,4	3 905,6	3 547,2	3 068,8	4 226,5	4 903,1	5 405,8	6 547,0	7 583,8
meziroční index	x	138,7	90,8	86,5	137,7	116,0	110,3	121,1	115,8
Dovoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.1	4 575,9	4 631,8	4 980,6	5 724,1	9 583,7	12 631,8	14 164,6	16 900,3	18 139,8
meziroční index	x	101,2	107,5	114,9	167,4	131,8	112,1	119,3	107,3
Saldo (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.1	-1 760,5	-726,2	-1 433,4	-2 655,3	-5 357,2	-7 728,7	-8 758,8	-10 353,3	-10 556,0

Pramen: ČSÚ

V tabulkách 11 až 13 je uveden dovoz a vývoz hovězího, vepřového a drůbežího masa v letech 2005 - 2008 do, z hlediska zahraničního obchodu nejvýznamnějších zemí.

Tabulka 11 – Dovoz a vývoz hovězího masa – nejvýznamnější země

Dovoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2005	Polsko	6 749	Rakousko	3 253	Slovensko	2 499	Německo	1 943
2006	Polsko	5 363	Rakousko	3 286	Německo	1 491	Slovensko	1 430
2007	Polsko	3 555	Německo	3 514	Rakousko	2 994	Irsko	1 380
2008	Polsko	4 555	Německo	3 350	Rakousko	2 094	Slovensko	1 233

Vývoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2005	Polsko	770	Dánsko	606	Slovensko	407	Německo	116
2006	Slovensko	1 041	Rakousko	704	Dánsko	489	Německo	307
2007	Slovensko	702	Rakousko	966	Polsko	503	Německo	368
2008	Slovensko	2 124	Rakousko	2 082	Polsko	861	Německo	682

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Tabulka 12 – Dovoz a vývoz vepřového masa – nejvýznamnější země

Dovoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2005	Německo	50 944	Rakousko	15 599	Polsko	14 959	Nizozemsko	7 022
2006	Německo	43 561	Polsko	26 967	Rakousko	13 808	Nizozemsko	10 515
2007	Německo	55 777	Rakousko	21 269	Polsko	20 017	Nizozemsko	9 008
2008	Německo	70 789	Rakousko	21 599	Polsko	2 094	Španělsko	11 609
Vývoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2005	Slovensko	16 710	Rakousko	1 031	Rumunsko	707	Německo	677
2006	Slovensko	16 023	Německo	2 333	Rakousko	833	Rumunsko	801
2007	Slovensko	23 702	Německo	1 792	Polsko	913	Rumunsko	675
2008	Slovensko	30 580	Německo	1 984	Polsko	1 130	Rusko	871

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Tabulka 13 – Dovoz a vývoz drůbežího masa – nejvýznamnější země

Dovoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2005	Polsko	11 038	Brazílie	10 992	Slovensko	6 549	Nizozemsko	6 357
2006	Polsko	14 865	Brazílie	7 086	Německo	6 936	Slovensko	6 062
2007	Polsko	15 479	Brazílie	9 518	Německo	6 766	Slovensko	5 762
2008	Polsko	25 804	Brazílie	12 121	Německo	7 258	Slovensko	5 214
Vývoz								
Rok	Země	t	Země	t	Země	t	Země	t
2005	Slovensko	14 263	Německo	5 869	Nizozemsko	2 403	Maďarsko	2 346
2006	Slovensko	14 301	Německo	4 225	Nizozemsko	1 180	Rakousko	1 058
2007	Slovensko	10 112	Německo	4 258	Nizozemsko	2 040	Maďarsko	1 918
2008	Slovensko	12 152	Německo	3 387	Maďarsko	3 024	Maďarsko	1 552

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Hovězí maso

V roce 2008 se spotřeba hovězího masa včetně telecího v EU 27 podle odhadu Office de l'Elevage proti roku 2007 snížila o 2,7 %. K jejímu omezení došlo jak v EU 15

(o 2,6 %), tak v NČZ (o 3,3 %). Vývoj spotřeby hovězího masa v EU byl negativně ovlivněn mimo jiné také růstem ceny hovězího masa. K nejvýraznějšímu meziročnímu snížení spotřeby došlo ve Španělsku, Velké Británii, Německu a Itálii. Spotřeba hovězího masa v EU 15 klesla meziročně na obyvatele z 19,7 kg/rok v roce 2007 na 19,0 kg/rok v roce 2008, v NČZ to bylo z 6,8 na 6,6 kg/rok. Vývoj spotřeby (kg/obyv./rok) v ČR v letech 2007 - 2008 je uveden v tabulce 14.

Vepřové maso

Rok 2008 byl v sektoru vepřového masa v EU 27 charakterizován meziročním snížením produkce a zvýšením dovozu, vývozu a cen jatečných prasat. Velice specifický rok 2007, kdy vysoká produkce vepřového masa, nízké ceny jatečných prasat a prudký růst cen obilovin výrazně negativně ovlivnily ekonomiku chovu prasat ve všech zemích EU, ovlivnil v roce 2008 i ČR. V první polovině roku 2008 docházelo téměř ve všech zemích EU k omezování stavů prasat a především prasnic. To bylo provázeno poklesem výroby vepřového masa a nárůstem cen jatečných zvířat. Produkce vepřového masa se v roce 2008 v EU 27, podle odhadu Office de l'Élevage, meziročně snížila o 0,9 %. Hlavní podíl na její redukci měly NČZ, kde došlo k jejímu výraznému omezení o 8,1 %.

V roce 2008 došlo v EU 27 ve srovnání s rokem 2007 k omezení spotřeby vepřového masa a podle odhadu Office de l'Élevage spotřeba vepřového masa ve Společenství meziročně klesla v průměru o 1,8 %. V ČR celková spotřeba vepřového masa v roce 2008 byla ve srovnání s rokem 2007 nižší o 1,4 %.

Pokud se týká spotřeby vepřového masa na obyvatele v roce 2008, podle odhadu ÚZEI, dosáhla 41,8 kg/rok, což představovalo její mírné meziroční snížení o 0,5 % (o 0,2 kg/rok), jak ukazuje tabulka 14.

Drůbež

V roce 2008, stejně jako v roce 2007, měla produkce drůbežího masa v zemích EU, podle odhadu Office de l'Élevage, vzestupný trend. Výroba v EU 27 se v roce 2008 meziročně zvýšila o 1,4 %. Nejvyšší růst vykázalo Rumunsko, z předních evropských producentů výroba vzrostla výrazněji také v Itálii a Německu, produkce se zvýšila i v Dánsku. V roce 2008 se produkce drůbežího masa v členských zemích vrátila na úroveň roku 2005. I přes meziroční zvýšení spotřebitelských cen, které odráží růst nákladů na krmiva a energie, zůstává drůbeží maso oblíbeným a relativně cenově dostupným zdrojem bílkovin. Drůbeží maso tak částečně těžilo z klesající spotřeby hovězího, skopového a v menším rozsahu i vepřového masa zejména vlivem jejich vyšších spotřebitelských cen.

Domácí spotřeba drůbežího masa v ČR je pozitivně ovlivňována příznivými spotřebitelskými cenami ve srovnání s ostatními druhy masa, širokým spektrem nabízených výrobků z drůbežího masa v obchodní síti a poměrně rychlou kuchyňskou úpravou. Spotřeba drůbežího masa na obyvatele se podle odhadu ÚZEI zvýšila o 0,4 % na 25,0 kg/obyv./rok (tabulka 14).

Tabulka I4 – Vývoj spotřeby masa v České republice (kg/obyv./rok)

Potravinová skupina	2007	2008*
Maso celkem v hodnotě na kosti	81,5	79,8
v tom: hovězí	10,8	9,4
telecí	0,1	0,1
vepřové	42,0	41,8
drůbeží	24,9	25,0
ostatní	3,4	3,5

*) odhad ÚZEI
Pramen: ČSÚ

Z výsledků současného vývoje tohoto oboru vyplývá, že v následujících letech bude nutné soustředit pozornost na intenzivnější propagaci značky kvalitních potravin s cílem stimulace spotřeby červeného masa a výrobků z něj, ale i drůbežího masa na tuzemském trhu s podporou zpracovatelů formou marketingových programů zacílených na propagaci kvalitních masných produktů a jejich inovace na národní úrovni. V inovačních programech bude žádoucí se zaměřit na sortiment výrobků, které umožní rychlou kuchyňskou úpravu. Využít zvyšující se atraktivitu oboru pro vstup zahraničních investorů. Účelné bude podporovat rozvoj malých a středních regionálních kapacit pro výrobu masných specialit se zaměřením na rozšiřování pestrosti produkce.

Strategickým úkolem oboru v následujících letech je soustředit pozornost na udržení současného objemu zpracovávaných surovin tuzemského původu v masném a drůbežářském průmyslu, a to zintenzivněním inovací výrobků, tvorbou vlastních značek a zvyšováním kvality výrobků. Tím si obor zajistí významnou pozici v podmínkách zesilující konkurence na trzích EU a třetích zemí.

Zpracování a konzervace ryb a rybích výrobků OKEČ 15.2

I. Charakteristika oboru

Obor 15.2 - Zpracování a konzervování ryb a rybích výrobků se v systému OKEČ dále nečlení.

Tržní produkce ryb v ČR je v posledních letech stabilní a příliš se nemění. V roce 2008 dosáhla tržní produkce 20,4 tis. t ž. hm., tj. zůstala zhruba na úrovni roku 2007. Výlov z rybníků v roce 2008 představoval 19,6 tis. t ž. hm. a produkce ryb ze speciálních zařízení meziročně vzrostla o 7,3 % na 803 t ž. hm.

V roce 2008 se kapr se podílel na celkovém objemu chovaných ryb v ČR 87,8 %, býložravé ryby (tolstolobík, amur bílý) 3,7 %, ryby lososovité (zejména pstruh duhový a siven americký) 3,8 %, lín obecný 1,3 %, dravé ryby a další rybí druhy 3,4 %.

Na vlastní rybářskou produkci navazuje zpracování ryb, které ročně zpracovává 9 - 11 % tržní produkce sladkovodních ryb. V roce 2008 bylo zpracováno 1,7 tis. t ž. hm. ryb, tj. 8,3 % tržní produkce. Ve srovnání s rokem 2007 jde o mírný pokles (o 0,2 tis. t).

V ČR na základě údajů SVS bylo v roce 2008 schváleno a registrováno 40 provozů pro obchodování v rámci EU. Tyto údaje zahrnují však všechny provozy zpracovávající jak sladkovodní, tak mořské ryby, přesto nemusí být zařazeni do OKEČ 15.2, jde např. o zpracovny např. na rybářstvích, kde hlavní činností je chov ryb a také výrobní podnikatelských subjektů zabývajících se dovozem ryb apod.

Mezi zpracovnami, jejichž hlavní činností je zpracování ryb, lze jmenovat firmu Rybářství Třeboň, a. s., RYBEX CZ, a. s. Třinec, FRIGOPRIMA, s. r. o. Mikulov, DELIMAX, a. s. Hodonín, DIANA FISH, s. r. o. Pečky, ale i zpracovny na jednotlivých rybářstvích např. zpracovny ryb patřící do společnosti Skupiny Rybářství Třeboň, Klatovské rybářství, a. s., Rybářství Telč, a. s., Blatenská ryba, spol. s r. o. a další firmy.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Na tržbách za prodej VV a S v b. c. v roce 2008 se tento obor podílel 0,8 %, účetní přidanou hodnotou 0,6 % a 0,8 % podílem na počtu zaměstnanců potravinářského průmyslu (OKEČ 15). Z uvedeného je zřejmé, že zejména u ukazatele účetní přidané hodnoty je potřeba docílit zlepšení.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Poptávka spotřebitelů po zpracovaných rybách je do značné míry ovlivňována cenou a má sezónní charakter. Vlivem širokého sortimentu výrobků z mořských ryb se značným cenovým rozpětím se v roce 2008 výrazně nezvýšila poptávka po výrobcích ze sladkovodních ryb i přes výrazný tlak obchodních organizací na udržení ceny výrobků. Cena výrobků ze sladkovodních ryb je spolu s konzervativním přístupem spotřebitelů, kteří preferují živou rybu, překážkou pro jeho širší uplatnění na trhu.

V roce 2008 došlo k mírnému růstu cen výrobků z ryb oproti roku 2007 o 0,1 % (tabulka 1), kde je uvedeno porovnání za prosinec.

Tabulka 1 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000–2008

(%)	meziroční index							
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07/06	08/07
SKP 15.2	110,2	106,8	99,2	99,2	100,9	101,2	100,0	100,1

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Vývoj základních produkčních charakteristik u oboru zpracování a konzervování rybích výrobků za období 2000 - 2008 ukazují tabulky 2 až 4. V roce 2008 došlo ke zvýšení tržeb za prodej vlastních V a S v b. c. o 9,7 % a u účetní přidané hodnoty v b. c. ke zvýšení o 26,9 %. Pokud se týká počtu zaměstnanců došlo u oboru v roce 2008 v porovnání s rokem 2007 k mírnému zvýšení zaměstnanosti o 0,4 %.

Výsledky základních produkčních charakteristik tohoto oboru, jsou však poplatny tomu, že většina zpracoven je vedena podle převažující činnosti (chovu ryb) v rámci prvovýroby v OKEČ 05.02 a tudíž uváděné údaje mají spíše orientační charakter.

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.2	1 856,4	2 163,7	1 886,4	1 911,1	2 043,5	1 839,8	1 402,3	2 163,6	2 373,3
meziroční index	x	116,6	87,2	101,3	106,9	90,0	76,2	154,3	109,7
kumulovaný index	100,0	116,6	101,6	102,9	110,1	99,1	75,5	116,5	127,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.2	367,1	315,8	269,4	366,6	383,9	351,8	292,6	420,0	532,9
meziroční index	x	86,0	85,3	136,1	104,7	91,6	83,2	143,5	126,9
kumulovaný index	100,0	86,0	73,4	99,9	104,6	95,8	79,7	114,4	145,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

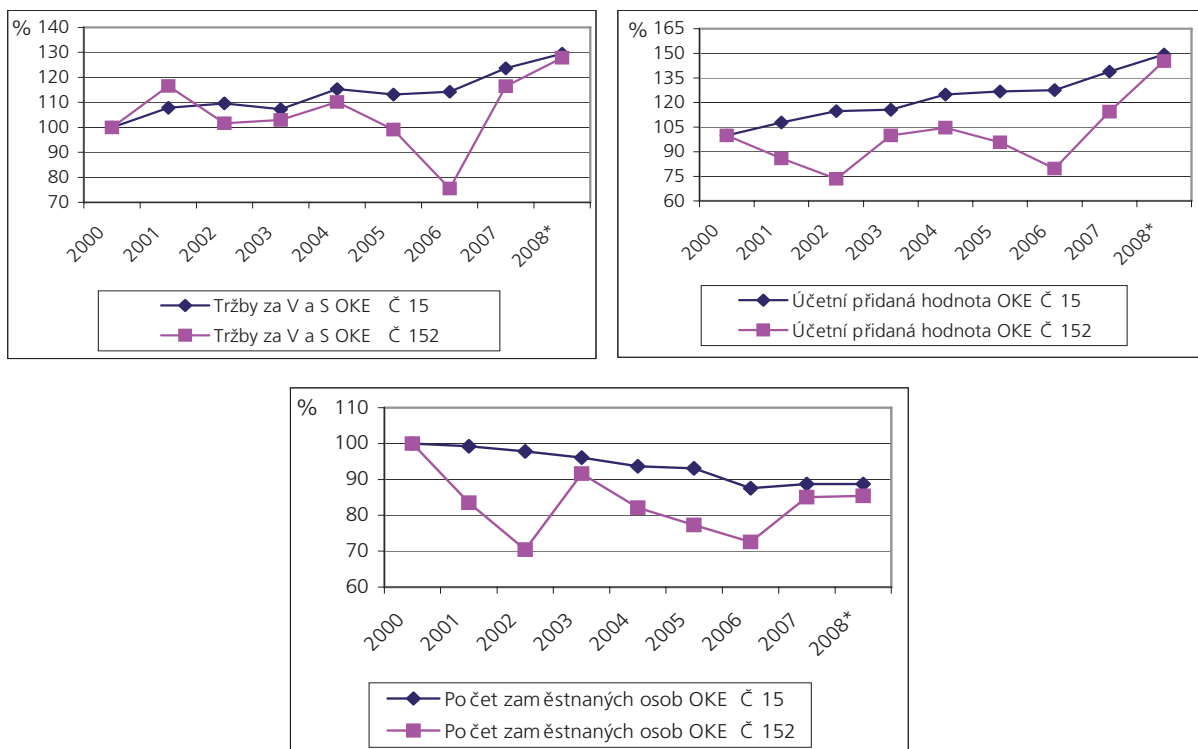
Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000–2008

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.2	1 164	972	819	1 066	956	900	845	990	994
meziroční index	x	83,5	84,3	130,2	89,7	94,1	93,9	117,2	100,4
kumulovaný index	100,0	83,5	70,4	91,6	82,1	77,3	72,6	85,1	85,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

V grafu 2 je zachyceno porovnání základních produkčních charakteristik oboru zpracování a konzervace rybích výrobků s odvětvím potravinářských výrobků a nápojů v letech 2000 - 2008. Z grafu je zřejmé sblížování trendů v posledních letech.

Graf 2 - Vývoji základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 - 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Jak ukazuje tabulka 5 v roce 2008 došlo v porovnání s rokem 2007 ke zvýšení nákladů o 2,6 %. Jednou z příčin tohoto mírného nárůstu v roce 2008 bylo zvýšení provozních nákladů. K výraznému zvýšení došlo u osobních nákladů, a to o 26,1 % (tabulka 6).

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ I5.2	2 684,3	2 508,5	2 022,9	2 135,0	2 275,5	2 073,1	1 497,3	2 648,8	2 716,4
meziroční index	x	93,5	80,6	105,5	106,6	91,1	72,2	176,9	102,6
kumulovaný index	100,0	93,5	75,4	79,5	84,8	77,2	55,8	98,7	101,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ I5.2	223,2	195,9	170,9	210,0	207,9	209,4	184,9	280,7	354,1
meziroční index	x	87,8	87,2	122,9	99,0	100,7	88,3	151,8	126,1
kumulovaný index	100,0	87,8	76,6	94,1	93,1	93,8	82,8	125,8	158,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. u OKEČ I5.2 zaznamenala v posledních dvou letech zvyšující se trend. Oproti roku 2007 produktivita práce v b. c. vzrostla v roce 2008 o 26,3 % (tabulka 7), zatímco u odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů celkem se zvýšila o 7,4 %. Tabulka 8 uvádí podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. v letech 2000 až 2008. Pro rok 2008 je odhadováno mírné snížení podílu osobních nákladů na přidané hodnotě v porovnání s rokem 2007.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ I5.2	315,4	324,9	328,9	343,9	401,6	391,0	346,0	424,4	535,9
meziroční index	x	103,0	101,2	104,6	116,8	97,4	88,5	122,7	126,3
kumulovaný index	100,0	103,0	104,3	109,0	127,3	124,0	109,7	134,6	169,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000–2008

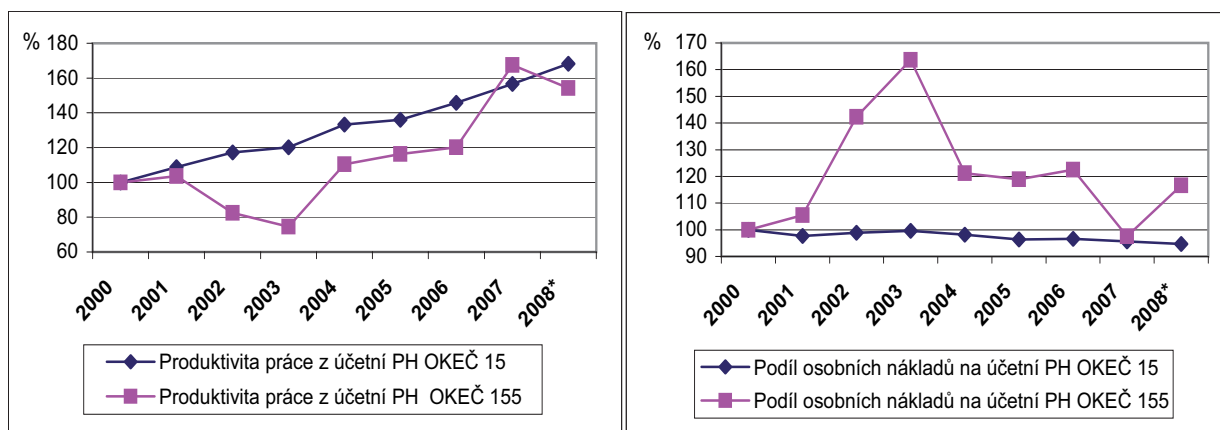
(tis. Kč na zaměstnance)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.2	0,608	0,620	0,634	0,573	0,542	0,595	0,632	0,668	0,664

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Graf 3 znázorňuje vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 až 2008 u oboru OKEČ 15.2 a odvětví OKEČ 15. Zatímco u ukazatele produktivity práce z účetní přidané hodnoty dochází k uzavírání nůžek, u podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě došlo k rozevření nůžek.

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b. c. v letech 2000 - 2008

* předběžná hodnota

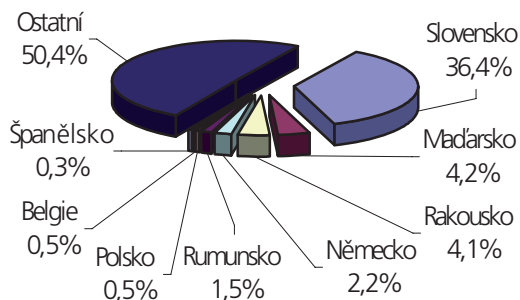
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

4. Zahraniční obchod

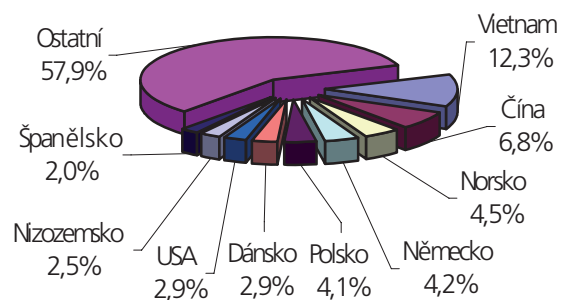
V roce 2008 bylo z ČR vyvezeno více než 48 % produkce živých sladkovodních ryb. Export byl ve srovnání s rokem 2007 nižší o 2,0 %. Hlavním vývozním artiklem byl tradičně kapr, jehož export ve srovnání s rokem 2007 klesl o 4,4 %. Kapr byl prodáván především do Německa, Slovenska a Polska, kam směřovalo 69 % z celkového exportovaného objemu této ryby. Dovoz živých sladkovodních ryb byl ve srovnání s vývozem zanedbatelný a meziročně se zvýšil o 1,9 %. Hlavním dodavatelem sladkovodních ryb, především pstruhů (70 % z celkových dovozů), bylo Slovensko.

Pokud se týká vývozu výrobků z ryb v roce 2008, v následujícím grafu 3 jsou uvedeny státy, do kterých vyvážíme nejvíce výrobků z ryb. Tyto země reprezentují (počítáno z hodnoty vývozu) 49,6 % celkového vývozu. Graf 4 udává podíl největších dovozců do ČR, kde se uvedené země (počítáno z hodnoty dovozu) podílely cca 42,1 % na celkovém dovozu do ČR.

Graf 3 - Podíl vývozu výrobků z ryb do vybraných zemí v roce 2008

Graf 4 - Podíl dovozu výrobků z ryb z vybraných zemí v roce 2008

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ (CS 0302-0305)

Z tabulky 9 je zřejmý výrazně vyšší nárůst vývozu výrobků v roce 2008 (o 15,8 %) než dovozu (o 2,8 %). V obou případech jde však o vývoz a dovoz výrobků ze sladkovodních a mořských ryb a dalších produktů moře (SKP 15.2).

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000–2008

Vývoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.2	189,4	247,8	211,1	236,2	360,2	518,4	582,2	661,2	766,0
meziroční index	x	130,8	85,2	111,9	152,5	143,9	112,3	113,6	115,8
Dovoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.2	2 705,6	3 160,3	2 810,6	2 556,7	2 667,2	3 001,9	3 124,3	3 393,6	3 488,9
meziroční index	x	116,8	88,9	91,0	104,3	112,5	104,1	108,6	102,8
Saldo (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.2	-2 516,2	-2 912,5	-2 599,5	-2 320,5	-2 307,0	-2 483,5	-2 542,1	-2 732,4	-2 722,9

Pramen: ČSÚ

Mezi nejvýznamnější producenty sladkovodních ryb v zemích EU patří Francie, Německo, Itálie, Polsko, Španělsko a Dánsko. ČR se podílí zhruba 6 % na celkové produkci sladkovodních ryb v EU a je konkurenceschopná kvalitou a cenou kapra na středoevropském trhu.

Porovnání vývoje produkce ryb a dalších vodních organismů z akvakultury v jednotlivých státech EU v letech 2005 - 2007 uvádí tabulka 10.

Tabulka 10 – Celková produkce akvakulturou (tis. t ž. hm.)

Stát	2005	2006	2007
EU 27	1 261	1 283	:
Belgie	1	1	1
Bulharsko	3	3	4
Česká republika	20	20	20
Dánsko	39	28	31
Německo	45	38	45
Estonsko	1	1	1
Irsko	60	53	53
Řecko	106	113	113
Španělsko	219	295	285
Francie	245	238	238
Itálie	181	174	181
Kypr	2	4	3
Lotyšsko	1	1	1
Litva	2	2	3
Maďarsko	14	15	16
Malta	1	7	9
Nizozemí	71	42	53
Rakousko	2	3	3
Polsko	38	36	:
Portugalsko	7	8	7
Rumunsko	7	9	10
Slovinsko	1	1	1
Slovensko	1	1	1
Finsko	14	13	13
Švédsko	6	8	5
V. Británie	173	172	174

Pozn.: Celková produkce ryb, koryšů, měkkýšů a dalších vodních organismů z akvakultury. Data jsou vyjádřena v živé hmotnosti (přímo vyloveno z vody). Např. u měkkýšů je zahrnuta i schránka (lastura).

(:) data nejsou k dispozici.

Pramen: EUROSTAT.

Rozhodující skupinou v produkci EU jsou ryby lososovité (např. losos obecný, pstruh duhový), mořské ryby chované ve Středomoří a po těchto druzích následuje kapr. Další ryby jsou spíše jen specifickým doplňkem evropské akvakultury.

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Pokud jde o spotřebu ryb, hlavně kapra, pstruha a ostatních ryb, nebyly v posledních letech v ČR zaznamenány (podle ČSÚ) výraznější změny spotřeby na obyvatele/rok. Spotřeba sladkovodních ryb podle odhadu Rybářského sdružení ČR v roce 2008 dosáhla přibližně 1,25 kg/obyv./rok, což představovalo ve srovnání s rokem 2007 snížení o 0,15 kg. Vývoj spotřeby ryb od roku 2005 ukazuje tabulka 11.

Tabulka I I – Spotřeba ryb v ČR (kg/obyv./rok)

Druh	2005	2006	2007	2008 ²⁾
Ryby celkem	5,80	5,70	5,80	5,70
z toho: sladkovodní ryby ¹⁾	1,48	1,35	1,40	1,25

Pozn.: ¹⁾ odhad RS ČR²⁾ odhad ÚZEI

Pramen: ČSÚ, RS ČR

V tabulce I 2 (podle zdroje Rybářské sdružení ČR), je uveden přehled o výlovu a zpracování tržních ryb v letech 2005 - 2008.

Tabulka I 2 – Přehled o produkci a zpracování tržních ryb v letech 2005–2008 (tis. t/ž. hm.)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008*
Celková produkce tržních ryb (z toho kapr)	20,5	20,4	20,4	20,4
z toho: export živých ryb	9,5	9,9	10,0	9,8
zpracované ryby v živé hmotnosti ^{*)}	2,2	1,9	1,9	1,7

Pozn.: ^{*)} rok 2008 odhad

Pramen: Rybářské sdružení České republiky

Další velmi významnou součástí, podílející se na celkové spotřebě sladkovodních ryb je sportovní rybolov na státem vyhlášených rybářských revírech. Rekreačním rybářstvím se zabývá 350 tis. registrovaných členů všech rybářských svazů. V roce 2008 podle odhadu bylo vyloveno cca 4,2 tis. t ryb.

Hlavním cílem a prioritou do budoucna je udržení pozice odbytu sladkovodních ryb chovaných v ČR na domácím i zahraničním trhu. K naplnění těchto cílů bude nutné zvyšovat podíl zpracovávaných ryb a rozšiřovat sortiment výrobků, který zůstává po řadu let bez výraznějších změn (např. u kapra je nabídka pouze púlek, steaků a filet).

Na podporu těchto cílů i u zpracoven v rybářských podnicích byl zpracován „Operační program rybářství 2007 - 2013“, kde mohou podnikatelské subjekty v rybářství čerpat finanční prostředky v rámci prioritní osy 2 - Akvakultura na investice do produkce akvakultury, vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí, opatření v oblasti zdraví ryb a investice do zpracování ryb a uvádění na trh.

V rámci osy 3 - Opatření ve společném zájmu se dotace týká rozvoje nových trhů, propagačních kampaní a pilotních projektů. Cílem „Operačního programu rybářství 2007 až 2013“ je vymezit oblast dotací odvětví rybářství v ČR tak, aby opatření učiněná podle tohoto nařízení přispěla k dosažení obecných cílů stanovených v článku 33, Smlouvy o Evropském společenství a cílů definovaných jako součást Společné rybářské politiky. V OP rybářství jsou zařazeny následující opatření:

- 2.1 Investice do produkce akvakultury
- 2.2 Vyrovnávací platby za zlepšení vodního prostředí
- 2.3 Opatření v oblasti zdraví ryb
- 2.4 Investice do zpracování a uvádění na trh

- 3.1 Opatření ve společném zájmu
- 3.2 Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin
- 3.3 Rozvoj nových trhů a propagační kampaně
- 3.4 Pilotní projekty

Uvedená opatření jsou dále rozpracována do jednotlivých podopatření, ve kterých jsou podrobně specifikovány jednotlivé projekty, které mají podpořit investice do nových technologií při zpracování ryb, na vývoj nových výrobků ze sladkovodních ryb a na podporu prodeje. Např. jde o podopatření 2.3.1. Zpracování ryb a marketing výrobků z ryb, jehož cílem je rozlišení nabídky sortimentu zpracovaných ryb a výrobků z ryb v tržní síti a efektivnější využití místních zdrojů a domácích surovin. Získanými prostředky bude možné rozšířit zaměstnanost v rybářském sektoru a nepřímo v navázaných obchodních organizacích a společnostech. Podpora je určena na modernizaci nebo pořízení nového technologického vybavení na zpracování ryb, na výstavbu nových zpracovatelských zařízení, resp. na rekonstrukci stávajících zpracoven tak, aby provoz splňoval výrobní, hygienické a sanitární podmínky podle standardů EU.

Např. v opatření 2.4 Investice do zpracování a uvádění na trh bylo vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace na jeden projekt záměru s celkovou dotací 7 769 tis. Kč (dotace EU 75 % tj. 5 826 tis. Kč). V průběhu roku 2008 MZe realizovalo výběrové řízení na firmu, jejímž prostřednictvím bude realizovat čtyřletou propagační kampaň na podporu spotřeby sladkovodních ryb v ČR. Jednalo se o hlavní projekt opatření 3.3. Kampaň byla spuštěna v září 2008 a do konce roku byla vyplacena částka 42 565 tis. Kč bez DPH.

Uvedený stručný výčet dotací ukazuje, že se vstupem ČR do EU došlo k rozšíření možností podpor i do rybářského sektoru a jeho zpracoven.

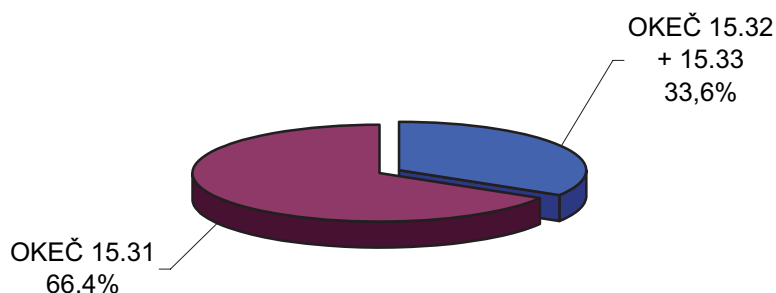
Zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor OKEČ 15.3

I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ je obor definován **15.3 – Zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor** a zahrnuje:

- 15.31** – zpracování a konzervování brambor,
- 15.32** – výrobu ovocných a zeleninových nápojů,
- 15.33** – zpracování a konzervování ovoce, zeleniny j.n.

Graf I - Podíly oborů na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2008

Pozn.: údaje v běžných cenách
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Podíl oborů na celkovém objemu tržeb za prodej VV a S v rámci OKEČ 15.3 je poměrně stabilní, patřící do oboru výroby zpracování a konzervování ovoce a zeleniny se v roce 2008 podílely 66,4 % na celkovém objemu VV a S v rámci OKEČ 15.3. Podíl objemu tržeb zpracování a konzervování brambor představoval 33,6 %.

Vliv na výnosy a kvalitu vstupní suroviny pro obory v rámci OKEČ 15.3 měl především vývoj počasí v roce 2008, který nebyl příznivý.

Zpracování a konzervování brambor

Většina spotřebitelů ustupuje od tradiční úpravy brambor a více používá polotovary a další inovované výrobky z brambor. V ČR je celkem k dispozici výrobní kapacita na zpracování 127 tis. t konzumních brambor na výrobky a polotovary a 8 tis. t konzumních brambor, které byly oloupané a část z nich byla dále upravena. Největší podíl (84 %) na disponibilní kapacitě pro zpracování brambor mají firmy: Beskyd Fryčovice, a. s., Friall, s. r. o., Intersnack, a. s. (Bohemia) a Fritagro Čížkov, s. r. o.

Rozhodující výrobci výrobků a polotovarů z brambor**a) výrobci bramborových hranolků**

FRITAGRO Nížkov, s. r. o.

MRAZÍRNY Brtnice, a. s.

FRIALL, s. r. o.

b) výrobci bramborových lupínků

Petr Hobža, Strážnické brambůrky

INTERSNACK, a. s.

Perri Crisps & Snacks, s. r. o.

GOLDEN SNACK s. r. o.

c) výrobci bramborové kaše, ostatních výrobků

ZEELANDIA, spol. s r. o.

Bramborárna Bukovice, s. r. o.

BESKYD Fryčovice, a. s.

Naturamyl, a. s.

Autotest Pardubice, s. r. o.

Zemědělské družstvo Rodvínov

Některé zemědělské podniky se zaměřují na loupání brambor a úpravu loupaných brambor vařením a dalším zpracováním. Roční objem těchto zpracovatelských kapacit představuje 8 000 tis.t konzumních brambor.

Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny

Produkce a spotřeba konzervářsky zpracovaného ovoce a zeleniny se v ČR snižuje. Trh s těmito výrobky je ovlivňován spotřebitelskou preferencí čerstvého ovoce a zeleniny. Zvýšené dovozy jak vstupních čerstvých surovin, tak i zpracovaných výrobků významně ovlivňují konzervářskou výrobu.

K největším výrobcům v oboru patří: Hamé, a. s. Babice, Alibona, a. s. Litovel, Nowaco Czech Republic, s. r. o., Kralupy nad Vltavou, ALIMA značková potravina, a. s, Praha, Intersnack, a. s. Choustník, Beskyd Fryčovice, a. s., HDH Projekt, s r. o. Břeclav.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Pozice oboru zpracování a konzervování ovoce, zeleniny a brambor v roce 2008 se významně nezměnila. Podíl OKEČ 15.3 na tržbách za prodej VV a Sv b.c. v rámci celého OKEČ 15 představoval v tomto roce 2,2 %, což je o 0,1 p. b. méně ve srovnání s rokem 2007. Počet zaměstnaných osob v tomto oboru vykazuje pokles (meziroční index 2008/2007 byl 96,3) a představoval podíl 2,6 % z celkového počtu zaměstnaných osob v rámci potravinářského sektoru. Účetní přidaná hodnota v roce 2009 ve srovnání s rokem 2007 poklesla o 3,5 p. b. a podíl tohoto oboru na účetní přidané hodnotě odvětví klesl v roce 2008 na 2,1 %. V roce 2007 činil tento podíl 2,4 %. Lze konstatovat, že podíl tohoto oboru na ekonomických ukazatelích potravinářského sektoru je poměrně stálý a vykazuje v období 2000 – 2008 poměrně malé výkyvy.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Vývoj cenových indexů u výrobků z ovoce, zeleniny a brambor SKP 15.3 je zachycen v tab. I a vykazuje celkově vzestupný, přitom však kolísavý trend. Projevuje se velká závislost tohoto oboru na vývoji počasí v daném období, ceně vstupních surovin, odbytu výrobků a uskutečněných dovozech. Výraznějšího nárůstu meziročního cenového indexu bylo dosaženo v období 2007/2006, a to 7,4 %. Ve srovnání s vývojem cenových indexů výrobků za celé odvětví OKEČ 15 v roce 2008 (meziroční pokles cenového indexu na 97,4) se u oboru 15.3 projevil rychlejší cenový nárůst (cenový index byl 102,1).

Tabulka I - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000–2008

	Meziroční index							
(%)	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07/06	08/07
SKP 15.3	100,5	98,5	103,1	100,5	100,8	101,2	107,4	102,1

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Klesající spotřebitelská poptávka a zvyšující se dovozy výrobků ovlivnily vývoj tržeb VV a S v období 2000 – 2008. V porovnání s rokem 2000 poklesly tyto tržby v roce 2008 o 6,0 %.

V roce 2008 výrazně poklesl meziroční index objemu účetní přidané hodnoty na 97,5 ve srovnání s obdobím 2006/2007 (meziroční index 107,6), což dokumentuje výkyvy ve vývoji tohoto ukazatele.

V roce 2008 došlo ke snížení evidenčního počtu pracovníků v oboru, a to o 3,6 %. V celém hodnoceném období 2000 – 2008 poklesl počet zaměstnanců o 2 055 osob (o 38,2 %). Zmíněné produkční charakteristiky jsou uvedeny v tabulkách 2, 3 a 4.

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.3	7 203,5	5 956,7	6 704,3	5 991,0	6 559,5	5 920,0	6 450,8	6 833,0	6 769,1
meziroční index	x	82,7	112,6	89,4	109,5	90,3	108,9	105,9	99,1
kumulovaný index	100,0	82,7	93,1	83,2	91,1	82,2	89,6	94,9	94,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.3	1 600,6	1 357,2	1 624,2	1 523,8	1 505,5	1 548,0	1 567,0	1 685,6	1 643,8
meziroční index	x	84,8	119,7	93,8	98,8	102,8	101,2	107,6	97,5
kumulovaný index	100,0	84,8	101,5	95,2	94,1	96,7	97,9	105,3	102,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

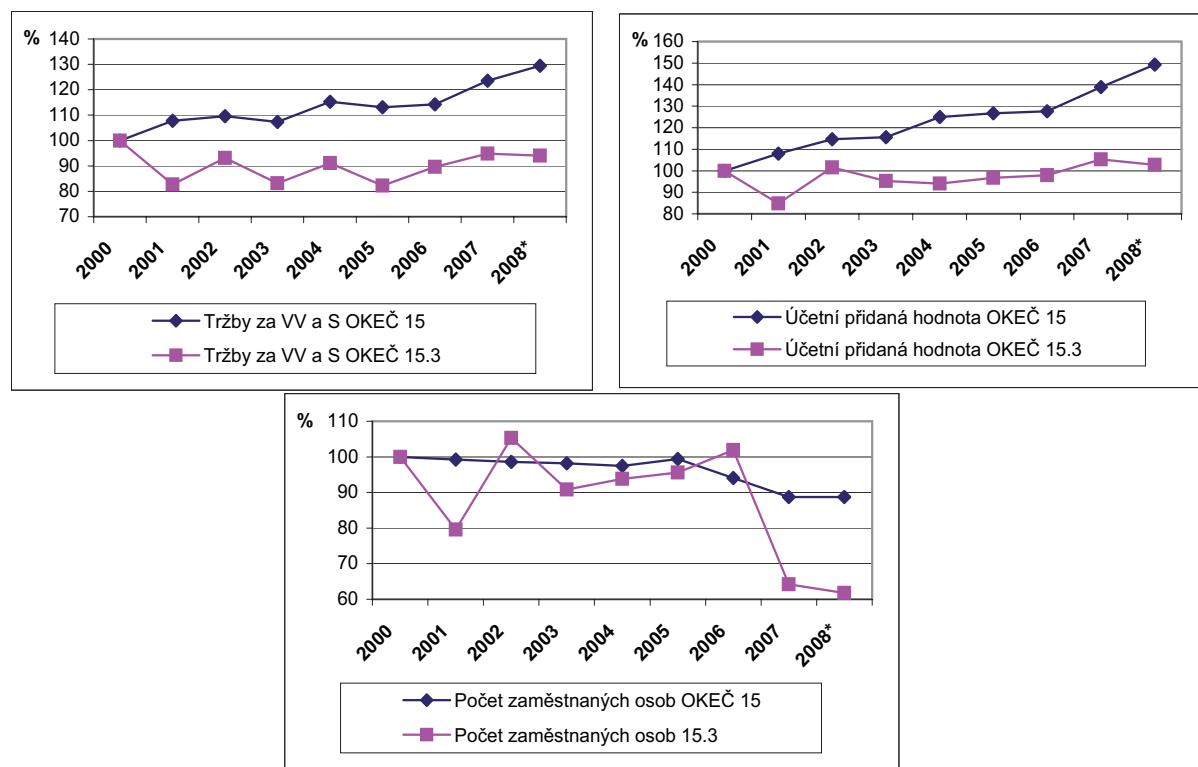
Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000–2008

(osob)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.3	5 385	4 285	4 512	4 095	3 842	3 672	3 741	3 456	3 330
meziroční index	x	79,6	105,3	90,8	93,8	95,6	101,9	92,4	96,4
kumulovaný index	100,0	79,6	83,8	76,0	71,3	68,2	69,5	64,2	61,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Vývoj základních produkčních charakteristik oboru OKEČ 15.3 za léta 2000 – 2008 a jejich komparace s celým odvětvím výroby potravin a nápojů OKEČ 15 je zachycen v grafu 2.

Graf 2 - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Celkové náklady v b. c. v období let 2000 - 2008 klesly o 5 %. Naopak poměrně vysoký nárůst byl vykázán ve stejném období u osobních nákladů (o 14,5 %). To dokumentuje zvyšování podílu těchto nákladů na celkových nákladech. Kolísavý vývoj u celkových a osobních nákladů v jednotlivých letech od roku 2000 do 2008 v b. c. je zachycen v tabulkách 5 a 6.

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.3	8 550,2	7 856,9	8 237,2	6 769,7	8 135,7	6 905,5	7 513,1	8 073,5	8 125,3
meziroční index	x	91,9	104,8	82,2	120,2	84,9	108,8	107,5	100,6
kumulovaný index	100,0	91,9	96,3	79,2	95,2	80,8	87,9	94,4	95,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.3	854,2	786,4	901,3	844,9	881,7	846,4	927,1	936,8	978,9
meziroční index	x	92,1	114,6	93,7	104,4	96,0	109,5	101,0	104,5
kumulovaný index	100,0	92,1	105,5	98,9	103,2	99,1	108,5	109,7	114,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. v roce 2008 ve sledovaném oboru dosáhla 493,6 tis. Kč/zam., což je 88,3 % hodnoty tohoto ukazatele v celém potravinářském průmyslu (581,3 tis. Kč/zam.). Ve srovnání s rokem 2007 se v roce 2008 zpomalil nárůst objemu účetní přidané hodnoty OKEČ 15.3 a meziroční index 2008/2007 vývoje produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. činil jen 101,2. Celkový vývoj produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. za léta 2000 – 2008 (index 166,1) ve sledovaném oboru je zachycen v tabulce 7 a odráží pozitivní vývoj v oblasti technologií a inovací výrobků. Vývoj podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. odpovídá průběžnému růstu produktivity práce z účetní přidané hodnoty a je zachycen v tabulce 8. Podíl osobních nákladů z účetní přidané hodnoty v rámci OKEČ 15.3 je ve srovnání s celým OKEČ 15 v letech 2000 - 2008 vyšší a v roce 2008 dosáhl hodnoty 0,595. Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2008 za sledovaný obor a odvětví OKEČ 15 je znázorněn v grafu 3. Odlišný trend je zřejmý zejména u ukazatele osobních nákladů na účetní přidané hodnotě.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.3	297,2	316,7	360,0	372,1	391,9	421,6	418,9	487,7	493,6
meziroční index	x	106,6	113,7	103,4	105,3	107,6	99,3	116,4	101,2
kumulovaný index	100,0	106,6	121,1	125,2	131,9	141,9	140,9	164,1	166,1

* předběžná hodnota

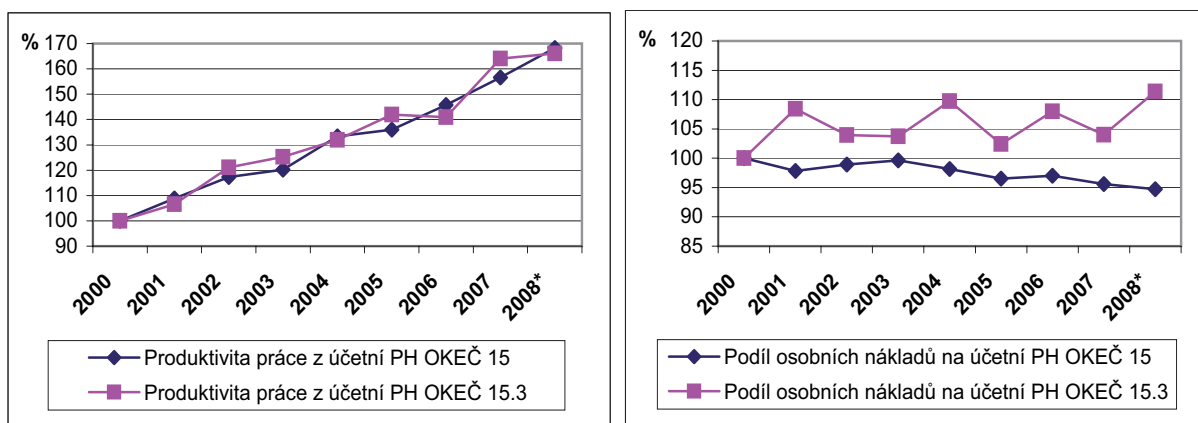
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000–2008

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.3	0,534	0,579	0,555	0,554	0,586	0,547	0,592	0,556	0,595

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

4. Zahraniční obchod

Dovoz výrobků SKP 15.3 v b. c. v období 2000 – 2008 výrazně vzrostl, a to o 82,7 %. Meziročně však dovoz těchto výrobků v roce 2008 poklesl o 2,3 p. b., a to poprvé ve sledované řadě.

Na druhé straně se také zvyšuje vývoz výrobků, i když pomalejším tempem. V období 2000 – 2008 se zvýšil vývoz výrobků SKP 15.3 o 58,9 %. V roce 2008 však došlo k citelnému zpomalení růstu objemu vývozu (meziroční index 2008/2007 byl 89,2).

Důsledkem je rostoucí záporné saldo zahraničního obchodu výrobků SKP 15.3, jehož vývoj je zachycen v tabulce 9.

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000–2008

Vývoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.3	1 684,3	1 756,9	1 592,3	1 750,4	2 056,2	2 359,0	2 734,9	3 001,5	2 676,3
meziroční index	x	104,3	90,6	109,9	117,5	114,7	115,9	109,7	89,2
Dovoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.3	4 534,7	4 587,4	4 908,9	5 294,4	5 823,4	6 149,7	7 386,1	8 482,2	8 284,7
meziroční index	x	107,8	101,0	108,6	125,1	112,2	109,6	114,8	97,7
Saldo (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.3	-2 850,4	-2 830,5	-3 316,6	-3 544,0	-3 767,2	-3 790,7	-4 651,2	-5 480,7	-5 608,4

Pramen: ČSÚ

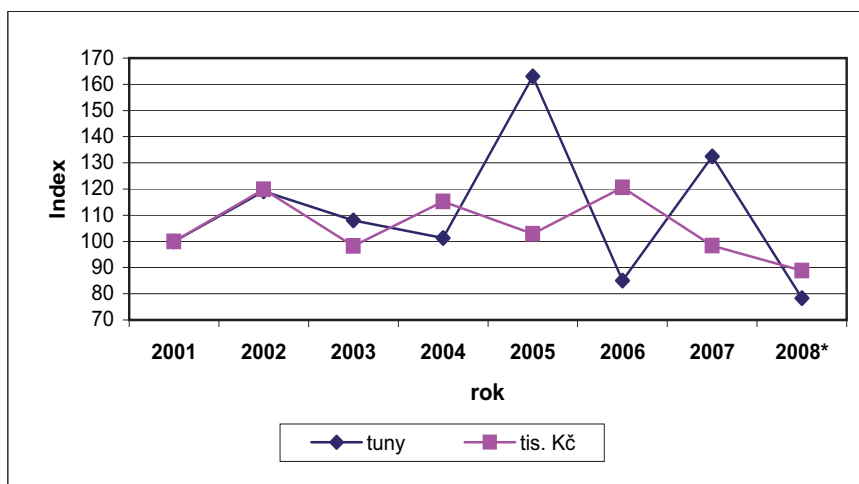
Také zahraniční obchod s výrobky z brambor vykázal v marketingovém roce 2007/2008 záporné saldo, a to ve výši 708,8 mil. Kč. Země s nejvyšším objemem ZO s ČR u položky 20041009 uvádí tabulka 10.

Tabulka 10 - Země nejvyššího objemu zahraničního obchodu s ČR (položka 20041009 Brambory konzervované ne v octě, zmrazené) v marketingovém roce 2007/2008

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství v t.	Celková dovozní hodnota v tis. Kč	Země	Množství v t.	Celková dovozní hodnota v tis. Kč
Belgie	10 592,5	221 869	Maďarsko	2 799,8	46 198
Polsko	13 328,4	174 215	Slovensko	2 603,0	52 087
Nizozemsko	6 172,2	87 124	Polsko	1 209,7	19 483
Německo	2 619,0	52 346	Bulharsko	880,9	11 549

Pramen: ČSÚ

Kolísavý vývoj záporného salda zahraničního obchodu se zpracovanou zeleninou dokumentuje graf 4.

Graf 4 – Index vývoje záporného salda zahraničního obchodu se zpracovanou zeleninou v letech 2000 – 2008

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

5. Shrnutí a perspektivy oboru

OKEČ I5.3 patří k potravinářským oborům, jehož výroba je úzce spojena s vývojem počasí, což podstatně ovlivňuje množství, cenu a kvalitu vstupních zemědělských surovin pro zpracování. Zpracování ovoce, zeleniny a brambor poskytuje pracovní možnosti v mnoha regionech. Vývoj výroby a trhu s výrobky OKEČ I5.3 je podstatně ovlivňován dovozy.

Zpracování a konzervování brambor

Spotřebitelé ustupují od tradiční domácí úpravy brambor a využívají široké nabídky polotovarů a hotových výrobků z brambor, což se odráží v poklesu spotřeby syrových brambor. České bramborářství a na něj navazující OKEČ I5.3I - zpracování a konzervování brambor je silně ovlivněno zvyšujícími se dovozy výrobků z brambor.

Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny

Vývoj tohoto oboru je ovlivněn poklesem tuzemské spotřeby výrobků při preferenci čerstvých produktů. Negativní vliv na rozvoj oboru má dále trvale záporné saldo zahraničního obchodu celého oboru s výrazným nárůstem dovozu zpracované zeleniny a zeleninových výrobků. Je nutné pokračovat v modernizaci technologického vybavení dalších výrobních kapacit.

V následujícím období je nutno dále zvyšovat konkurenceschopnost celého oboru, a to především zvyšováním technologické úrovně výroby a rozšiřováním sortimentu výrobků. Za tímto účelem je žádoucí efektivněji využívat finanční zdroje jak z evropských fondů, tak v rámci dotačních programů ČR.

Výroba rostlinných a živočišných tuků OKEČ 15.4

I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ je obor definován: **15.4 – Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků**, a zahrnuje podobory :

15.41 – výroba surových olejů a tuků,

15.42 – výroba rafinovaných olejů a tuků, zpracování olejů,

15.43 – výroba margarínu a podobných jedlých tuků.

Základ tukového průmyslu tvoří výroba dvou velkých skupin tuků a olejů, a to rostlinných (podle druhu olejnatých semen) a živočišných. Obor dále zahrnuje produkci potravinářských výrobků – margarínu, směsí a pomazánek a složených pokrmových tuků. Tato výroba je obvykle kombinována s dalšími nepotravinářskými a technologicky obdobnými výrobami (především jde o glycerin, mýdlo a saponáty, čisticí a leštící prostředky, parfémy a toaletní přípravky a ostatní spotřební drogerii).

Z hlediska nepotravinářského užití olejnin a rostlinných olejů je významná směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/30 o podpoře užívání biopaliv nebo jiných obnovitelných pohonných hmot v dopravě. Od 1. 9. 2007 se povinně přidává do motorové nafty FAME a předpokládá se zavedení dalších paliv na bázi obnovitelných zdrojů energie, tedy i řepkového oleje, tak aby v roce 2020 v souladu s cílem EU bylo dosaženo podílu 10 % (energetických) na celkové spotřebě energií pro dopravu. Celková výrobní kapacita FAME v ČR dosáhla k 31. 12. 2008 již 312 tis. t.

Český tukový průmysl je poměrně koncentrovaný. Průměrný počet podnikatelských subjektů, které působí ve výrobě rostlinných a živočišných olejů a tuků, je relativně nízký. V roce 2007 bylo ve skupině subjektů zaměstnávajících 20 a více pracovníků u OKEČ 15.4 evidováno 5 podniků, v roce 2008 zůstal jejich počet stabilní a dále neklesl (v roce 2003 jich bylo o 3 více). Největším výrobcem olejů je na domácím trhu skupina firem vystupujících pod značkou STZ, a. s., jež je od prosince 2008 nástupcem v části výrobního programu původní akciové společnosti Setuza Development, a. s. Ústí n. L. Dominantní podíl v tucích patří na českém trhu britsko-nizozemskému potravinářskému koncernu Unilever, jednomu z největších výrobců spotřebního zboží na světě. Olejnatá semena se také zpracovávají v dalších menších podnicích, např. AGROPODNIK, a. s. Jihlava, Primagra, a. s. Milín (Žatec), Jan Horák – HH Corporation, Česká Třebová atd., které současně nabízí produkci a další služby jiného charakteru. Přestože v loňském roce provoz uzavřely čtyři společnosti, od začátku roku 2009 je v provozu nová výrobní společnost Oleo Chemical, a.s. Liberec (kapacita 70 000 t MEŘO ročně). V červnu 2009 zahájila zkušební provoz společnost PREOL, a. s. Lovosice (dceřiná firma holdingu Agrofert) v novém závodu na zpracování řepkového semene a produkci metylesteru mastných kyselin s kapacitou 100 000 t ročně.

Propojení v celé vertikále oblasti pěstování, zpracování a využití olejnin zajišťuje Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin (SPZO). Členové svazu, tj. pěstitelé a zpracovatelé olejnin, obchodní organizace a osivářské firmy, spolupracují i s univerzitami a výzkumnými ústavy. Důležitá role v tomto oboru patří také Sdružení pro výrobu bionafty. Bionafta - směsné palivo, kdy se do běžné motorové nafty přimíchává různý podíl FAME (skupina metylesterů vyšších mastných kyselin), v případě ČR především jde o přimíchávání MEŘO.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obor rostlinných a živočišných tuků a olejů v roce 2008 v porovnání s rokem 2007 v rámci celého potravinářského průmyslu mírně zvýšil podíl na tržbách za prodej V a S v b. c., tj. o 0,2 p. b., na 6,0 %, vzhledem k roku 2000 pak vzrostl o 1,3 %. Podíl oboru na účetní přidané hodnotě v roce 2008 si zachoval svoji úroveň z roku 2007 (tj. 2,5 %), zatímco v roce 2000 představoval 4,4 %. Také podíl oboru na počtu zaměstnaných osob si meziročně ponechal svoji hodnotu 1,8 %, v roce 2000 zaujímal 2,2 %. Z dlouhodobého pohledu si OKEČ 15.4 i přes mírné meziroční výkyvy udržuje poměrně stabilní postavení v oborové struktuře OKEČ 15.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Cenový index 2008/07 (za prosinec), po výrazném zvýšení v letech 2007/06 (115,7), jež byl tažen především cenami energie a vstupních surovin, meziročně významně poklesl (z 15,7 % na 8,9 %). Z dlouhodobého pohledu je vývoj cenového indexu kolísavý s tendencí růstu.

Tabulka 1 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000–2008

(%)	Meziroční index							
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07/06	08/07
SKP 15.4	100,0	100,7	100,7	94,8	102,4	102,4	115,7	108,9

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

Produkční plochy olejnin v marketingovém roce 2008/09 ve srovnání s rokem 2007/08 vzrostly o 32,2 tis. t. (7,1 %) na 483,9 tis. ha (průměrný výnos 2,47 t/ha). Marketingový rok u řepky olejné začíná 1. 7. roku sklizně a končí 30. 6. následujícího roku. Nejvyšší meziroční růst produkčních ploch zaznamenala v roce 2008/09 řepka olejná, jejíž semeno je z ekonomického hlediska dlouhodobě velmi úspěšnou komoditou.

V případě potravinové skupiny tuky, došlo v roce 2008 oproti roku 2007 ke zvýšení spotřebitelských cen, nejvíce pak u rostlinných jedlých tuků a olejů.

3.2 Základní produkční charakteristiky

V roce 2008, stejně jako v roce předchozím, zaznamenaly tržby za prodej VV a S v b. c. růst. Index 2008/07 činil 107,7, tj. růst o 1 332,9 mil. Kč. Kumulovaný index v období 2000 až 2008 vykazuje nestálé hodnoty, ke skokovému růstu došlo v roce 2005, kdy se tržby za prodej VV a S v b.c. meziročně zvýšily o 3,6 mld. Kč (tabulka 2).

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.4	11 471,1	12 556,5	12 213,2	11 607,3	12 268,8	15 895,0	15 564,8	17 307,2	18 640,1
meziroční index	x	109,5	97,3	95,0	105,7	129,6	97,9	111,2	107,7
kumulovaný index	100,0	109,5	106,5	101,2	107,0	138,6	135,7	150,9	162,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Také účetní přidaná hodnota v b. c., po poklesu v roce 2007 (index 90,5, tj. 188,5 mil. Kč), se v roce 2008 meziročně zvýšila o 122,1 mil. Kč. Z dlouhodobého pohledu (2000 – 2008) je vývoj účetní přidané hodnoty v b. c. spíše klesající, přičemž nejvyšší úroveň vykazovala v roce 2000 a k propadu pak došlo v roce 2004 (tabulka 3).

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.4	2 255,9	1 929,5	2 032,3	1 736,8	1 476,8	1 982,6	1 989,5	1 801,0	1 923,1
meziroční index	x	85,5	105,3	85,5	85,0	134,2	100,3	90,5	106,8
kumulovaný index	100,0	85,5	90,1	77,0	65,5	87,9	88,2	79,8	85,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Počet zaměstnaných osob ve výrobě rostlinných a živočišných tuků (tabulka 4), po mírném meziročním vzestupu v roce 2001 (o 114 osob), postupně klesá, kdy v roce 2008 ve srovnání s rokem 2007 zaznamenal další snížení, a to o 79 zaměstnanců (index 2008/2007 činil 96,6). Vzhledem k roku 2000 se jejich počet snížil o 967 osob.

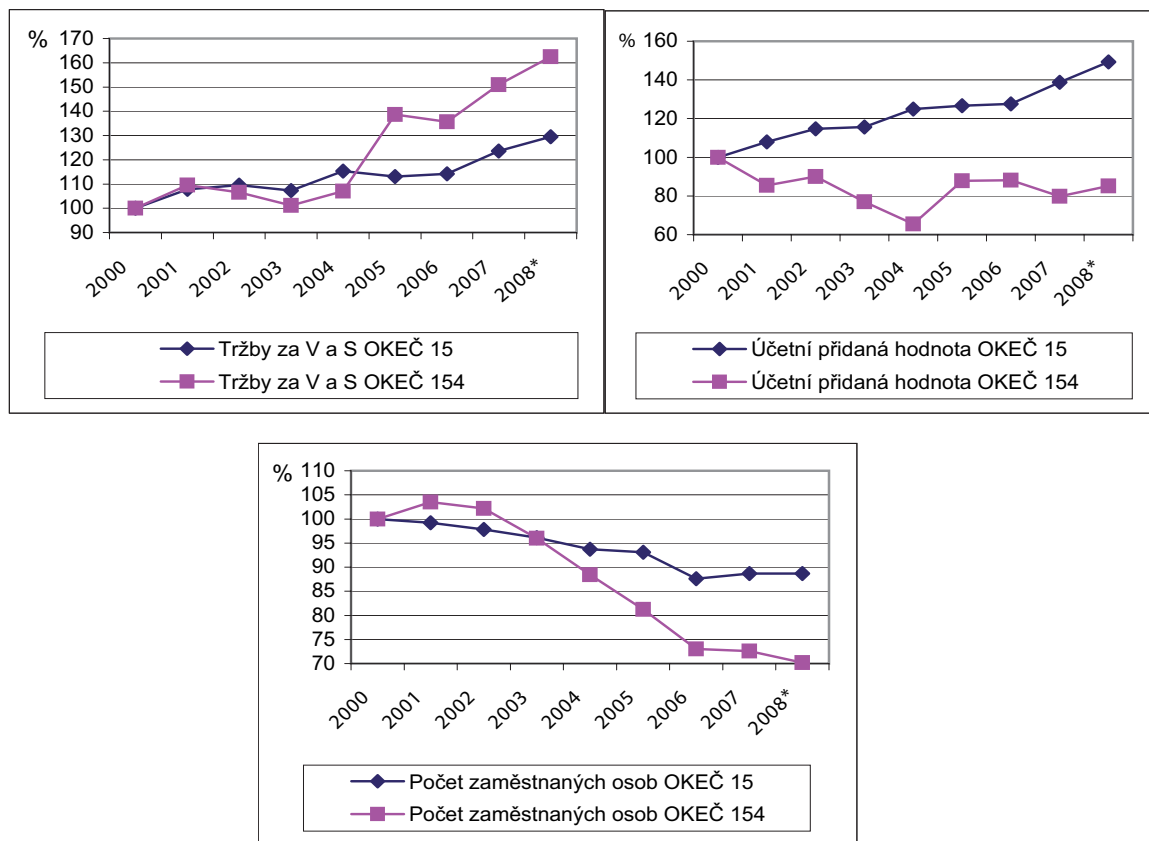
Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000–2008

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.4	3 243	3 357	3 313	3 112	2 866	2 633	2 366	2 355	2 276
meziroční index	x	103,5	98,7	93,9	92,1	91,9	89,9	99,5	96,6
kumulovaný index	100,0	103,5	102,2	96,0	88,4	81,2	73,0	72,6	70,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Vývoj výše uvedených základních produkčních ukazatelů v letech 2000 – 2007 u oboru OKEČ 15.4 v porovnání s celým odvětvím OKEČ 15 je zachycen v grafu I. Trendy u uvedených indikátorů se v posledních letech výrazně rozcházejí.

Graf I - Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Obor výroby rostlinných a živočišných tuků a olejů patří v rámci výroby potravin a nápojů k nákladově méně náročným výrobám a jeho podíl v roce 2008 vzhledem k roku 2000 se zvýšil jen o 2,7 p. b. na 8,1 %. Náklady celkem po výrazném růstu v roce 2007 (o 3,5 mld. Kč), v roce 2008 rostly jen mírně (o 7,7 mil. Kč), v porovnání s rokem 2000 pak o 13,4 mld. Kč. Nejvyšší hodnota kumulovaného indexu 2008/2000 (171,6) ve sledovaném období byla zaznamenána shodně v letech 2007 a 2008 (tabulka 5). Za značným zvýšením

celkových nákladů oboru v uvedených letech stál především nárůst cen energií v kombinaci s růstem cen vstupních surovin. Na výši celkových nákladů má vliv celá řada faktorů, přičemž největší podíl připadá na výkonovou spotřebu.

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.4	18 770,7	16 966,1	18 150,5	15 868,7	18 668,1	26 192,1	28 660,1	32 206,6	32 214,3
meziroční index	x	90,4	107	87,4	117,6	140,3	109,4	112,4	100,0
kumulovaný index	100,0	90,4	96,7	84,5	99,5	139,5	152,7	171,6	171,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Pokud jde o osobní náklady OKEČ 15.4 (tabulka 6), které zaujímají v rámci oborové struktury druhý nejnižší podíl - po OKEČ 15.2, došlo v roce 2008 ve srovnání s rokem 2007 k poklesu o 7,1 mil. Kč v souvislosti s poklesem počtu zaměstnaných osob o 3,4 %. Hodnoty kumulovaného indexu jsou v jednotlivých letech sledovaného období velmi nestabilní. Přičemž nejvyšší hodnoty tento index dosáhl v roce 2002, kdy bylo v oboru zaměstnáno 3 313 osob, naopak nejnižší hodnota byla vykázána v roce 2006, kdy v oboru bylo zaměstnáno 2 366 osob.

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.4	923,8	1 009,1	1 069,4	1 000,7	984,0	1 054,1	912,6	953,5	946,4
meziroční index	x	109,2	106	93,6	98,3	107,1	86,6	104,5	99,3
kumulovaný index	100,0	109,2	115,8	108,3	106,5	114,1	98,8	103,2	102,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Přestože produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. u OKEČ 15.4 si v rámci OKEČ 15 dlouhodobě udržuje druhou nejvyšší úroveň – po OKEČ 15.9, její vývoj z dlouhodobého hlediska je charakterizován nerovnoměrným trendem. Meziročně tento ukazatel dynamicky vzrostl o 10,5 %, tj. o 80,1 tis. Kč/zam. při poklesu zaměstnanosti o 3,4 % a produktivita tak dosáhla nejvyšší hodnoty za sledované období 2000 – 2008. Naopak nejvýraznější pokles produktivity byl zaznamenán v roce 2004 (515,3 tis. Kč/zam.), přesto to bylo stále o 41,2 tis. Kč/zam. více než byl průměr za celé odvětví OKEČ 15 v uvedeném roce (tabulka 7).

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000–2008

(tis. Kč/zam.) b.c.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.4	695,6	574,8	613,4	558,1	515,3	753,0	840,7	764,7	844,8
meziroční index	x	82,6	106,7	91	92,3	146,1	111,6	91,0	110,5
kumulovaný index	100,0	82,6	88,2	80,2	74,1	108,3	120,9	109,9	121,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Dynamický růst produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. a mírný pokles osobních nákladů v b. c. vedl ke snížení podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě. V roce 2008 jejich podíl meziročně klesl na hodnotu 0,492. Zatímco v letech 2001 – 2004 podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. postupně zrychloval svůj růst, od roku 2005 je jeho tendence kolísavá (tabulka 8).

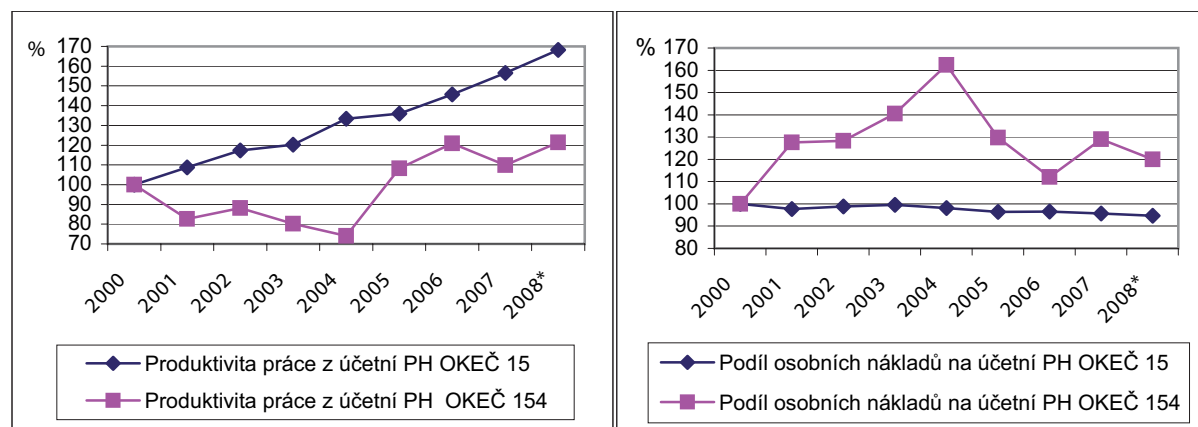
Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000–2008

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.4	0,410	0,523	0,526	0,576	0,666	0,532	0,459	0,529	0,492

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Komparaci vývoje podílových a poměrových charakteristik v letech 2000 – 2008 u OKEČ 15.4 s vývojem u odvětví OKEČ 15 znázorňuje graf 2.

Graf 2 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

4. Zahraniční obchod

4.1 Vývoj zahraničního obchodu

Saldo zahraničního obchodu s výrobky tukového průmyslu v období 2000 – 2008 (tabulka 9) je dlouhodobě velmi nepříznivé a meziročně v roce 2008 prohloubilo svoji zápornou hodnotu (o 1 640,3 mil. Kč). Zaznamenalo tak zápornou hodnotu -4 873,7 mil. Kč. Na zvýšení záporného salda se značně podílel dovoz (výrazný nárůst o 27,9 %, tj. o 2 428,8 mil. Kč), přestože došlo k meziročnímu zvýšení vývozu (o 10,3 %, tj. o 396,4 mil. Kč). Závislost ČR na dovozu vstupních surovin má částečně negativní vliv na dlouhodobou převahu dovozu nad vývozem u této skupiny výrobků (SKP 15.4).

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000–2007

Vývoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.4	2 185,7	2 418,7	1 696,6	1 560,2	1 682,2	2 733,9	3 245,0	4 179,4	4 607,9
meziroční index	x	110,7	70,1	92,0	107,8	162,5	118,7	128,8	110,3
Dovoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.4	6 111,5	7 088,7	7 038,0	7 360,3	8 029,0	7 233,9	7 592,6	7 412,8	9 481,6
meziroční index	x	116,0	99,3	104,6	109,1	90,1	105,0	97,6	127,9
Saldo (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.4	-3 925,8	-4 670,0	-5 341,4	-5 800,1	-6 346,8	-4 500,0	-4 347,6	-3 233,4	-4 873,7

Pramen: ČSÚ

V roce 2008 dovoz MEŘO – FAME poprvé od roku 2001 překročil jeho vývoz. Vývoj zahraničního obchodu u MEŘO v letech 2001 – 2008 uvádí tabulka 10.

Tabulka 10 – Dovoz a vývoz MEŘO v letech 2000–2007

MEŘO	MJ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Dovoz	t	2 862	46	56	3 120	7 811	22 973	8 338	43 657
Vývoz	t	3 273	31 426	43 492	41 636	131 536	110 926	53 572	33 588

Pramen: SZIF Praha, ČSÚ, MPO

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Především cena a množství základních vstupních surovin a úroveň efektivnosti při jejich zpracování jsou faktory, které mají rozhodující vliv na konkurenceschopnost českého tukového průmyslu. Při rozhodování zpracovatelů hraje významnou roli nejen výše domácí produkce olejnatých semen, ale především kvalita a ceny hlavních olejnin a rostlinných olejů na světovém trhu. Cenovou úroveň semene řepky olejné v ČR a na trhu v Hamburku znázorňuje tabulka 11. Poptávka po olejninách k potravinářským a průmyslovým účelům se meziročně zvýšila a došlo k růstu cen olejnin na mezinárodních burzách.

Tabulka 11 – Porovnání cenové úrovně semene řepky olejné v ČR a na zahraničních trzích

Marketingový rok	Cena zemědělských výrobců v Kč/t	Dovozní cena v Kč/t	Vývozní cena v Kč/t	Cena na trhu v Hamburku v USD/t	Cena na trhu v Hamburku v Kč/t
2000/01	6 709	7 296	6 391	202	7 795
2001/02	7 316	7 418	7 535	220	8 368
2002/03	6 904	6 917	6 763	285	9 330
2003/04	8 048	9 136	8 114	317	8 948
2004/05	6 128	6 021	6 222	262	6 708
2005/06	6 070	6 430	6 149	292	6 602
2006/07	6 914	6 928	7 383	375	7 916
2007/08	9 208	8 711	7 872	658**	10 864*

Poznámka: přepočteno podle kurzu ČNB – průměr 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007

* červenec 2007 až červen 2008

** říjen 2007 až červen 2008

Pramen: SZO ČSÚ, Oilseeds: World Markets and Trade - USDA

V souvislosti s výrazným celosvětovým nárůstem pěstování olejnin v posledních letech (tabulka 12), jež je dán především změnou, resp. ozdravením stravovacích návyků spotřebitelů, kteří upřednostňují stále více konzumaci tuků rostlinných před živočišnými, a také celkovým růstem počtu obyvatel na světě, lze předpokládat růst objemu výroby českého tukového průmyslu i následujících letech.

Tabulka 12 - Světová produkce olejnatých semen a plodů (v mil. t)

Ukazatel	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08 ¹⁾	2007/08 ²⁾
Sójové boby	175,73	184,91	197,03	186,77	215,95	220,54	236,56	220,69	239,43
Bavlníkové semeno	33,51	36,61	32,67	35,60	45,40	43,95	45,83	46,06	43,65
Podzemnice olejná	31,35	33,78	30,83	32,78	33,39	33,09	30,53	32,24	33,37
Slunečnic. semeno	23,18	21,37	23,93	26,76	25,30	30,04	29,81	27,20	32,08
Řepkové semeno	37,61	36,14	32,91	39,43	46,14	48,74	45,16	48,24	54,10
Kopra	5,77	5,22	5,12	5,38	5,59	5,50	5,26	5,70	5,94
Palmová jádra	7,03	7,20	7,76	8,43	9,51	9,97	10,10	11,05	11,79
Celkem	314,18	325,23	330,26	335,16	381,29	391,81	403,33	391,18	420,36

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA červenec 2008

Poznámka: ¹⁾ 2006/07 předběžné údaje,

²⁾ 2007/08 kvalifikovaný odhad v měsíci červenci 2008

Ve světové produkci patří přední pozice olejům palmovým a ze sóji (tabulka 13). V ČR si udržují dlouhou tradici rostlinné jedlé oleje a tuky vyrobené z řepky olejné, jejíž olej byl v minulosti považován spíše za podřadný. Vzhledem k výraznému šlechtitelskému pokroku u této plodiny, se řepkový olej v současné době svými vlastnostmi dle některých odborníků blíží oleji olivovému, v některých parametrech jej i předčí. Spotřeba olivového oleje se pomalu zvyšuje, ale zatím je ještě stále na nízké úrovni, z důvodu jeho vyšší ceny.

Tabulka 15 – Světová produkce vybraných olejů (mil. t)

Období	Palmový olej	Sójový olej	Řepkový olej	Olivový olej	Celkem rostlinné oleje*
2000/2001	24,3	26,8	13,0	19,9	89,5
2007/2008	41,4	37,4	18,3	24,7	128,0
2008/2009	43,2	38,8	19,4	25,2	133,7

Pramen: Oil World

*(sójový, palmový, řepkový, slunečnicový, podzemnicový, bavlníkový, kokosový, palmojádrový, olivový)

Tuky a oleje jsou jedním ze základních živin a faktorem, jež určuje chutnost lidské stravy. V souvislosti se zvýšeným zájmem o svůj zdravotní stav ze strany spotřebitelů, je stále více patrná tendence snižování poptávky po tučných výrobcích. Na druhé straně, zvyšující se spotřeba rostlinných jedlých tuků v lidské výživě s pozitivním účinkem na lidské zdraví napomáhá ke stabilizaci tukového průmyslu v ČR. Dále bude perspektiva tohoto oboru v ČR a ve světě záviset na vyřešení otázky dalšího vývoje biopaliv.

Důležitost tohoto oboru potvrzuje i uspořádání již třetího Mezinárodního odborného veletrhu pro výrobu a další zpracování olejů a tuků z obnovitelných zdrojů (OILS + FATS 2008) letos v září v Německu. Tento veletrh se řadí mezi nejdůležitější oborové setkání a podporuje jej i Evropská federace Euro Fed Lipid.

Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a zmrzliny OKEČ 15.5

I. Charakteristika oboru

Obor 15.5 - Zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a zmrzliny zahrnuje následující výrobkové skupiny:

15.51 - zpracování mléka, výroba mlékárenských výrobků a sýrů,

15.52 - výroba mražených smetanových krémů a zmrzliny.

V ČR lze vývoj trhu s mlékem v roce 2008 charakterizovat meziročním zvýšením objemu vyrobeného mléka, poklesem CPV mlékárenských výrobků a výrazným poklesem CZV mléka v průběhu roku. Celková produkce mléka ve výši 2 727,7 mil. l představuje meziroční zvýšení produkce o 1,7 %. Podle údajů SZIF dodali tuzemští producenti ke zpracování v kalendářním roce 2008 celkem 2 629,2 mil. l, což je o 0,8 % více než v předchozím roce.

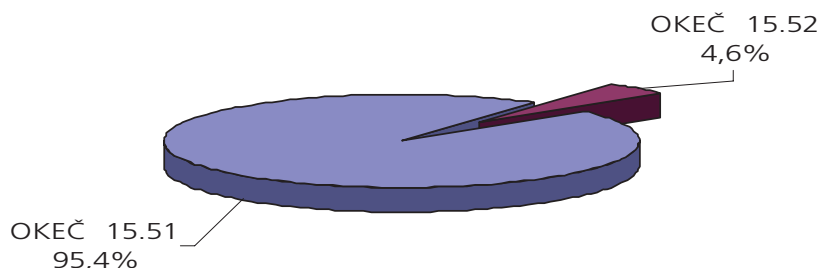
Z celkového objemu mléka dodaného ke zpracování nakoupily tuzemské mlékárny 2 368,6 mil. l, zbývajících množství prodali výrobci mléka ke zpracování v zahraničí. Nákup mléka tuzemskými mlékárnami od domácích výrobců byl meziročně o 0,5 % nižší, navíc část nakoupeného mléka byla mlékárnami vyvezena k dalšímu zpracování mimo ČR. V organizaci prodeje syrového mléka bylo v referenčním období 2007/08 registrováno celkem 82 odběratelů mléka. Z registrovaného počtu odběratelů bylo stejně jako v předchozím referenčním období 41 zpracovatelů, zbytek tvořily odbytové organizace, jejichž prostřednictvím bylo prodáno v uvedeném období 65,4 % množství mléka dodaného k dalšímu zpracování. Podíl prodeje mléka zprostředkovaného odbytovými organizacemi zůstal na stejné úrovni jako v předchozím referenčním období. V období 2008/09 registroval SZIF 39 odbytových organizací.

K největším zpracovatelům mléka v roce 2008 (podle počtu zaměstnanců) nadále patřila MADETA, a. s., České Budějovice, dále významnými zpracovateli v mlékárenském oboru jsou OLMA, a. s. Olomouc, patřící do skupiny Agrofert holding, DANONE, a. s. Benešov, Mlékárna Hlinsko, s. r. o., Mlékárna Pragolaktos, a. s., Mlékárna Kunín, a. s., Moravia Lacto, a. s. a další.

K významným výrobcům tavených sýrů patří TPK, s. r. o., Hodonín, ze skupiny Bongrain (Francie), aj.

Podíl výrobkových skupin na tržbách za vlastní výrobky a služby uvádí graf I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. v roce 2008

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obor zpracování mléka, výroby mlékárenských výrobků a zmrzliny svými dosahovanými produkčními ukazateli patří k hlavním potravinářským oborům. V rámci odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů se na objemu tržeb za prodej VV a S (b. c.) v roce 2008 podílel 14,3 % (v roce 2007 to bylo 15,1 %), účetní přidanou hodnotou však jen 6,8 % (v roce 2007 však 8,4 %) a počtem zaměstnanců 7,3 % (v roce 2007 pak 7,8 %).

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

V souvislosti s převisem nabídky mlékárenských výrobků na světovém i evropském trhu došlo v průběhu roku 2008 k výraznému poklesu tuzemských CPV mlékárenských výrobků. Např. CPV sušeného odstředěného mléka v průběhu roku klesla o 44 %, což je meziroční snížení o 25,3 %. CPV sušeného plnotučného mléka v průběhu hodnoceného roku 2008 klesla o 30,4 % a představovala meziroční pokles o 17 %. CPV čerstvého másla od ledna do prosince 2008 klesla o 28,9 % a byla o 12,7 % pod průměrem předchozího roku. Pokles CPV Eidamu 45 % byl mírnější, během roku 2008 o 18,2 %, meziročně o 1,4 %.

Vývoj cenových indexů výrobků SKP 15.5 podle jednotné metodiky MPO (porovnán je prosinec) v letech 2000 - 2008 uvádí tabulka 2.

Tabulka I - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000–2008

(%)	Meziroční index							
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07/06	08/07
SKP 15.5	105,2	99,8	101,9	105,2	96,9	99,0	123,2	84,8

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Ve výrobní struktuře došlo v roce 2008 v souvislosti se změnou odbytových možností ke snížení výroby sušeného odstředěného mléka a másla. Růst výroby sušeného plnotučného mléka se projevil zejména v první polovině roku. Celkem se však změnil a meziročně poklesl objem výroby sýrů (přírodní a tavené) a změnil se i objem produkce tekutých konzumních výrobků (konzumní mléka, smetany) (tabulka 2).

Tabulka 2 - Vývoj výroby vybraných mlékárenských výrobků v ČR v letech 2007–2008

Výrobek	Měrná jednot.	2007	2008	Index 2008/07
Mléko konzumní	tis. l.	604 590	644 088	106,5
Máslo	t	51 258	48 635	94,9
Sýry přírodní	t	89 605	84 086	93,8
Sýry tavené	t	19 265	17 288	89,7
Tvarohy	t	29 626	29 494	99,6
Smetany včetně kysaných	tis. l.	43 176	45 624	105,7
Jogurty	t	141 872	134 901	95,1
Kysané výrobky ostatní	t	44 109	42 450	96,2
Sušené mléko - SOM	t	23 405	22 518	96,2
- SPM	t	14 896	16 794	112,7

Pramen: Rezortní statistika MZe

Vlivem vývoje ve struktuře produkce v roce 2008 v neprospěch sýrů a kysaných výrobků došlo ke snížení tržeb za prodej VV a S v b. c. v porovnání s rokem 2007 o 1,1 % (tabulka 3). Výše uvedený vývoj se projevil i na tvorbě účetní přidané hodnoty, která oproti roku 2007 se snížila o 13,0 % (tabulka 4). Pokud jde o počet zaměstnanců v oboru, došlo v roce 2008 k dalšímu snížení o 5,5 %, což představuje od roku 2000 snížení o 33,4 % (tabulka 5).

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ I5.5	37 900,6	39 508,8	39 106,0	37 544,0	41 417,4	42 489,8	40 099,5	44 708,6	44 204,1
meziroční index	x	104,2	99,0	96,0	110,3	102,6	94,4	111,5	98,9
kumulovaný index	100,0	104,2	103,2	99,1	109,3	112,1	105,8	118,0	116,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.5	5 058,6	4 989,3	3 988,4	3 414,7	4 875,4	4 717,6	4 495,1	5 975,7	5 200,1
meziroční index	x	98,6	79,9	85,6	142,8	96,8	95,3	132,9	87,0
kumulovaný index	100,0	98,6	78,8	67,5	96,4	93,3	88,9	118,1	102,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

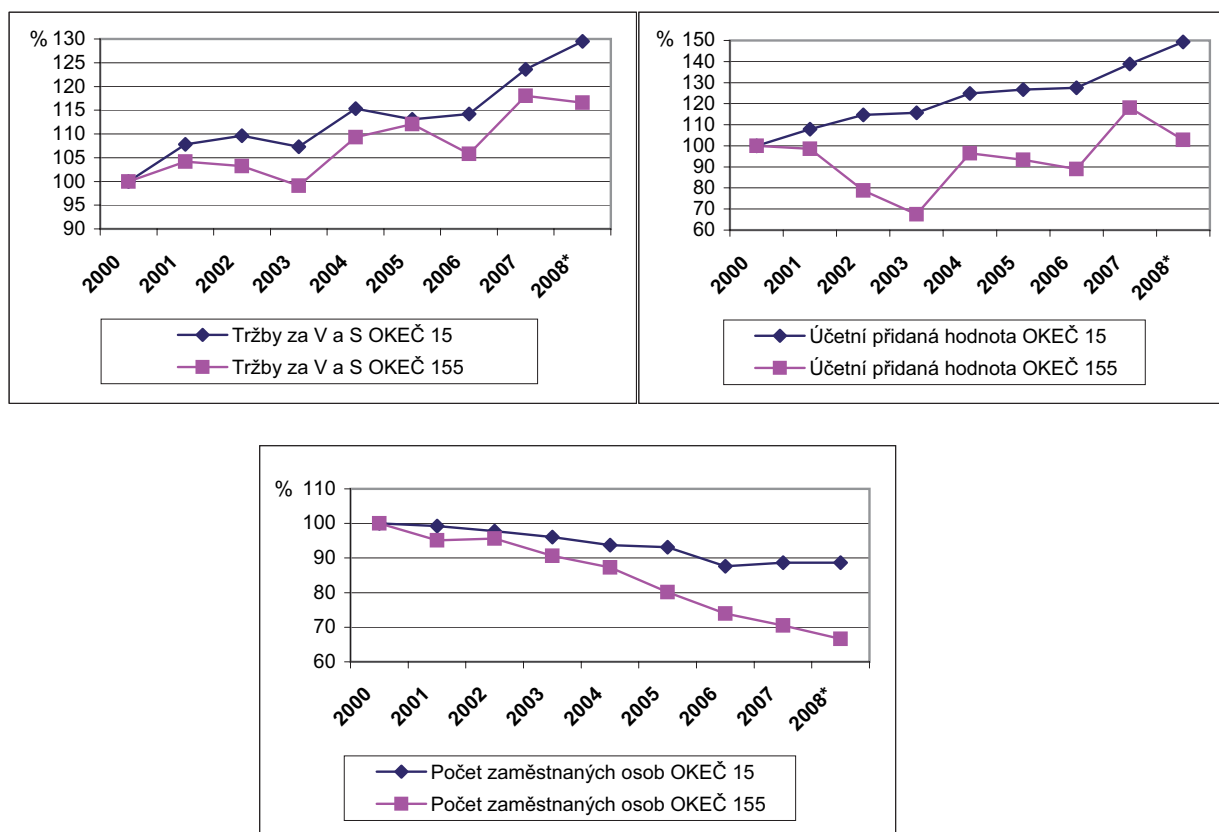
Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000–2008

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.5	14 121	13 427	13 506	12 797	12 324	11 312	10 440	9 960	9 408
meziroční index	x	95,1	100,6	94,8	96,3	91,8	92,3	95,4	94,5
kumulovaný index	100,0	95,1	95,6	90,6	87,3	80,1	73,9	70,5	66,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 - 2008 a vývoj zaměstnanosti za toto období u oboru zpracování mléka, výroby mlékárenských výrobků a zmrzliny v porovnání s celým odvětvím OKEČ 15 ukazuje následující graf 2. U všech ukazatelů dochází v roce 2008 k výrazně rozdílným trendům vývoje.

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 – 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

V roce 2008 došlo u hodnoceného oboru podle odhadu k nárůstu nákladů celkem o 1,4 % (tabulka 6) a zvýšení osobních nákladů o 4,0 %, oproti roku 2007 (tabulka 7). Přesto v porovnání s rokem 2007 u obou ukazatelů došlo v roce 2008 k méně výraznému nárůstu. Nárůst průměrné měsíční mzdy v oboru v roce 2008 (u podniků s 20 a více zaměstnanci) oproti roku 2007, činil podle údajů ČSÚ 9,6 % a průměrná měsíční mzda v roce 2008 činila 20 612 Kč.

Tabulka 6 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.5	48 416,2	48 071,8	50 259,0	45 479,1	54 519,4	49 794,5	47 306,4	52 250,8	52 957,2
meziroční index	x	99,3	104,5	90,5	119,9	91,3	95,0	110,5	101,4
kumulovaný index	100,0	99,3	103,8	93,9	112,6	102,8	97,7	107,9	109,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.5	2 677,7	2 784,5	3 001,8	2 958,8	3 124,0	2 966,3	2 912,9	3 086,4	3 208,7
meziroční index	x	104,0	107,8	98,6	105,6	95,0	98,2	106,0	104,0
kumulovaný index	100,0	104,0	112,1	110,5	116,7	110,8	108,8	115,3	119,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

V roce 2008 obor OKEČ 15.5 zaznamenal pokles produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. o 7,9 % na 552,7 mil. Kč (tabulka 8). Za sektor OKEČ 15 celkem dosáhl tento ukazatel výše 598,3 tis. Kč na zaměstnance, takže obor v tomto ukazateli se přiblížil průměrné hodnotě odvětví OKEČ 15.

V roce 2008 byl zaznamenán nárůst podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě oproti minulému období (tabulka 9).

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000–2008

(tis. Kč/na zaměst.)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.5	358,2	371,6	295,3	266,8	395,6	417,1	430,6	600,0	552,7
meziroční index	x	103,7	79,5	90,3	148,3	105,4	103,2	139,3	92,1
kumulovaný index	100,0	103,7	82,4	74,5	110,4	116,4	120,2	167,5	154,3

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

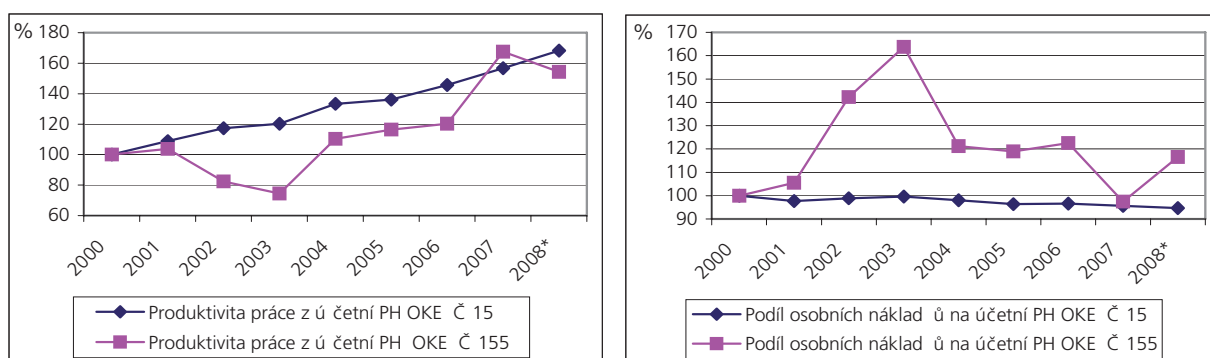
Tabulka 9 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000–2008

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.4	0,529	0,558	0,753	0,866	0,641	0,629	0,648	0,516	0,617

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2008 v tomto oboru v porovnání s vývojem za celé odvětví OKEČ 15 ukazuje graf 3.

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b. c. v letech 2000 - 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

4. Zahraniční obchod

Trh s mlékem v ČR byl v roce 2008 ovlivněn zejména poklesem cen mlékárenských výrobků na světových trzích a ztížením podmínek pro odbyt tuzemských mlékárenských výrobků i na domácím trhu. Výrazně se meziročně snížil vývoz výrobků, které se uplatňují zejména ve třetích zemích (máslo a sušená mléka), ale i významně klesl vývoz jogurtů. Snížení dovozu mlékárenských výrobků a zastavení rostoucího trendu poprvé od vstupu ČR do EU bylo patrně ovlivněno nasycením domácího trhu z tuzemské produkce zejména u konzumního mléka a snížením spotřebitelské poptávky především u některých kysaných výrobků. Pokles dovozu se nejvýrazněji projevil u konzumních mlék a jogurtů.

V roce 2008 klesl dovoz, vývoz i celkové aktivní saldo zahraničního obchodu výrobky SKP 15.5. Saldo v hodnoceném roce skončilo přebytkem 4,5 mld. korun, což je meziročně o 5,6 % méně než v roce 2007 (tabulka 10).

Vývoj zahraničního obchodu s mlékárenskými výrobky v letech 2000 - 2008 ukazuje tabulka 10.

Tabulka 10 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000–2008

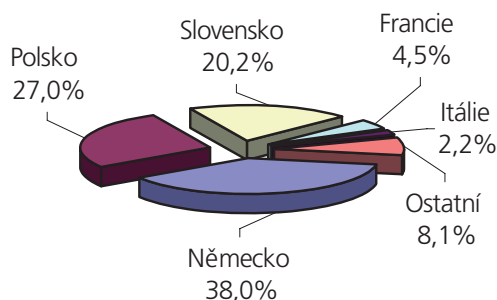
Vývoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.5	6 731,8	7 800,7	5 407,2	5 952,1	8 068,3	10 435,5	12 043,4	15 103,8	14 207,0
meziroční index	x	115,9	69,3	110,1	135,6	129,3	115,4	125,4	94,1
Dovoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.5	2 736,8	3 135,5	3 655,4	4 167,3	5 531,1	7 245,1	8 304,6	10 382,7	9 748,4
meziroční index	x	114,6	116,6	114,0	132,7	131,0	114,6	125,0	93,9
Saldo (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.5	3 995,0	4 665,2	1 751,8	1 784,8	2 537,2	3 190,4	3 738,3	4 721,1	4 458,6

Pramen: ČSÚ

Na dovozu mlékárenských výrobků do ČR (počítáno z hodnoty dovozu) se v roce 2008 nejvíce podílelo především Německo 38,0 %, Polsko 27,0 % a Slovensko 20,2 %. Celkově se uvedené vybrané státy podílely na dovozu 91,9 %. Teritoriální strukturu dovozu ostatních vybraných států ukazuje graf 4.

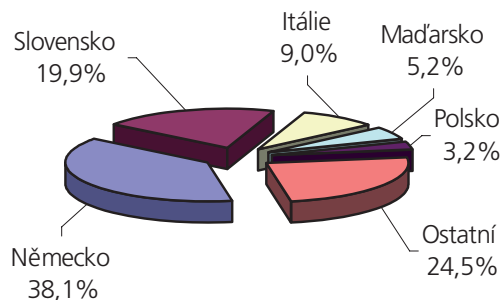
Pokud se týká vývozu mlékárenských výrobků, největšími odběrateli (počítáno z hodnoty vývozu), bylo Německo 38,1 % a Slovensko 19,9 %. Vybrané státy uvedené v grafu 5 se podílely 75,5 % na celkovém vývozu mlékárenských výrobků z ČR.

Graf 4 - Podíl na dovozu mlékárenských výrobků vybraných zemích do ČR v roce 2008

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ (CS 0401-0406)

Graf 5 - Podíl na vývozu mlékárenských výrobků do vybraných zemích v roce 2008

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ (CS 0401-0406)

Porovnání produkce ve vybraných zemích EU v roce 2008 s rokem 2007 u sýrů a másla uvádí tabulka 11. ČR se řadí spíše k menším producentům těchto výrobků.

Tabulka 11 - Celková produkce sýrů a másla ve vybraných státech EU-27 v roce 2007–2008 (v tis. t)

Země	Sýry		Másla	
	2007	2008	2007	2008
Belgie	68,2	68,4 ^{*)}	35,1	32,9
Česká republika	113,3	108,7	37,1	36,3
Dánsko	350,8	323,2 ^{*)}	35,7	39,6
Francie	1 724,2	1 736,5	407,1	428,5
Nizozemsko	730,3	722,0	129,1	131,3
Německo	2 018,6	2 025,6	444,9	464,4
Polsko	567,5	596,6	171,4	173,7
Portugalsko	57,2	56,4	27,7	30,4
Rakousko	151,5	144,1	32,1	34,0
Slovensko	39,8	33,5	9,7	9,6
Španělsko	127,7	118,3	38,4	39,3
V. Británie	374,1	371,1	120,4	111,3
EU-27	8 113,9	8 180,5^{*)}	1 880,7	1 890,4^{*)}

Pozn.: *) odhad

Pramen: ZMP

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Vývoj domácí spotřeby mlékárenských výrobků byl ovlivněn zvýšenou úrovní spotřebitelských cen v počátku roku. U většiny sledovaných výrobků v průběhu roku došlo k poklesu těchto cen, ale mírnějším tempem než u cen průmyslových a zemědělských výrobců. Průměrná roční spotřeba mlékárenských výrobků v hodnotě mléka (bez másla) v roce 2008 zaznamenala podle odhadu meziroční pokles o 0,8 % na 242,6 kg/os./rok (tabulka 12).

Tabulka 12 - Spotřeba potravin v ČR (kg/obyt./rok)

Potravinová skupina	2006	2007	2008*	Index 2008/07
Mléko a mléčné výrobky v hodnotě mléka bez másla	239,4	244,6	242,6	99,2
Sýry celkem	13,4	13,7	13,1	95,6
Másla	4,4	4,2	4,8	114,3

Pozn.: *) odhad ÚZEI.

Pramen: Spotřeba potravin, ČSÚ

Úroveň spotřeby v ČR je stále nižší než ve většině sledovaných zemí EU. Vysoká spotřeba těchto potravin je v Irsku, Dánsku a Španělsku. Spotřeba sýrů (včetně tvarohů) v jednotlivých státech EU se výrazně liší. Nejvyšší spotřebu má Řecko a Francie.

Je nutné upozornit, že metodika výpočtu spotřeby se liší v jednotlivých státech EU. V ČR je vykazována celková spotřeba mléka a mléčných výrobků v hodnotě mléka bez másla. V EU se vykazuje spotřeba tzv. čerstvých mléčných výrobků, tj. veškerých mléčných výrobků bez sýrů, tvarohů a mléčných konzerv přepočtených na potřebu mléka nezbytnou na jejich výrobu.

V následující tabulce 13 jsou pro informaci uvedeny některé společnosti, které mají určitý podíl na produkci v mlékárenských firmách v ČR.

Tabulka 13 – Podíly skupin u vybraných mlékáren v ČR

Mlékárny	Společnosti
ACCOM holding, a.s.	Accom holding
ALIMPEX FOOD, a.s.	skupina Alimpex
BCMS, s.r.o.	Groupe Bongrain
BEL Sýry Česko, a.s.	Fromageries Bel
BOHEMILK, a.s.	InterLacto Groupe
Bohušovická mlékárna, a.s.	Accom holding
DANONE a.s.	Groupe Danone
EHRMANN Stříbro, s.r.o.	Ehrmann Intern.
Choceňská mlékárna, s.r.o.	Accom holding
Jaroměřická mlékárna, a.s.	Fromageries Bel
J+R s.r.o.	Fromageries Bel
LACTALIS CZ, s.r.o.	Groupe Lactalis
LACRUM Velké Meziříčí, s.r.o.	BMI - Bayerischen Milchindustrie eG
Mlékárna Čejetický, s.r.o.	skupina Alimpex
Mlékárna Klatovy, a.s.	Groupe Lactalis
Mlékárna Kunín, a.s.	Groupe Lactalis
Mlékárna Olešnice RMD	InterLacto Groupe
MORAVIA LACTO, a.s.	InterLacto Groupe
MÜLLER ČR/SR k.s.	koncern Molkerei Alois Müller GmbH & Co. KG
Povltavské mlékárny, a.s.	Groupe Bongrain
PRIBINA, s.r.o.	Groupe Bongrain
PROMIL, a.s.	skupina Alimpex
TPK, s.r.o.	Groupe Bongrain
Yoplait Czech, a.s.	Mezinárodní skupina Yoplait
Zott, s.r.o.	Zott Holding GmbH

Pramen: ČMSM, internet.

V následujících letech se dají předpokládat v ČR další změny ve vlastnictví mlékárenských firem. V zájmu dalšího rozvoje mlékárenského průmyslu a trhu s mlékem a mléčnými výrobky v následujících letech bude třeba zejména zesílit propagaci mléčných výrobků na domácím trhu, a ve třetích zemích s maximálním využitím podpor EU. Především půjde o výrobky s vyšší přidanou hodnotou, zejména sýry a jogurty. Dále bude obnoven již dříve započatý program na podporu domácí spotřeby vč. školního mléka.

Významným a velmi důležitým krokem, na který bude nutné klást větší důraz je podpora rozvoje malých a středních regionálních výrobců se zaměřením na pestrost produkce, protože jsou vyrobeny v konkrétním regionu nebo tradiční metodou. Výrobní metody už v prvovýrobě u této produkce věnují zvláštní pozornost životnímu prostředí a dobrým životním podmínkám zvířat (např. ekologické zemědělství).

Pro udržení současného objemu zpracovávaného mléka a prodeje mlékárenských výrobků je nutné rozvinout marketingovou podporu odbytu výrobků na tuzemském trhu tak, aby respektovala pravidla Státní propagace zemědělských produktů v rámci EU a přizpůsobovala se novým vodítkům pro státní podporu v oblasti zemědělských a potravinářských produktů, platným s účinností od 1. 5. 2007. Na propagaci českých potravinářských výrobků se významně podílí i národní značka kvality Klasa.

Cílem těchto marketingových podpor je, aby spotřebitelé v ČR v rozhodující míře pokrývali svoji potřebu nákupem sortimentu mléčných výrobků, jejichž kvalita a úroveň balení je vysoká a také to, jak rozpoznat kvalitní produkt od běžného standardu.

Již několik let si spotřebitelé vybírají spíše zdravější a chutnější potraviny s vyšší nutriční hodnotou vyráběné metodami, které jsou šetrnější i k životnímu prostředí. V posledních letech se projevuje nárůst zájmu spotřebitelů, o produkty s probiotickými kulturami ve fermentovaných mléčných výrobcích.

I když české mlékárenství se koncem roku nacházelo v určité hospodářské recesi, zapříčiněné probíhajícím nástupem globální finanční krize, ukáže rok 2009, zda si tento obor nadále udrží svou významnou pozici v rámci odvětví OKEČ 15, a vyrovná se nejen se situací na trhu s mlékem, ale zda se projeví v následujících letech opět pozitivní trendy vývoje.

Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků OKEČ 15.6

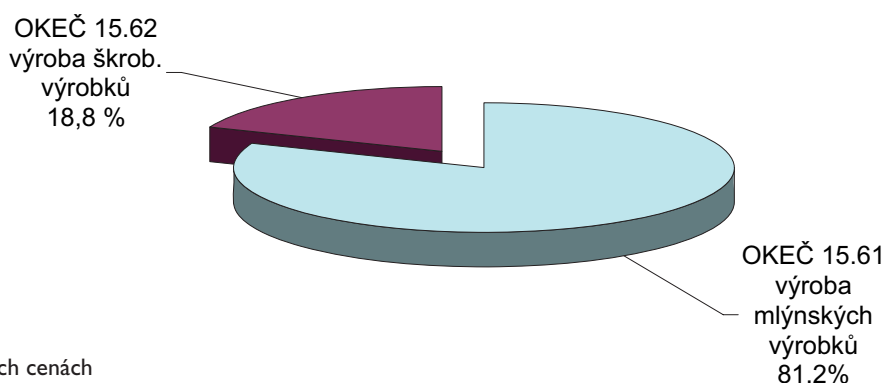
I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ je obor definován jako **15.6 – Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků** a zahrnuje:

15.61 - výrobu mlýnských výrobků,

15.62 - výroba mlýnských a škrobárenských výrobků

Graf I - Podíly oborů na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. v roce 2008

Pozn.: údaje v běžných cenách
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Agregace oborů OKEČ 15.6 zahrnuje dvě výše uvedené významné samostatné potravinářské výroby, a to:

OKEČ 15.61 – výrobu mlýnských výrobků

Mlýnský průmysl ČR zpracovává převážně domácí suroviny. V ČR existuje dostatečná surovinová základna pro výrobu cereálií. Dováží se pouze malé množství tvrdé pšenice TD pro výrobu těstovin. Rozhodující částí výroby je výroba pšeničných mouk. V mlýnech v ČR bylo v roce 2008 zpracováno přibližně 1 170 tis. tun pšenice, 40 tis. tun žita, 2,5 tis. tun ječmene, 4 tis. tun ovsa a 1,5 tis. tun ostatních obilovin. V uvedeném roce bylo vyrobeno přes 1 mil. tun pšeničné mouky a 8,5 tis. tun ostatních mlýnských výrobků. Nadále pokračuje pokles spotřeby klasického chleba, která v současné době představuje zhruba 50 kg na osobu a rok.

Změny ve struktuře zákaznického portfolia maloobchodní sítě ovlivňují vývoj struktury českého mlýnského průmyslu. Stále rostoucí podíl obchodních řetězců na trhu potravin má zásadní vliv na vývoj struktury mlýnských kapacit a následně i na pekárenskou výrobu.

Po cenovém šoku v roce 2007 se v roce 2008 podařilo vyrovnat finanční ztráty vzniklé po sklizni 2007, kdy se nepodařilo včas promítnout růst cen obilovin do cen mlýnských výrobků a postupně došlo k nárůstu cen mlýnských výrobků až o 60 %. S novou sklizní obilovin v roce 2008 však nastal opět pokles cen mlýnských výrobků.

Tabulka I dokumentuje vývoj podílu spotřeby obilovin pro výrobu potravin na celkové domácí spotřebě obilovin v letech 2003/2004 – 2008/2009. Spotřeba obilovin pro výrobu potravin se v marketingovém roce 2008/2009 podílela 31,7 % na domácí spotřebě a poklesla proti období na 99,5 %.

Tabulka 12 - Spotřeba potravin v ČR (kg/obyv./rok)

Ukazatel	Jedn.	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009*
Domácí spotřeba obilovin celkem ¹	tis.t	5 677,0	6 196,5	6 077,3	5 527,1	5 699,5	6 271,0
v tom potraviny	tis.t	1 877,5	1 952,0	2 009,5	1 907,0	1 997,0	1 987,0

* odhad

Pramen: ČSÚ¹, MZe, ÚZEI

Výrobní základna mlýnského oboru úzce souvisí s výrobní základnou pekárenské výroby a zahrnuje velké, střední i malé podniky. V roce 2008 pracovalo v ČR 47 mlýnských provozoven a využití výrobních kapacit představovalo přibližně 70 %.

Nejvýznamnější společnosti:

UNIMILLS, a. s. - je součástí nadnárodní korporace LLI. V ČR provozuje mlýny: Litoměřice, Mladá Boleslav, Pardubice, Kyjov, Netolice a míchárenu směsí Kralupy nad Vltavou.

PENAM, a. s. – mlýnskopekárenský podnik vlastněný skupinou Agrofert holding. Provozuje průmyslové mlýny: Kroměříž, Vojkovice, Znojmo a Brněnec, těstárnu Rosice, 13 pekáren a 2 cukrárny.

Bří Zátkové, a. s. - provozuje dva průmyslové mlýny: Březí a Boršov nad Vltavou a tři těstárny.

MILLBA CZECH, a. s. – provozuje 3 průmyslové mlýny: Louny, Raspenava, Křesín, vlastní pekárny ve spojení s odbytovým družstvem MP Produkt.

Mlýny J. Voženílek, spol. s r. o. – provozuje dva průmyslové mlýny: Automat Předměřice, Budín.

Mlýn Kojetín, spol. s r. o. – komplexně modernizovaná provozovna.

MALITAS, s. r. o. – provozuje dva průmyslové mlýny (Slatinice, Věrovany) a těstárnu.

Mlýn Herber, spol. s r. o. – pšeničný a kukuřičný mlýn, výroba speciálních mouk.

Mlýn Perner Svijany, spol. s r. o. – pšeničný mlýn, výroba zlepšovacích přípravků a mouky pro speciální výrobky.

OKEČ I 5.62 – výrobu škrobárenských výrobků

Po vstupu ČR do EU (k 1.4.2004) je výroba v rámci SZP limitována přidělenou národní kvótou ve výši 33 660 tun bramborového škrobu. Systém kvót je podle současných předpisů ES prodloužen až do hospodářského roku 2011 – 2012. Množství brambor zpracovaných pro výrobu škrobu kleslo v roce 2008 na 91,0 % (136 177 t) ve srovnání

s rokem 2007. V ČR bylo v roce 2008 celkem vyrobeno 31 105 t škrobu, což představuje naplnění národní kvóty na výrobu škrobu ve výši 92,1 %. K příčinám nenaplnění národní kvóty patří především sucho v některých regionech v průběhu vegetace a nižší osázená plocha bramborami oproti předchozím létům. V předchozím roce 2007 byla naplněna národní kvóta na 97,1 %.

Tabulka 2 – Výroba bramborového škrobu v ČR

Rok	Množství vyrobeného škrobu (t)	Zpracované brambory (t)	Průměrná škrobnatost (%)
2002	35 970	175 240	17,62
2003	22 899	99 189	19,44
2004	33 644	147 898	20,11
2005	36 281	166 353	18,80
2006	25 016	110 576	19,81
2007	32 692	149 622	18,86
2008	30 105	136 177	19,18

Pramen: ČŠS

Výroba bramborového škrobu je vysoce koncentrovaná a je rozmístěna v některých regionech, odpovídajících výrobním oblastem pro produkci výchozí suroviny. Nadále pokračují technické a především technologické změny ve výrobě škrobu. Výrobci bramborového škrobu v ČR jsou LYCKEYBY Amylex, a. s., Horažďovice, Škrobárny Pelhřimov, a. s., NATURAMYL, a. s. Hamry a AMYLEX, Radešínská Svatka, s. r. o. Tabulka 3 uvádí údaje o jejich zpracovatelských kapacitách.

Tabulka 3 - Zpracovatelské závody na výrobu bramborového škrobu v ČR celkem

Název a sídlo firmy	Výrobní závody	Kapacita zpracování brambor v t	Přidělená kvóta v t	Nakoupený škrob v bramborách v t v r. 2008
LYCKEYBY AMYLEX, a. s. Horažďovice	Horažďovice	150 000	17 887	14 991
Škrobárny Pelhřimov, a. s.	Pelhřimov, Chýnov	75 000	12 173	11 516
NATURAMYL, a. s., Hamry	Hamry	20 000	2 213	2 211
Amylex Radešínská Svatka, s. r. o.	Hodíškov	10 000	1 387	1 387
Celkem		255 000	33 660	30 105

Pramen: SZIF, ČŠS

Nejvýznamnějšími výrobci pšeničného škrobu v ČR jsou Amylon, a. s., Havlíčkův Brod, Krnovská škrobárna, s. r. o. a Škrobárny Pelhřimov, a. s. Na rozdíl od výroby bramborového škrobu není výroba pšeničného škrobu v rámci SZP EU v ČR množstevně omezována. Ročně se vyrobí zhruba 20 tis. t pšeničného škrobu.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Pozice výrob OKEČ 15.6 se v rámci sektoru potravinářského průmyslu dlouhodobě významně nemění. Podíl této agregace na tržbách za VV a S odvětví OKEČ 15 v roce 2008, stejně jako v roce 2007, představoval 3,2 %. V rámci agregace se mění pouze její struktura. V roce 2008 pokračoval pokles podílu výroby škrobářenských výrobků na tržbách VV a S agregace 15.6 celkem. Tento podíl se snížil o 2 p. b., a to na 19 %. Podíl OKEČ 15.6 na přidané hodnotě z výroby v b. c. v uvedeném roce dosáhl 3,2 % a podíl počtu zaměstnanců poklesl na 2,6 %.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Z hodnocení vývoje cenových indexů v období let 2000 – 2008 je patrný kolísavý vývoj tohoto ukazatele, obdobný jako u vývoje celého OKEČ 15. Po výrazném nárůstu tohoto indexu v roce 2007 (index 130,9), poklesla v roce 2008 jeho hodnota na 92,2. Za jeden z důvodů lze považovat pokles cen obilovin v roce 2007, který se projevil následně v ceně mlýnských výrobků v roce 2008. Vývoj cenových indexů mlýnských a škrobářenských výrobků je uveden v tabulce 4.

Tabulka 4 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000–2008

(%)	Meziroční index							
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07/06	08/07
SKP 15.6	102,6	97,0	105,8	100,7	92,3	108,5	130,9	92,2

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočty MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Vývoj tržeb za prodej VV a S v b. c. ve sledovaném období 2000 – 2008 v hodnocené agregaci vykazuje kolísavý, celkově však rostoucí trend (tabulka 5). Za hlavní faktory, které ovlivňovaly dosavadní vývoj, je nutné považovat především strukturální změny jak v mlýnském, tak škrobářenském průmyslu, růst produkce a výkyvy v ceně nakupovaného obilí a tím i v ceně mlýnských výrobků a klesající objem výroby škrobu. Jak vyplývá z tabulky 6, OKEČ 15.6 vykazuje vysoký nárůst meziročního indexu přidané hodnoty v b. c. v roce 2008. OKEČ 15.6 jako celek zaznamenal při restrukturalizaci a technologických změnách v minulých letech pokles počtu zaměstnaných osob po roce 2003. Kumulovaný index 2008/2000 činil 76,2. Vývoj tohoto ukazatele je uveden v tabulce 7. Vývoj výše uvedených základních produkčních ukazatelů v b. c. v letech 2000 -2008 oboru OKEČ 15.6 v porovnání s celým odvětvím OKEČ 15 je zachycen v grafu 2. U počtu zaměstnaných osob je zřejmá sezónnost, která je typická zejména pro škrobářenský obor.

Tabulka 5 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.6	8 030,8	8 823,2	7 291,1	8 405,1	10 286,9	10 001,0	8 706,1	9 561,5	9 914,0
meziroční index	x	109,9	82,6	115,3	122,4	97,2	87,0	110,0	103,7
kumulovaný index	100,0	109,9	90,8	104,7	128,1	124,5	108,4	119,1	123,4

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 6 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.6	1 265,6	1 392,1	1 438,4	1 479,2	1 907,7	1 993,2	1 762,1	1 781,9	2 447,4
meziroční index	x	110,0	103,3	102,8	129,0	104,5	88,4	101,1	137,3
kumulovaný index	100,0	110,0	113,7	116,9	150,7	157,5	139,2	140,8	193,4

* předběžná hodnota

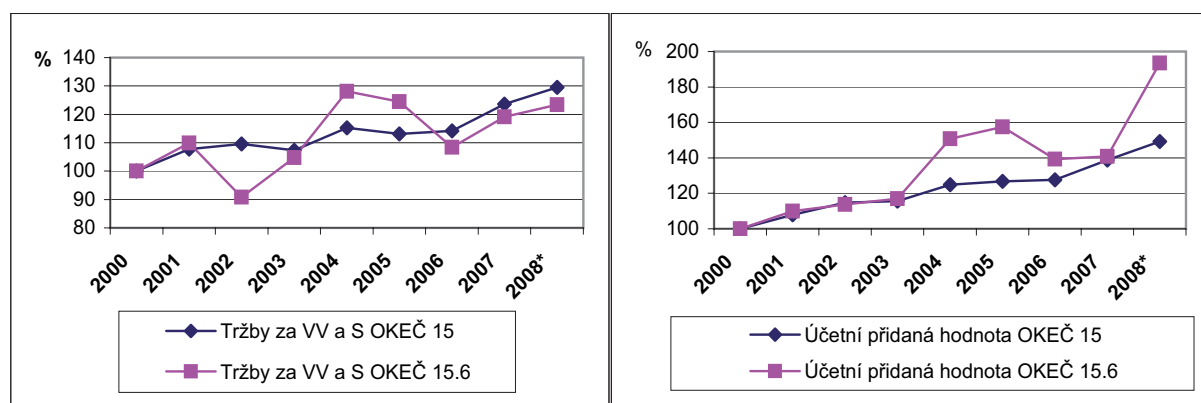
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

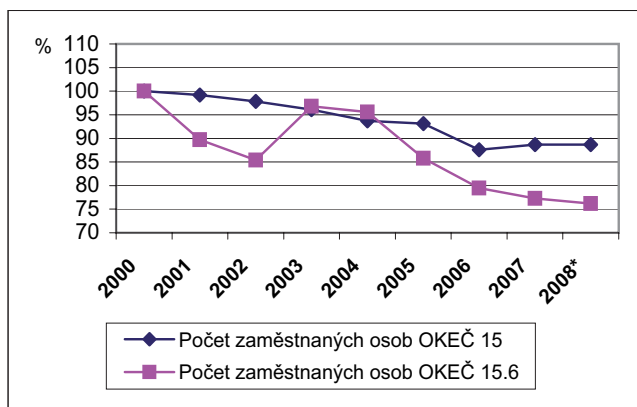
Tabulka 7 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000–2008

(osob)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.6	4 425	3 968	3 781	4 285	4 229	3 795	3 517	3 422	3 373
meziroční index	x	89,7	95,3	113,3	98,7	89,7	92,7	97,3	98,6
kumulovaný index	100,0	89,7	85,4	96,8	95,6	85,8	79,5	77,3	76,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Nárůst kumulovaného indexu vývoje nákladů celkem v b. c. za období 2000 – 2008 (index 119,5) dokumentuje zvyšování cen vstupů do výroby. Po nárůstu meziročního indexu nákladů celkem v roce 2007 na úroveň 112,0 poklesla hodnota tohoto indexu v roce 2008 o 9,7 p.b. (index 102,3) (tabulka 8). Jedním z důvodů je kolísavý vývoj ceny vstupní suroviny, především obilí. Osobní náklady od roku 2002 trvale rostly a kumulovaný index 2008/2000 v b. c. dosáhl výše 134,8 (tabulka 9).

Tabulka 8 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.6	10 766,9	11 308,2	9 307,2	10 254,5	12 693,6	12 887,4	11 222,2	12 573,4	12 864,6
meziroční index	x	105,0	82,3	110,2	123,8	101,5	87,1	112,0	102,3
kumulovaný index	100,0	105,0	86,4	95,2	117,9	119,7	104,2	116,8	119,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 9 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.6	846,7	822,9	860,1	960,9	1 041,9	1 037,7	1 015,6	1 047,1	1 141,2
meziroční index	x	97,2	104,5	111,7	108,4	99,6	97,9	103,1	109,0
kumulovaný index	100,0	97,2	101,6	113,5	123,1	122,6	119,9	123,7	134,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Jak uvádí tabulka 10, produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. se u hodnoceného OKEČ 15.6 výrazně zvyšovala v období 2000 – 2008, i když v některých letech se její růst zpomalil. V roce 2008 dosáhla produktivita práce z účetní hodnoty v oboru 15.6 hodnoty 725,6 tis. Kč/zam. a přesáhla tak úroveň tohoto ukazatele za celý potravinářský sektor o 21,7 %. Kumulativní index produktivity práce z účetní přidané hodnoty v b. c. 2008/2000

dosáhl úrovně 253,7. Příčinou této vysoké hodnoty je jak růst účetní přidané hodnoty, tak i nižší zaměstnanost.

V roce 2008 došlo k poklesu podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. (0,466), jak udává tabulka 11. Jak ukazuje graf 3 podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. v letech 2000 – 2008 u OKEČ 15.6 vykazuje vyšší výkyvy ve srovnání s vývojem tohoto ukazatele za celé odvětví OKEČ 15. V roce 2008 představovala hodnota tohoto ukazatele u OKEČ 15.6 výše 93,4 % téhož ukazatele za celý potravinářský sektor (0,499).

Tabulka 10 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.6	286,0	350,8	380,4	345,2	451,1	525,2	501,1	520,7	725,6
meziroční index	x	122,7	108,4	90,7	130,7	116,2	95,4	103,9	139,3
kumulovaný index	100,0	122,7	133,0	120,7	157,7	183,6	175,2	182,1	253,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

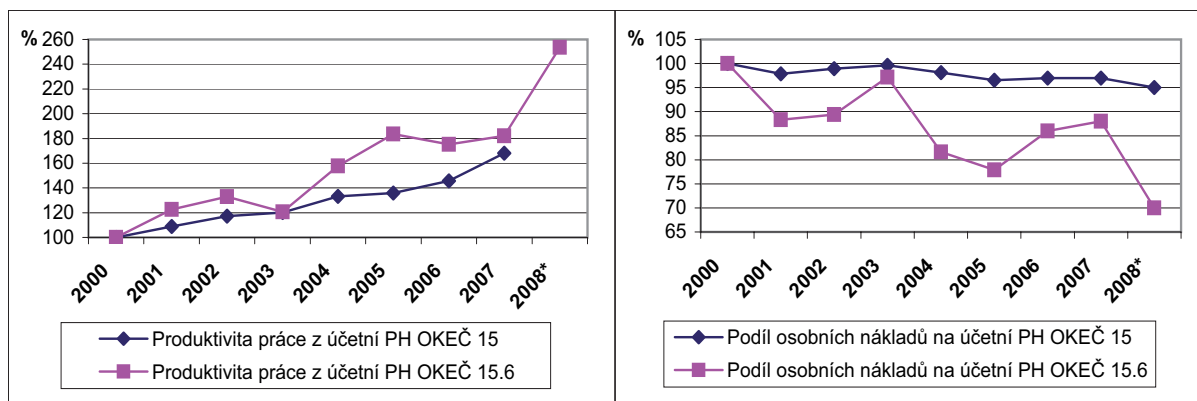
Tabulka 11 - Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000–2008

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.6	0,669	0,591	0,598	0,650	0,546	0,521	0,576	0,588	0,466

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

4. Zahraniční obchod

Celkový objem dovozu výrobků však stále převyšuje vývoz výrobků, což způsobuje přetrvávající pasivní bilanci zahraničního obchodu SKP 15.6 (tabulka 12). Důvodem je zvyšování podílu dovozu výrobků z obilovin, především speciálních výrobků pro přímou spotřebu, dovoz výrobků s vyšší přidanou hodnotou, které jsou vyráběny s vysokou produktivitou práce.

Tabulka 12 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000–2008

Vývoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.6	1 256,5	1 147,1	1 070,8	1 056,2	1 258,9	1 472,0	1 868,7	2 201,2	2 502,1
meziroční index	x	91,3	93,3	98,6	119,2	116,9	126,9	117,8	113,7
Dovoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.6	2 244,0	1 998,3	2 175,3	2 084,2	2 773,4	2 881,1	3 435,3	4 273,7	3 920,8
meziroční index	x	89,1	108,9	95,8	133,1	103,9	119,2	124,4	91,7
Saldo (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.6	-987,5	-851,2	-1 104,5	-1 028,0	-1 514,5	-1 409,1	-1 566,6	-2 072,5	-1 418,7

Pramen: ČSÚ

Bilanci ZO s významnou komoditou – nativním bramborovým škrobem uvádí tabulka 13.

Tabulka 13 – Bilance zahraničního obchodu s nativním bramborovým škrobem (HN – CS 11 08 13 00) v t

Kalendářní rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Dovoz	803,3	5,3	2 048	79	2 894	5 222	5 563	5 807	7 801
Vývoz	7 365,7	6 798,3	4 441,4	3 599,4	4 929	5 937	8 084	5 502	3 374
Saldo	6 562,4	6 793,0	2 393,4	3 520,4	2 035	715	2 521	-305	-4 427

Pramen: ČSÚ

5. Shrnutí a perspektivy odvětví

Rozdílnost obou hodnocených výrob (statisticky vykazovaných v agregaci výroby mlýnských a škrobářenských výrobků), vyžaduje hodnotit perspektivy obou oborů samostatně.

Výroba mlýnských výrobků – dále pokračuje výrobní a kapitálová koncentrace a integrace s pekárenskou výrobou. Souběžně pokračuje další integrační propojování kapacit v rámci obilní vertikály. Trh s mlýnskými výrobky je ovlivňován dovozy mouky ze Slovenska, Rakouska a Polska. Roste dovoz výrobků na bázi mouky (především pekárenských výrobků, trvanlivého pečiva, těstovin a jiných výrobků). Naproti tomu se snižuje vývoz mouky i výrobků z mouky. V dalším období se výroba mlýnských výrobků zaměří především na využití možností zvýšení podílu zpracování zemědělských komodit a vyšší tvorbu přidané hodnoty (rozšíření sortimentu výrobků). Jednou z možností dalšího rozvoje oboru je rozšíření exportu.

Výroba škrobárenských výrobků – je určována především pravidly SZP EU. Kolísání množství, ceny a kvality dodávané zemědělské suroviny je ovlivněno průběhem vegetační sezony. Lokalizace výrobních kapacit může přispět ke stabilizaci produkce ve venkovských regionech. Za prioritu škrobárenství v ČR v budoucnosti je nutno považovat zachování konkurenceschopnosti výroby v rámci společného trhu se škrobem v EU při zvyšování úrovně technologií pro pěstování brambor, zpracování a efektivnosti výroby a využití tradičních oblastí a pěstitelských technologií vyspělých bramborářských podniků. V marketingovém roce 2008/2009 bude v ČR osázeno přibližně 5,5 tis. ha brambor pro výrobu škrobu. Výrobci škrobu a pěstitelé brambor předpokládají, že budou uzavřeny smlouvy o pěstování brambor určených k výrobě bramborového škrobu na celou přidělenou národní kvótu na bramborový škrob. Jako perspektivní se jeví výroba speciálních škrobů pro technické účely.

Výroba krmiv OKEČ 15.7

I. Charakteristika oboru

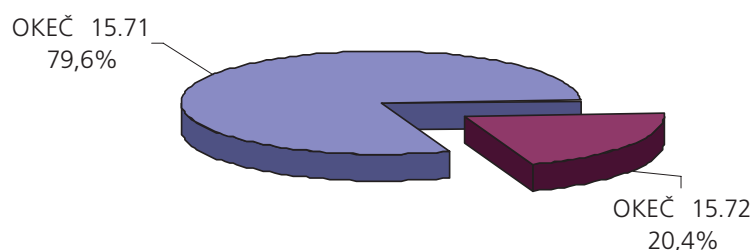
Obor OKEČ 15.7 je definován jako **Výroba krmiv** a zahrnuje:

15.71 – výrobu krmiv pro hospodářská zvířata,

15.72 – výrobu krmiv pro domácí zvířata.

Podíl výše uvedených výrob v oboru 15.7 na tržbách VV a S v roce 2008 je uveden v grafu I.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2008

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ

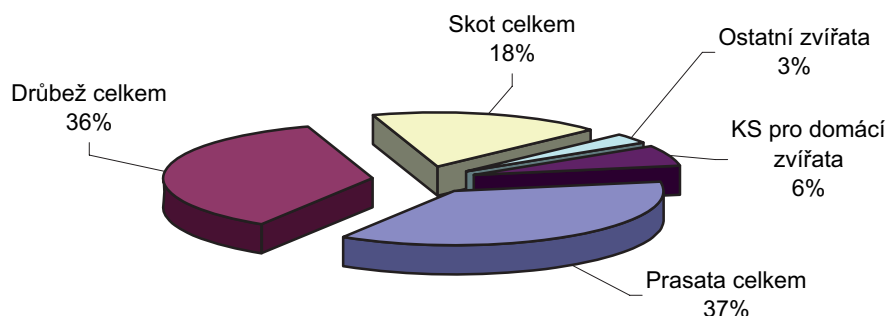
Celkový objem výroby průmyslových krmných směsí (KS) v ČR v roce 2008 podle statistického šetření byl 2,98 mil. tun. V porovnání s rokem 2007 došlo k poklesu celkové výroby o 6,2 % (tabulka I). Pokles výroby KS byl zaznamenán u všech sledovaných krmných směsí, mimo výroby krmných směsí pro domácí zvířata, kde byl zaznamenán nárůst o 2,9 %.

Tabulka I - Výroba krmných směsí v ČR (tis. t)

Druhy zvířat	2007	2008	Meziroční index
Krmné směsi pro hospodářská a ostatní zvířata	3 002	2 799	93,2
Krmné směsi pro domácí zvířata	175	180	102,9
Celkem	3 177	2 979	93,8

Pramen: MZe - Roční výkazy o výrobě průmyslových krmiv

V následujícím grafu 2 je uvedena struktura výroby krmných směsí v roce 2008.

Graf 2 – Struktura výroby krmných směsí v ČR v roce 2008

Pramen: MZe

Z uvedených údajů v tabulce 2, která porovnává počty provozovatelů v roce 2007 a 2008 vyplývají změny, které byly způsobeny např. z povinnosti registrace u prvovýrobců, dopravců krmiv apod.), včetně rušení provozů z důvodu ukončení činnosti. Dále na základě prováděné aktualizace činností v jednotlivých provozech, kdy se dávají činnosti v jednotlivých provozech do souladu s vnitrostátními krmivářskými předpisy.

Tabulka 2 - Počet provozovatelů krmivářských podniků stav k 31. 12. 2008 ¹⁾

Provozovatelé krmivářských podniků	2007	2008
Výrobci	475	487
Dovozci	230	225
Dodavatelé	91	146
Distributoři	58	85
Provozovatelé mobilních výroben krmiv	35	35
Provozovatelé na úrovni prvovýroby	15 014	14 977

Pozn.: ¹⁾ V přehledu jsou uvedeny počty všech provozovatelů krmivářských podniků, kteří ve svých provozech vyrábí nebo uvádí do oběhu krmiva včetně prvovýrobců a dopravců krmiv.

Pramen: ÚKZÚZ

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obor OKEČ 15.7 výroba krmiv se v rámci odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů v roce 2008 podílel na tržbách za prodej VV a S v b. c. 8,7 %, na účetní přidané hodnotě 7,5 % a počtem zaměstnanců 5,6 %.

Používané suroviny do krmiv po jejich zpracování se stávají základním vstupem pro živočišnou výrobu a následně i pro zpracovatelskou část celého potravinového řetězce. Hlavním úkolem při výrobě hotových krmiv je dodržování stanovených pravidel hygieny a tím zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele s ohledem na bezpečnost potravin.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Na výrazném nárůstu indexu cen vstupů do výroby krmiv se převážně podílely vyšší ceny obilovin, a to přesto, že od 2. pololetí 2008 došlo oproti roku 2007 k výraznému poklesu cen obilovin z důvodů nadprůměrné domácí sklizně. V cenách výrobců krmiv se odrážel i různorodý vývoj cen dovážených vstupů a zvyšující se ostatní náklady v důsledku rostoucích cen elektrické energie a pevných paliv.

Vývoj cenových indexů výrobků SKP 15.7 ukazuje tabulka 3. Meziroční index je vyjádřen podle jednotné metodiky MPO pro celý zpracovatelský průmysl ČR, která porovnává ceny za prosinec.

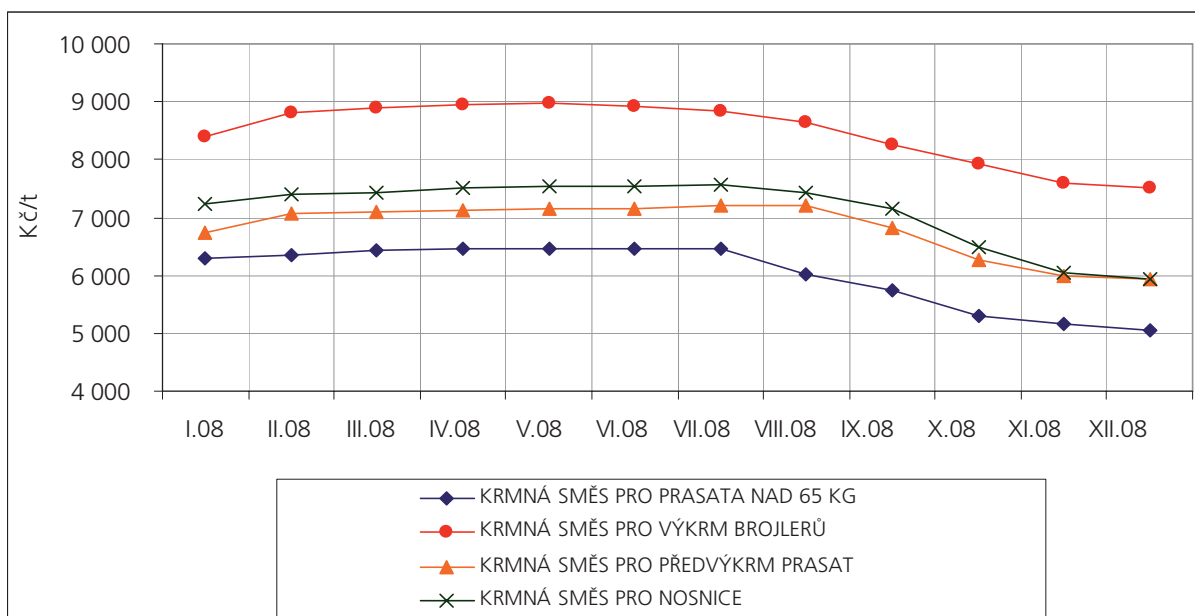
Tabulka 3 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000–2008

(%)	Meziroční index							
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07/06	08/07
SKP 15.7	104,2	88,7	106,8	94,9	87,6	103,1	134,6	88,5

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

V grafu 3 je uveden meziměsíční vývoj cen průmyslových výrobců u vybraných krmiv podle statistiky ČSÚ v roce 2008.

Graf 3 – Vývoj cen průmyslových výrobců krmiv v roce 2008 (Kč/t)

Pramen: ČSÚ

3.2 Základní produkční charakteristiky

V roce 2008 byl vykázán nárůst tržeb za prodej VV a S v b. c. o 18,8 % (tabulka 4), a to vlivem cenového růstu na počátku roku. Nárůst byl zaznamenán u účetní přidané hodnoty, oproti roku 2007 o 18,7 % (tabulka 5). V tomto oboru na základě odhadu v posledních dvou letech dochází k mírnému nárůstu počtu zaměstnaných osob. V roce 2008 oproti roku 2007 činil nárůst zaměstnanců 5,8 % (tabulka 6).

Tabulka 4 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.7	18 404,3	22 869,5	20 862,9	19 565,5	19 652,6	18 093,7	18 552,5	22 614,6	26 876,5
meziroční index	x	124,3	91,2	93,8	100,4	92,1	102,5	125,1	118,8
kumulovaný index	100,0	124,3	113,4	106,3	106,8	98,3	100,8	122,9	146,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 5 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.7	3 934,4	4 314,5	4 288,4	4 129,0	4 096,0	4 099,5	3 841,6	4 826,6	5 731,4
meziroční index	x	109,7	99,4	96,3	99,2	100,1	93,7	126,9	118,7
kumulovaný index	100,0	109,7	109,0	104,9	104,1	104,2	97,6	122,7	145,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

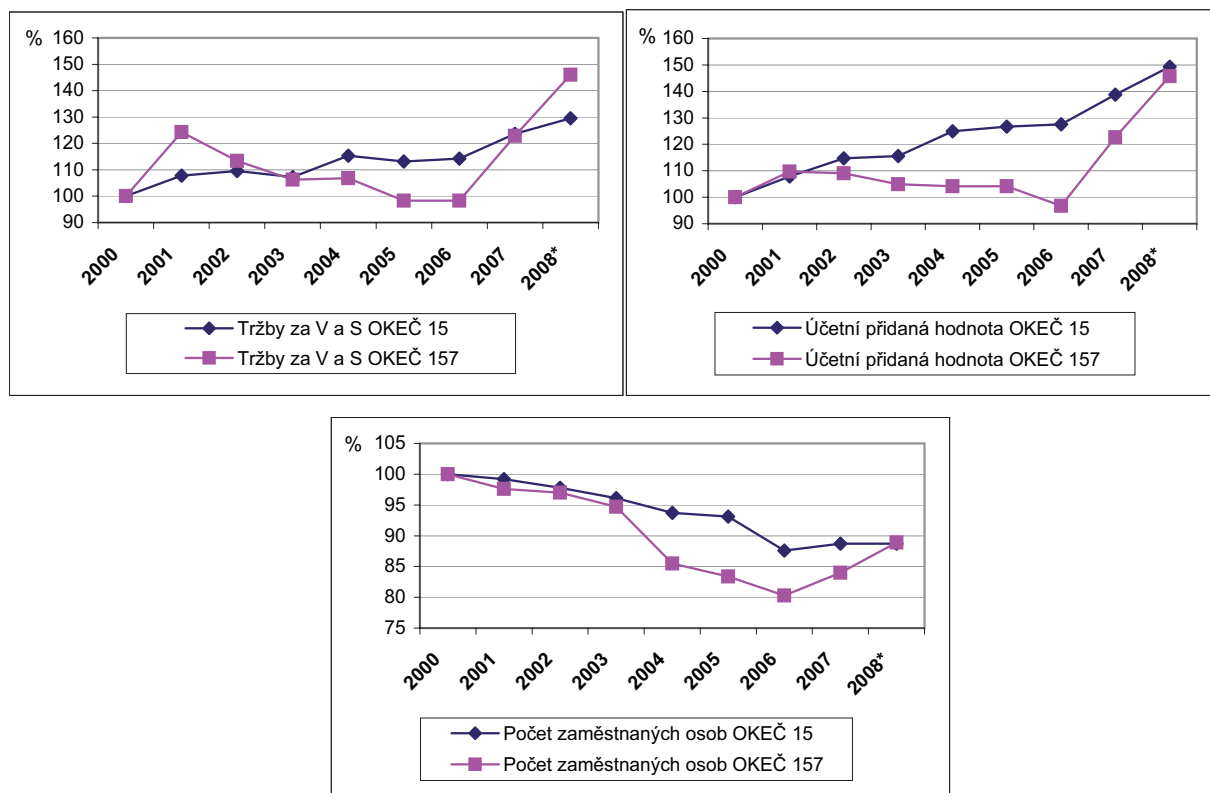
Tabulka 6 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000–2008

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.7	8 003	7 809	7 764	7 581	6 840	6 671	6 428	6 722	7 113
meziroční index	x	97,6	99,4	97,6	90,2	97,5	93,9	104,6	105,8
kumulovaný index	100,0	97,6	97,0	94,7	85,5	83,4	78,2	84,0	88,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Vývoj základních produkčních charakteristik ve b. c. za období 2000 - 2008 a vývoj zaměstnanosti u oboru výroby krmiv v porovnání s celým odvětvím (OKEČ 15) ukazuje graf 3. U ukazatele účetní přidané hodnoty a u počtu zaměstnaných osob je v roce 2008 podle předběžných hodnot, očekáváno „sevržení nůžek“.

Graf 3 -Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 - 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Při výrazném nárůstu cen PHM, energie a investic na realizaci závazných předpisů ES dochází v oboru výroby krmiv v roce 2008 k nárůstu nákladů celkem o 7,1 % (tabulka 7). Příčinou byl též růst cen obilovin v první polovině roku, nejvýznamnější suroviny pro krmné směsi, které představují přibližně 65 % krmných surovin.

Pokud jde o vývoj podílu osobních nákladů (tabulka 8) i zde došlo k nárůstu o 4,0 % oproti roku 2007. Na zvýšení osobních nákladů v tomto oboru se podílel i nárůst průměrných měsíčních mezd. Ve srovnání s rokem 2007 se průměrná měsíční mzda v oboru výroby krmiv v roce 2008 výrazně zvýšila (o 13,9 %) na 22 031 Kč (u podniků s 20 a více zaměstnanci).

Tabulka 7 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.7	33 752,9	39 472,6	36 860,8	35 040,9	39 815,7	36 020,8	37 228,4	46 774,5	50 112,6
meziroční index	x	116,9	93,4	95,1	113,6	90,5	103,4	125,6	107,1
kumulovaný index	100,0	116,9	109,2	103,8	118,0	106,7	110,3	138,6	148,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 8 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000–2008

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.7	1 819,3	1 960,1	2 096,7	2 099,7	2 016,7	2 052,8	2 096,3	2 406,5	2 503,7
meziroční index	x	107,7	107,0	100,1	96,0	101,8	102,1	114,8	104,0
kumulovaný index	100,0	107,7	115,2	115,4	110,9	112,8	115,2	132,3	137,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z přidané hodnoty má u hodnoceného oboru i při určitém kolísání v letech 2000 - 2008 výrazný růstový trend. V roce 2008 došlo k jejímu meziročnímu nárůstu o 12,2 %. V roce 2008 dosáhla produktivita práce v b. c. u hodnoceného oboru 805,8 tis. Kč/zaměstnance (tabulka 9), tj. hodnoty vyšší než je průměr celého odvětví výroby potravin a nápojů (598,3 tis. Kč na zaměstnance). Z tabulky 10 je zřejmé, že od roku 2007 nastal pokles podílu osobních nákladů na účetní přidané hodnotě.

Tabulka 9 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000–2008

osob	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.7	491,6	552,5	552,3	544,6	598,8	614,5	591,8	718,0	805,8
meziroční index	x	112,4	100,0	98,6	110,0	102,6	96,3	121,3	112,2
kumulovaný index	100,0	112,4	112,3	110,8	121,8	125,0	120,4	146,1	163,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

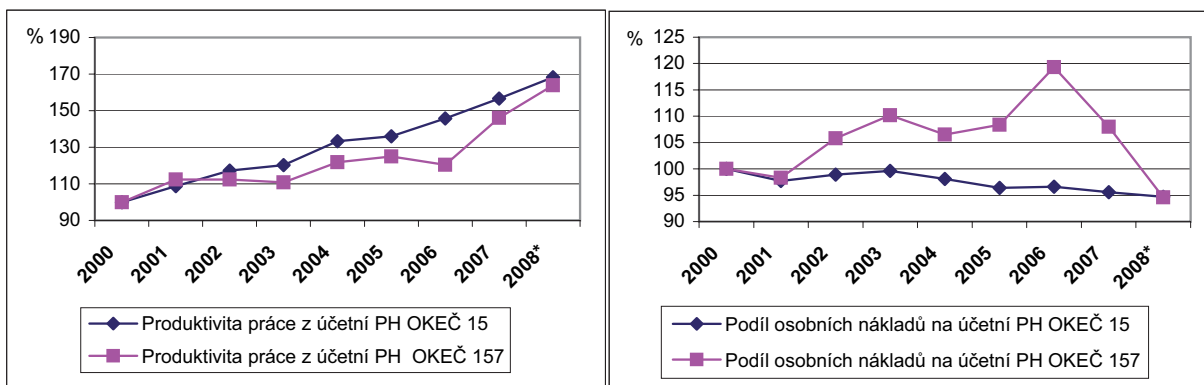
Tabulka 10 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000–2008

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.7	0,462	0,454	0,489	0,509	0,492	0,501	0,551	0,499	0,437

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2008 v tomto oboru v porovnání s vývojem za odvětví OKEČ 15 ukazuje graf 4. V roce 2008 podle předběžných údajů nastalo „sevržení nůžek“ u porovnávaných subjektů.

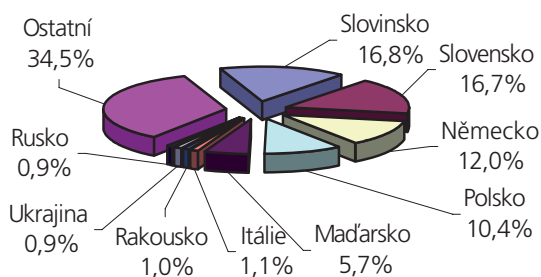
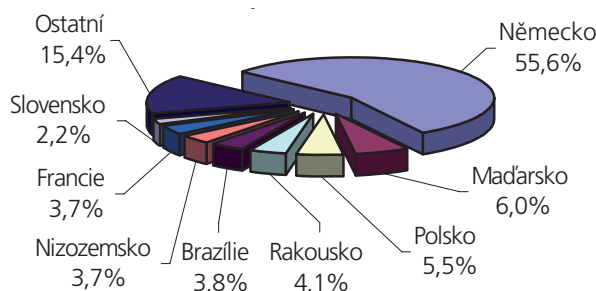
Graf 4 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b. c. v letech 2000 - 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

4. Zahraniční obchod

Vývoj zahraničního obchodu uvádí tabulka II, ze které je patrné trvalé pasivní saldo výrobků SKP 15.7 - Krmiva průmyslová. Na dovozu krmných surovin a krmných směsí do ČR se v roce 2008 nejvíce podílelo především Německo 55,6 % (počítáno z hodnoty dovozu). Teritoriální strukturu dovozu ostatních vybraných států ukazuje graf 6. Pokud se týká vývozu krmných surovin a krmných směsí (počítáno z hodnoty vývozu), největšími odběrateli bylo Slovinsko, Slovensko, Německo a Polsko. Uvedené státy se podílely na celkovém vývozu krmných surovin a krmných směsí 55,9 %. Teritoriální struktura vývozu je znázorněna v grafu 5.

Graf 5 - Podíl vývozu průmyslových surovin a krmných směsí v roce 2008**Graf 6 - Podíl dovozu průmyslových surovin a krmných směsí v roce 2008**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ (CS 2301-09)

Tabulka 11 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000–2008

Vývoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.7	511,2	854,1	819,0	829,4	1 161,6	1 708,5	1 908,7	2 448,9	3 171,2
meziroční index	x	167,1	95,9	101,3	140,1	147,1	111,7	128,3	129,5
Dovoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.7	1 991,8	2 234,7	2 327,1	2 291,2	3 083,3	3 077,7	3 123,8	3 613,3	4 020,8
meziroční index	x	112,2	104,1	98,5	134,6	99,8	101,5	115,7	111,3
Saldo (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.7	-1 480,6	-1 380,6	-1 508,1	-1 461,8	-1 921,7	-1 369,2	-1 215,1	-1 164,4	-849,6

Pramen: ČSÚ

Vývoj celkové výroby krmných směsí v zemích EU 27 v letech 2005 - 2007 je uveden v tabulce 12.

Tabulka 12 – Odhad celkové výroby průmyslových krmných směsí v letech 2005–2007 (tis. t)

Země	2005	2006	2007
Belgie	5 994	5 967	5 806
Dánsko	5 329	5 205	5 200
Česko ²⁾	3 152	3 100	2 935
Estonsko	223	214	214
Finsko	1 453	1 417	1 368
Francie	21 993	21 616	22 160
Irsko	3 628	3 966	3 412
Itálie	14 000	13 700	14 200
Kypr	283	290	290
Litva	299	328	406
Lotyšsko	152	155	155
Maďarsko	4 500	4 456	4 180
Německo	19 449	20 034	21 349
Nizozemsko	12 979	13 155	13 745
Polsko	5 276	5 800	6 950
Portugalsko	3 805	3 450	3 630
Rakousko	1 140	1 200	1 225
Slovensko	1 002	1 069	1 030
Slovinsko	484	474	495
Španělsko	20 988	19 775	19 470
Švédsko	2 146	2 108	2 079
V. Británie	13 772	14 242	14 043
Bulharsko	-	613	613
Rumunsko	-	2 329	2 468
EU-271)	142 047	145 412	147 423

¹⁾ Mimo Lucemburska, Řecka a Malty.

²⁾ Odhad (FEFAC), údaje o výrobě KS v ČR jsou zpřesněny na základě statistických šetření MZe v tab. I.

Pramen: FEFAC

Pokud se týká údajů výroby krmných směsí v EU 27 pro rok 2008, k datu vydání této publikace nebyly k dispozici.

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Výroba krmiv má ve vztahu k potravinářské výrobě specifické postavení. Z pohledu potravinového řetězce zaujímá významné postavení mezi zemědělskou prvovýrobou a výrobou potravin, přímo ovlivňuje bezpečnost a jakost potravin. Dominantní postavení na trhu zaujímají tuzemští výrobci. Výrobní kapacity převyšují tuzemskou poptávku, která v posledních letech klesá v důsledku trvalého snižování počtu hospodářských zvířat. Trend poklesu výroby krmných směsí se projevuje v posledních letech u převážné části států EU 27.

Z uvedeného důvodu lze očekávat v nejbližším období částečné snížení výrobních kapacit a větší orientaci na vývoz zejména do nových členských států a mimo teritorium střední Evropy do třetích zemí. Přesto si krmivářský průmysl ve výrobě kompletních krmných směsí udrží i v dalších letech své postavení na tuzemském trhu a výrazně posílí svou pozici i na jednotném trhu EU. Současná dosahovaná jakost krmiv v ČR je srovnatelná s krmivy vyráběnými ve státech EU.

Výroba ostatních potravinářských výrobků OKEČ 15.8

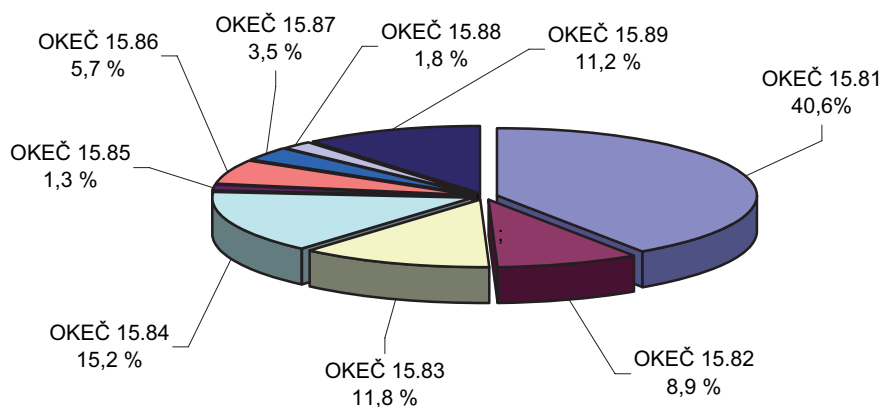
I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ je **obor** definován **I 5.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků** a zahrnuje specializované výroby:

- I 5.81** - výroba pekárenských výrobků a cukrářských výrobků,
- I 5.82** – výroba trvanlivých pekárenských výrobků,
- I 5.83** – výroba cukru (přírodního),
- I 5.84** – výroba kakaa, čokolády a cukrovinek,
- I 5.85** – výroba těstovin,
- I 5.86** – výroba čaje a kávy,
- I 5.87** – výroba koření a aromatických výtažků,
- I 5.88** – výroba homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin,
- I 5.89** – výroba ostatních potravinářských výrobků jinde neuvedených.

Podíly jednotlivých výrob (měřeno tržbami VV a S v b. c.) v roce 2008 jsou uvedeny v grafu I.

Graf I – Podíly výrob na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2008

Pozn.: údaje v běžných cenách
Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Významné výroby OKEČ 15.8

Výroba pekárenských a cukrářských výrobků – OKEČ 15.81 vykazuje rozhodující podíl v rámci hodnot hlavních ekonomických ukazatelů OKEČ 15.8. To je dáno charakterem výroby, která je určena především k denní spotřebě. V roce 2008 mírně poklesl podíl této

výroby na tržbách za prodej VV a Sv b. c. ve srovnání s rokem 2007, a to o 0,5 p. b. a představoval 40,6 %. Spolu s výrobou trvanlivých pekárenských výrobků (OKEČ 15.81) tvoří tyto obory, měřeno hlavními ekonomickými ukazateli, cca polovinu OKEČ 15.8. Podíl průměrného počtu zaměstnanců OKEČ 15.81 v rámci odvětví OKEČ 15 byl v tomto roce 62,7 %. Dále pokračuje koncentrace výroby a další propojování výrobních závodů v obilní vertikále. Největším výrobcem je společnost United Bakeries, a. s., zastřešující skupiny Delta pekárny a Odkolek. Druhým největším výrobcem pro český trh je společnost PENAM, a. s. Brno, patřící do skupiny společnosti Agrofert Holding. Za významnou z hlediska šíře sortimentu a regionální zaměstnanosti lze také považovat kategorii MSP v této výrobě.

Výroba cukru – OKEČ 15.83 je druhou největší výrobou v rámci OKEČ 15.8. Podíl výroby cukru na tržbách za VV a S skupiny 15.8 v roce 2008 představoval 11,8 % a ve srovnání s rokem 2007 klesl o 2,1 %. Od hospodářského roku 2006/07 nabyla účinnosti reforma SOT s cukrem v EU. Po provedené restrukturalizaci cukrovarnického průmyslu v EU by se měla situace v rámci trhu s cukrem stabilizovat. V současné době zůstává v ČR v činnosti pouze 7 cukrovarů. Celkový výkon cukrovarů v kampani 2008/2009 dosáhne jmenovitého výkonu 35 800 t řepy na den. Rozdělení produkčních kvót cukru (po připočtení dodatečných kvót a odečtení odevzdané kvóty) uvádí tabulka I spolu s národní kvótou cukru.

Tabulka I - Rozdělení produkčních kvót cukru v ČR v t (2008/09)

Cukrovarnický podnik	Cukrovar	Celkem produkční kvóta cukru
Cukrovary a lihovary TTD, a. s.	Dobruška, České Meziříčí	208 715,561
Moravskoslezské cukrovary, a. s.	Hrušovany nad Jevišovkou, Opava	93 973,208
Hanácká potravinářská společnost, s. r. o.	Prosenice	25 184,488
Litovelská cukrovarna, a. s.	Litovel	22 596,848
Cukrovar Vrbátky, a. s.	Vrbátky	21 989,012
Celkem národní kvóta		372 459,207

Pramen: SZIF, MZe

V poslední době dochází k nárůstu využití cukrové řepy pro nepotravinářské účely a v roce 2008 vyráběl kvasný líh z cukrové řepy pro nepotravinářské využití podnik Agroetanol TTD (součást Cukrovary a lihovary TTD, a. s.).

Dlouhodobě zaujímá významný podíl na tržbách OKEČ 15.8 (15,2 % v roce 2008) i výroba čokolády a cukrovinek (OKEČ 15.84), obor s dlouholetou domácí tradicí. Výrobky tohoto oboru se zastoupením značného podílu zahraničního kapitálu jsou vysoce konkurenceschopné i na vyspělých trzích v EU a třetích zemích.

K největším podnikům oboru OKEČ 15.84 patří Nestlé Česko, s. r. o. Praha, sdružující závody pro výrobu čokolády a cukrovinek Orion, Zora a Sfinx.

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Obdobně jako v předešlých letech tak i v roce 2008 zaujímala agregace výroby ostatních potravinářských výrobků v rámci sektoru potravinářského průmyslu nejvyšší podíl v rámci sledovaných produkčních ukazatelů. Podíl OKEČ 15.8 na celkových tržbách za prodej VV a S v b. c. potravinářského průmyslu v roce 2008 vzrostl a činil 23,6 % (meziroční index 2008/2007 byl 106,0). Podíl účetní přidané hodnoty OKEČ 15.8 na celkové hodnotě tohoto ukazatele vzrostl z 32,9 % v roce 2007 na 33,9 % v roce 2008. Podíl tohoto oboru na celkovém počtu pracovníků sektoru v roce 2008 představoval 44,7 % a tato skupina zůstává nejvýznamnějším zaměstnavatelem v rámci OKEČ 15. Je možno konstatovat, že vývoj podílu OKEČ 15.8 v rámci OKEČ 15 v roce 2008 u všech hlavních produkčních ukazatelů vykazuje vzrůstající trend.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

Vývoj cenových indexů skupiny ostatních potravinářských výrobků je uveden v tabulce 2 a vykazuje poměrně nevyrovnaný vývoj. Po poklesu cenového indexu za období 2005/2004 na 96,9 % došlo u SKP 15.8 v letech 2006 až 2007 (index 2007/2006 byl 108,5) k nárůstu cenových indexů, které odrážejí nárůst cen vstupní suroviny, především s růstem resp. poklesem cen obilovin. Meziroční cenový index v 2008/2007 mírně poklesl na 99,9.

Tabulka 2 - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000–2008

(%)	Meziroční index							
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07/06	08/07
SKP 15.8	102,1	99,0	107,3	104,9	96,9	104,6	108,5	99,9

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Vývoj tržeb za prodej VV a S v b. c. ve sledovaném období 2000 – 2008 v celé agregaci oborů vykazuje mírně vzrůstající, ale nerovnoměrný trend (úroveň meziročních indexů kolísá). Ve srovnání s rokem 2000 vzrostly tržby za prodej VV a S v b. c. v roce 2008 o 29,2 %. Údaje o objemu tržeb ve výše zmíněných letech uvádí tabulka 3.

Ve vývoji účetní přidané hodnoty v b. c. došlo v roce 2008 v porovnání s rokem 2007 k nárůstu, meziroční index činil 110,6 (tabulka 4). Vysoké hodnoty dosáhl kumulovaný index tohoto ukazatele v období 2008/2000 (index 160,7), což je o 11,4 p.b. více než hodnota tohoto ukazatele za celý potravinářský průmysl (kumulovaný index 149,3).

Počet zaměstnaných osob OKEČ 15.8 vykazuje v letech 2007 a 2008 mírný nárůst. Po poklesu počtu zaměstnanců v roce 2006 se počet zaměstnanců zvyšoval a v roce 2008 byl vykázán nárůst o 633 osob (meziroční index 2008/2007 byl 101,1). Vývoj počtu zaměstnaných osob v letech 2000 – 2008 uvádí tabulka 5.

Tabulka 3 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.8	56 589,9	57 829,9	61 757,3	60 509,5	68 542,7	66 981,0	67 394,0	69 006,6	73 133,4
meziroční index	x	102,2	106,8	98,0	113,3	97,7	100,6	102,4	106,0
kumulovaný index	100,0	102,2	109,1	106,9	121,1	118,4	119,1	121,9	129,2

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 4 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.8	16 159,2	18 253,3	18 767,8	19 066,8	22 366,6	21 892,2	22 034,0	23 482,8	25 966,2
meziroční index	x	113,0	102,8	101,6	117,3	97,9	100,6	106,6	110,6
kumulovaný index	100,0	113,0	116,1	118,0	138,4	135,5	136,4	145,3	160,7

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 5 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000–2008

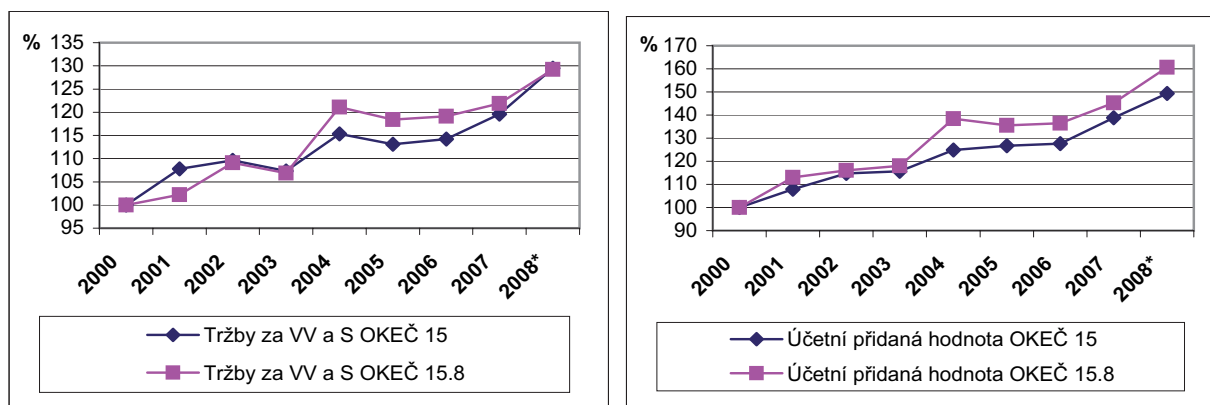
(osob)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.8	57 755	59 158	57 354	57 942	57 840	60 376	55 508	56 642	57 275
meziroční index	x	102,4	97,0	101,0	99,8	104,4	94,1	102,0	101,1
kumulovaný index	100,0	102,4	99,3	100,3	100,1	104,5	87,6	98,1	99,2

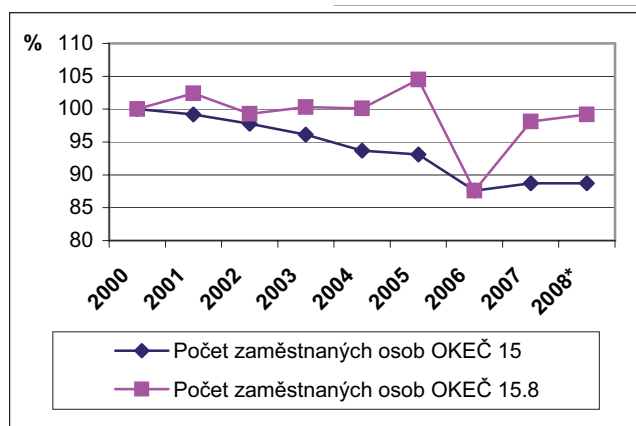
* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Vývoj výše uvedených základních produkčních ukazatelů v b. c. v letech 2000 – 2008 u oboru OKEČ 15.8 v porovnání s celým odvětvím OKEČ 15 je zachycen v grafu 2. U tržeb a účetní přidané hodnoty je zřejmý výrazný vzestupný trend v posledních letech.

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v letech 2000 – 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 6 dokumentuje kolísavý, i když vzrůstající trend vývoje nákladů celkem v b. c. v letech 2000 – 2008. V porovnání s rokem 2000 vzrostly tyto náklady v roce 2008 o 7,0 %. Výraznější zvýšení cen vstupů do výroby (surovin, energií a mezd) v letech 2007 a 2008 bylo příčinou nárůstu hodnoty tohoto ukazatele.

Výrazný vzestup v hodnoceném období 2000 – 2008 byl zaznamenán u osobních nákladů. Kumulativní index dosáhl hodnoty 156,0 (tabulka 7), což je o 14,5 p. b. více než hodnota tohoto ukazatele za potravinářský průmysl celkem.

Tabulka 6 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.8	89 107,0	76 188,8	81 384,5	77 025,1	87 225,8	89 348,0	84 877,2	90 798,9	95 320,6
meziroční index	x	85,5	106,8	94,6	113,2	102,4	95,0	107,0	105,0
kumulovaný index	100,0	85,5	91,3	86,4	97,9	100,3	95,3	101,9	107,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 7 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.8	9 620,3	10 288,3	10 946,5	11 291,3	12 513,1	12 715,8	12 704,9	13 714,7	15 008,1
meziroční index	x	106,9	106,4	103,1	110,8	101,6	99,9	107,9	109,4
kumulovaný index	100,0	106,9	113,8	117,4	130,1	132,2	132,1	142,6	156,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b. c. v letech 2000 - 2008 u OKEČ 15.8, jak uvádí tabulka 8, výrazně vzrostla (kumulovaný index za sledované období činí 162,0). Tento vývoj je odrazem růstu účetní přidané hodnoty v předchozích letech, zvýšení technologické úrovně a vybavení výrobních provozů. Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b. c. v letech 2000 – 2007 ukazuje tabulka 9.

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2008 za OKEČ 15.8 v porovnání s vývojem za celé odvětví OKEČ 15 ukazuje následující graf 3. Výrazně vzrůstající trend je zřejmý z grafu produktivity práce z účetní přidané hodnoty, což je pozitivní vývoj.

Tabulka 8 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.8	279,8	308,6	327,2	329,1	386,7	362,6	397,0	414,6	453,4
meziroční index	x	110,3	106,0	100,6	117,5	93,8	109,5	104,4	109,4
kumulovaný index	100,0	110,3	116,9	117,6	138,2	129,6	141,9	148,2	162,0

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

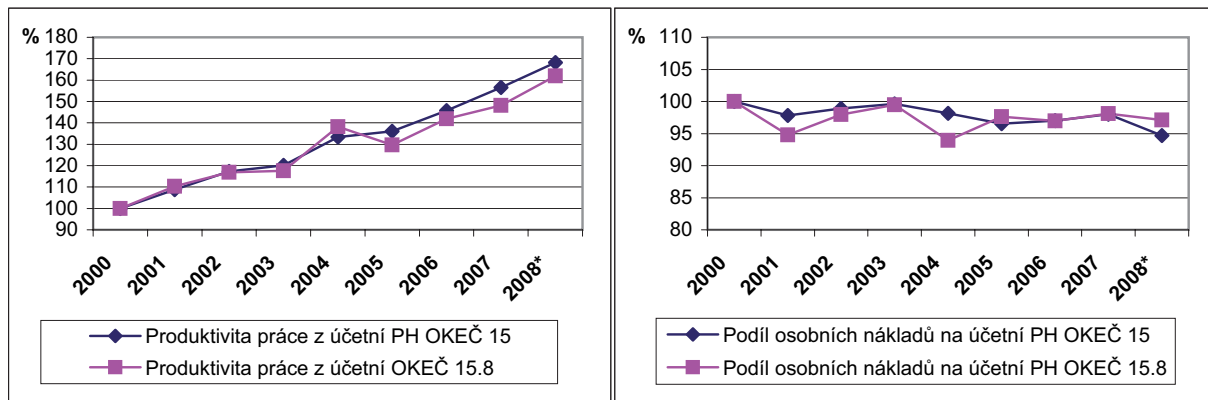
Tabulka 9 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000–2008

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.7	0,595	0,564	0,583	0,592	0,559	0,581	0,577	0,584	0,578

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 – 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

4. Zahraniční obchod

Pro vývoj zahraničního obchodu SKP 15.8 je charakteristické celkové trvale záporné saldo, které v letech 2004 a 2005 nebylo příliš výrazné. V roce 2008 na jedné straně vzrostl objem vývozu (meziroční index byl 113,9), na druhé straně se v roce 2008 zpomalil nárůst dovozu výrobků této skupiny. Následně se hodnota záporného salda zahraničního obchodu SKP 15.8 v roce 2008 snížila ve srovnání s rokem 2007 o 2 267,5 mil. Kč (o 30,5 %). Bližší údaje jsou uvedeny v tabulce 10.

Tabulka 10 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000–2008

Vývoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.8	10 001,6	12 467,4	12 657,7	15 026,5	19 973,3	21 986,9	21 198,3	22 710,3	25 864,1
meziroční index	x	124,7	101,5	118,7	132,9	110,1	96,4	107,1	113,9
Dovoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.8	15 767,5	16 835,5	16 101,4	17 955,1	21 183,6	23 915,5	25 260,0	30 141,1	31 027,4
meziroční index	x	106,8	95,6	111,5	118,0	112,9	105,6	119,3	102,9
Saldo (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.8	-5 765,9	-4 368,1	-3 443,7	-2 928,6	-1 210,3	-1 928,6	-4 061,7	-7 430,8	-5 163,3

Pramen: ČSÚ

Na celkových výsledcích zahraničního obchodu výroby ostatních potravinářských výrobků se velkou měrou podílí zahraniční obchod s cukrem a výrobky s obsahem cukru. V období 2007/2008 bylo do ČR dovezeno 80 386 t cukru. V téže časovém intervalu bylo z ČR vyvezeno celkem 147 604 t cukru, což má za následek aktivní saldo ZO s cukrem ve výši 67 218 t (844,8 mil. Kč) (tabulka 11).

Tabulka 11 – Saldo dovozu a vývozu cukru v mil. Kč

	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07 ^{1/}	2006/07 ^{2/}	2007/08 ^{3/}	Celkem*
Dovoz celkem	254,2	277,4	882,5	788,3	1 195,2	1 746,0	1 246,3	5 194,7
Vývoz celkem	536,3	1 651,7	3 678,6	4 989,4	2 190,6	2 839,5	2 092,1	15 787,6
Saldo cukr celkem	+282,1	+1 374,3	+2 796,1	+4 201,1	+995,4	+1 093,5	+845,8	+10 592,9

^{1/} 1701 – skupina cukr od 1. 7. 2006 do 30. 6. 2007, ^{2/} od 1. 7. 2006 do 30. 9. 2007 (celkem 15 měsíců),^{3/} od 1. 10. 2007 do 30. 9. 2008,

*/ Celkem za roky 2002/2003 až 2007/2008

Pramen: ČSÚ

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Chléb a pečivo, jako zboží každodenní spotřeby, zůstávají významným segmentem trhu s potravinami. V ČR nabízí tyto produkty široké spektrum firem různých velikostí po celém území. Pokračuje vertikální a horizontální propojování mlýnské a pekárenské výroby v obilní vertikále. Vlivem regionální specializace se zlepšuje také postavení části malých pekáren a cukráren na trhu. Spotřebitel při vyšší kvalitě akceptuje vyšší cenu výrobků ve srovnání s obchodními řetězci. Pekárenská a cukrářská výroba má dobrou perspektivu za předpokladu dalšího posilování tržní síly pekáren a cukráren na odbytovém trhu. Bude nezbytné zvýšit objem finančních prostředků zaměřených na modernizaci výroby, přispívající k rozšíření sortimentu, zvýšení kvality produkce a jejímu uplatnění i mimo český trh.

Slibná perspektiva se jeví pro cukrovinkářskou výrobu, která je prezentována jak tradičním, tak stále inovovaným sortimentem většinou značkových výrobků, konkurenceschopných na evropských trzích. Vzhledem k úspěšnosti cukrovinkářských výrobků na trzích doma i v zahraničí vzrostly tržby tohoto oboru a vzrostla také zaměstnanost v této výrobě.

V rámci reformy Společné organizace trhů s cukrem v EU probíhala od počátku roku 2006/2007 restrukturalizace cukrovarnického průmyslu v ČR. Výsledkem pro ČR je snížení národní kvóty na 372 459,207 t, čímž v roce 2007 došlo k poklesu zpracovatelské kapacity cukrovarů a pěstitelských ploch. Nadbytečná kapacita je využita pro produkci kvasného lihu pro nepotravinářské využití. Bilance zahraničního obchodu s cukrem je aktivní.

V rámci dalšího vývoje OKEČ 15 je možné předpokládat pokračující rozšiřování sortimentu a vývoj nových výrobků u OKEČ 15.84 – výroba kakaa, čokolády a cukrovinek a uplatnění těchto výrobků na zahraničních trzích.

Vzhledem k zvýšenému zájmu spotřebitelů o speciální potraviny se rozšiřuje výroba homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin a výroba potravin obohacených vitamíny, proteiny, polévek v prášku, aj.

Výroby nápojů OKEČ 15.9

I. Charakteristika oboru

V systému OKEČ 15 obor **15.9 – Výroba nápojů** zahrnuje následující výrobní skupiny:

15.91 – výroba destilovaných alkoholických nápojů,

15.92 – výroba etylalkoholu kvašením,

15.93 – výroba hroznového vína,

15.94 – výroba ovocného vína,

15.95 – výroba jiných nededilovaných kvasných nápojů,

15.96 – výroba piva,

15.97 – výroba sladu,

15.98 – stáčení minerální a pitné vody do lahví a výroba nealkoholických nápojů.

Pivovarnictví

Celková produkce piva v roce 2008 v ČR mírně klesla oproti roku 2007 o 0,5 % na 19,8 mil. hektolitřů. V roce 2008 bylo dodáno podle odhadů ČSPS na trh 579 tis. hektolitřů nealkoholického piva, ve srovnání s rokem 2007 činil nárůst spotřeby nealkoholického piva přes 16 %. V posledních letech stoupá obliba speciálních piv. V ČR v roce 2008 bylo 52 činných pivovarů. Na prvním místě ve výstavu byl Plzeňský Prazdroj, a. s., dále následovaly Pivovary Staropramen, a. s., Heineken Czech, která zahrnuje pivovary patřící dříve do skupiny Drinks Union, Starobrno, a. s., a Královský pivovar Krušovice, a. s. a Budějovický Budvar, n. p.,

Sladařství

Na základě údajů VÚPS, a. s. bylo v roce 2008 celkem vyrobeno 540,5 tis. tun sladu (v roce 2007 výroba sladu činila 528 tis. t). Český slad byl používán prakticky všemi nejvýznamnějšími pivovarskými společnostmi na světě, jako jsou např. SABMiller, Interbrew, Heineken a další. Ze 33 činných sladoven je 16 obchodních a 17 pivovarských. K největším producentům sladu patřila společnost Sladovny Soufflet ČR, a. s., která v roce 2008 vyrobila 334,5 tis. t sladu a patří do jedné z největších sladařských společností na světě (francouzské Soufflet Group). Dále mezi největší sladovny podílející se na výrobě sladu v ČR v roce 2008 byly Českomoravské sladovny, a. s., sladovny Plzeňského Prazdroje, a. s., sladovna Rudolf a další.

Vinařství

Produkční potenciál vinic ČR se v roce 2008 podílel na celkové ploše vinic EU o výměře 3,7 mil. ha přibližně 0,5 %. Podle Registru ÚKZÚZ činila v roce 2008 rozloha vinic v ČR 19,6 tis. ha, z toho bylo 17,4 tis. ha osázených. V roce 2008 bylo evidováno 19 336 pěstitelů révy vinné.

Z bílých odrůd je nejvíce zastoupena odrůda Müller Thurgau, Veltlínské zelené, dále Ryzlink vlašský a Ryzlink rýnský. Tyto čtyři odrůdy zauímají 53 % výměry vinic bílých odrůd. Z červených odrůd jsou nejvíce pěstovány Svatovavřínecké a Frankovka a na celkové ploše modrých odrůd se podílejí 46 %. V roce 2008 byly do státní odrůdové knihy zapsány 4 nové moštové odrůdy révy vinné, z toho jedna bílá (Rinot) a tři modré (Sevar, Fratava, Cerason). Ze sklizně moštových hroznů v hospodářském roce 2007/2008 bylo vyrobeno přibližně 840 tis. hl vína, z toho 530 tis. hl vína bílého a 310 tis. hl vína červeného. Touto produkcí se ČR podílela na odhadovaném množství vyrobeného vína v zemích EU (180 mil. hl) přibližně 0,5 %.

Mezi největší tuzemské výrobce vína v roce 2008 patří skupina Bohemia Sekt, a. s., Moravské vinařské závody, Bzenec, s. r. o., PATRIA Kobylí, a. s., Templářské sklepy Čejkovice, Vinařské družstvo VINIUM a. s., Velké Pavlovice, VINSELEKT Michlovský a. s., ZNOVÍN ZNOJMO, a. s., Vinné sklepy Valtice, a. s., České vinařské závody a. s. a další.

Výroba lihovin

Výroba destilovaných alkoholických nápojů zahrnuje produkci mnoha druhů základních i vysoce kvalitních lihovin a specialit v mnoha chuťových modifikacích. Jde o whisky, brandy, likéry aj. Významné pozice ve výrobě lihovin a destilátů zauímají v ČR firmy DRINKS UNION, a. s., Jan Becher - Karlovarská Becherovka, a. s., kterou vlastní Pernod Ricard, STOCK Plzeň-Boškov s. r. o. a další firmy jako je Rudolf Jelínek, a. s., Palírna u Zeleného stromu - Starorežná Prostějov, a. s.

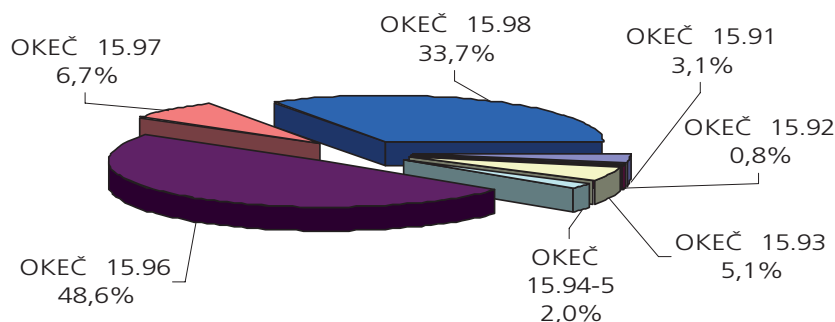
Výroba minerálních vod a nealkoholických nápojů

V roce 2008 bylo vyrobeno podle odhadu 21 005 tis. hl. nealkoholických nápojů. S ohledem na konkurenční boj, tuzemští výrobci minerálních vod nezveřejňují konkrétní údaje o produkci, z těchto důvodů jsou následující informace pouze odhadem.

Největší podíl na trhu v roce 2008 mají Karlovarské minerální vody, a. s., trojici největších výrobců doplňuje Poděbradka, a. s. a Hanácká kyselka, s. r. o. Dále k největším firmám ve výrobě nealkoholických nápojů patří Coca-Cola HBC ČR, s. r. o., Kofola a. s. Krnov, GENERAL BOTTLERS s. r. o. Na výrobě nealkoholických nápojů (limonády a sodové vody) se podílejí i pivovary.

Odhad podílu jednotlivých výrobních skupin na tržbách za prodej VV a S v rámci agregace OKEČ 15.9 je uveden v grafu 1.

Graf I - Podíl na tržbách za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2008

Pozn.: údaje v b. c.

Pramen: ČSÚ

2. Pozice oboru v rámci výroby potravinářských výrobků a nápojů

Skupina nápojářských oborů zaujímá v rámci odvětví OKEČ 15 klíčovou pozici. Podíl skupiny nápojářských oborů v rámci výroby potravin a nápojů dosáhl v roce 2008 u tržeb za prodej vlastních V a S v b. c. výše 21,7 %. Vysoký je především podíl účetní přidané hodnoty v rámci potravinářského sektoru, který dosáhl v roce 2008 výše 29,3 %. Podíl agregace nápojářských oborů na počtu zaměstnanců v odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů v roce 2008 činil 14,2 %.

3. Hlavní ekonomické ukazatele

3.1 Cenový vývoj

V roce 2008 byl zaznamenán nárůst cen průmyslových výrobců SKP 15.9 oproti roku 2007 o 3,6 %. Nárůst cen nastal u piva, minerálních a nealkoholických nápojů. Vývoj cenového indexu u výrobků SKP 15.9 v letech 2000 - 2008 ukazuje tabulka I. Meziroční index je vypočítáván podle jednotné metodiky MPO pro celý zpracovatelský průmysl ČR (porovnání se týká cen za prosinec).

Tabulka I - Vývoj cenových indexů výrobků v letech 2000–2008

(%)	Meziroční index							
	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07/06	08/07
SKP 15.9	103,6	103,5	101,5	104,1	101,5	103,6	105,6	103,6

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet MPO

3.2 Základní produkční charakteristiky

Tržby za prodej vlastních V a S v roce 2008 zaznamenaly nárůst o 4,1 % (tabulka 2). Od roku 2005 dochází v tomto oboru k nárůstu účetní přidané hodnoty. V celém hodnoceném období byl zaznamenán nárůst u tohoto ukazatele oproti roku 2000 o 58,5 % (tabulka 3). I když od roku 2000 docházelo ke snižování počtu zaměstnaných osob, v roce 2008, jak ukazuje tabulka 4 se tento trend zpomalil, přičemž v roce 2007 se jejich počet zvýšil.

Tabulka 2 – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.9	47 937,4	52 450,4	53 864,9	56 030,1	55 816,3	55 291,6	57 294,1	62 523,9	65 110,0
meziroční index	x	109,4	102,7	104,0	99,6	99,1	103,6	109,1	104,1
kumulovaný index	100,0	109,4	112,4	116,9	116,4	115,3	119,5	130,4	135,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 3 – Účetní přidaná hodnota v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.9	13 702,9	14 427,5	16 927,2	18 516,5	18 499,1	19 629,2	19 939,1	20 835,2	21 715,9
meziroční index	x	105,3	117,3	109,4	99,9	106,1	101,6	104,5	104,2
kumulovaný index	100,0	105,3	123,5	135,1	135,0	143,2	145,5	152,0	158,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

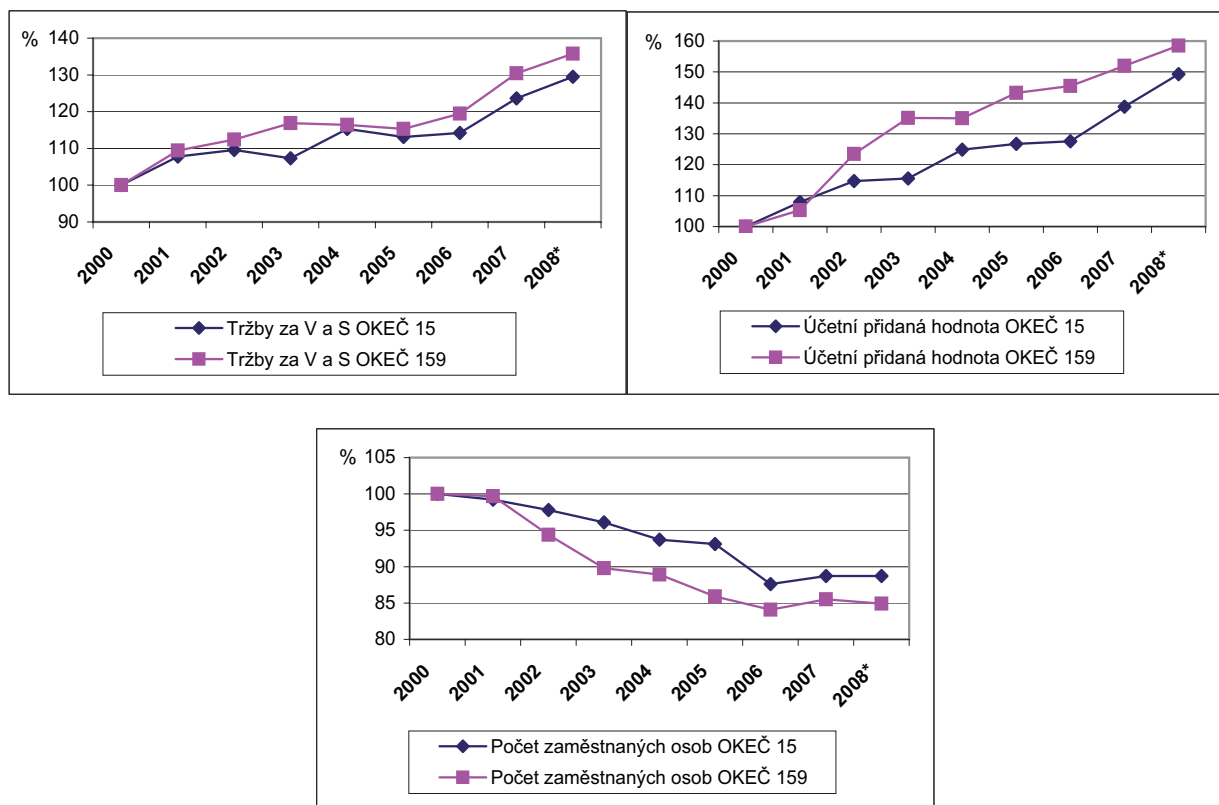
Tabulka 4 – Počet zaměstnaných osob v letech 2000–2008

(osoby)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.9	20 744	20 682	19 577	18 621	18 444	17 829	17 451	17 733	17 615
meziroční index	x	99,7	94,7	95,1	99,0	96,7	97,9	101,6	99,3
kumulovaný index	100,0	99,7	94,4	89,8	88,9	85,9	84,1	85,5	84,9

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Vývoj základních produkčních charakteristik skupiny OKEČ 15.9 v letech 2000 - 2008 v porovnání s odvětvím výroby potravinářských výrobků a nápojů (OKEČ 15) v b. c. je zachycen v grafu 2. Vzhledem k tomu, že skupina nápojářských výrob má významný vliv na vývoj celého odvětví jsou trendy uváděných ukazatelů obdobné.

Graf 2 -Vývoj základních produkčních charakteristik v b. c. v letech 2000 - 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

I při růstu tržeb za prodej VV a S v roce 2008 podle předběžných údajů došlo k mírnému poklesu celkových nákladů u OKEČ 15.9 oproti roku 2007 o 1,4 % (tabulka 5). Na růstu osobních nákladů o 5,0 % (tabulka 6) se podílel i růst průměrných mezd. V roce 2008 u tohoto oboru, činila průměrná měsíční mzda 27 584 Kč (u podniků s 20 a více zaměstnanci - zdroj ČSÚ).

Tabulka 5 – Náklady celkem v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.9	67 962,0	72 294,7	64 651,8	64 408,0	62 012,4	59 369,8	60 763,5	68 104,5	67 164,0
meziroční index	x	106,4	89,4	99,6	96,3	95,7	102,3	112,1	98,6
kumulovaný index	100,0	106,4	95,1	94,8	91,2	87,4	89,4	100,2	98,8

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Tabulka 6 – Osobní náklady v b.c. v letech 2000–2008

(mil. Kč)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.9	5 303,6	5 682,0	5 792,8	5 992,1	6 401,0	6 350,6	6 570,5	7 144,2	7 504,9
meziroční index	x	107,1	102,0	103,4	106,8	99,2	103,5	108,7	105,0
kumulovaný index	100,0	107,1	109,2	113,0	120,7	119,7	123,9	134,7	141,5

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

3.3 Produktivita práce a osobní náklady

Produktivita práce z účetní přidané hodnoty u OKEČ 15.9 v roce 2008 činila 1 232,8 tis. Kč na zaměstnance (tabulka 7), což je nejvyšší hodnota z celého sektoru výroby potravinářských výrobků a nápojů, kde průměr činil 598,3 tis. Kč na zaměstnance. V tomto oboru je velmi výrazný stoupající trend produktivity práce. Od roku 2000 došlo k nárůstu o 86,6 %.

V tabulce 8 je uveden podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě, u kterého došlo v roce 2008 při vyšším tempu růstu osobních nákladů než přidané hodnoty, k mírnému nárůstu, oproti roku 2007 na 0,346 tis. Kč na zaměstnance.

Tabulka 7 - Produktivita práce z účetní přidané hodnoty v b.c. v letech 2000–2008

(tis.Kč/na zaměst.)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.9	660,6	697,6	864,6	994,4	1 003,0	1 101,0	1 142,6	1 174,9	1 232,8
meziroční index	x	105,6	123,9	115,0	100,9	109,8	103,8	102,8	104,9
kumulovaný index	100,0	105,6	130,9	150,5	151,8	166,7	173,0	177,9	186,6

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

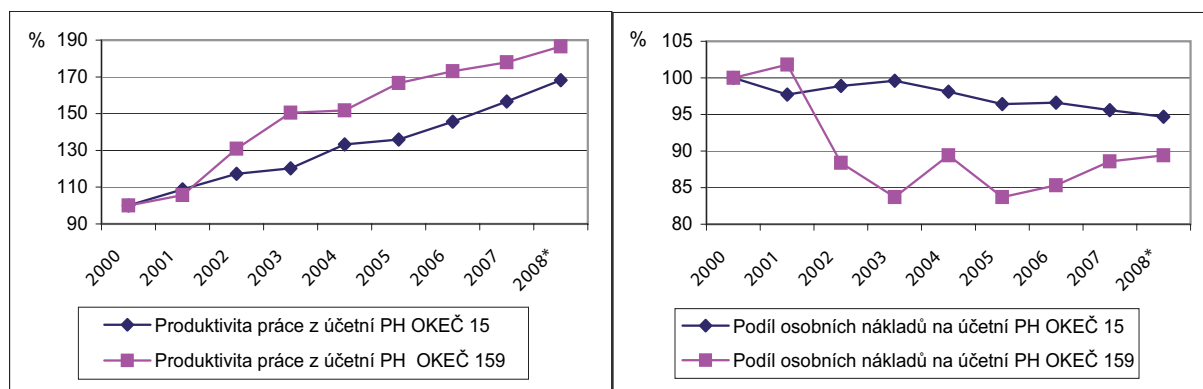
Tabulka 8 – Podíl osobních nákladů na účetní přidané hodnotě v b.c. v letech 2000–2008

-	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
OKEČ 15.9	0,387	0,394	0,342	0,324	0,346	0,324	0,330	0,343	0,346

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v letech 2000 - 2008 v této skupině výrob v porovnání s vývojem za celé odvětví výroby potravinářských výrobků a nápojů ukazuje graf 3.

Graf 3 - Vývoj podílových a poměrových ukazatelů v b. c. v letech 2000 - 2008

* předběžná hodnota

Pramen: ČSÚ, vlastní dopočet ÚZEI

4. Zahraniční obchod

Pivo

Vývoz v roce 2008 činil 3,7 mil. hl piva, tedy o 2,7 % více než v předchozím roce 2007, a pokračoval trend růstu z uplynulých let. Tradičně nejvíce českého piva se vyváží do Německa a na Slovensko. Celkem je české pivo vyváženo do více než 60 zemích všech světadílů. Největší zájem je o ležáky.

Slad

V roce 2008 činil vývoz sladu 236 tis. tj. o 5 % více ve srovnání s rokem 2007 a vývoz sladu proti roku 2000 se více než zdvojnásobil. Největšími exportéry sladu byly Sladovny Soufflet ČR, a. s. Tradičně největší objem z celkového vývozu v roce 2008 byl realizován do Německa, Polska, Rumunska a Velké Británie.

Víno

V roce 2008 se dovezlo do ČR celkem 1 595 tis. hl vína. Proti předchozímu roku dodávky vína objemově i ve finančním vyjádření vzrostly o 8 %. Množství dovezeného bílého vína se meziročně zvýšilo o 12 % a na celkovém importu vína se podílelo 46 %. Více než dvě třetiny dovozu tvořilo, stejně jako v roce předchozím, bílé sudové víno s objemem dodávek 493 tis. hl (meziroční zvýšení o 11 %). Import lahvového bílého vína se v roce 2008 rovněž meziročně zvýšil, a to o 15 %, na 237 tis. hl.

Dodávky červeného vína se podílely na realizovaném dovozu vína do ČR 51 % (817 tis. hl). U červeného vína byl import vína sudového a lahvového vyrovnán. Největším dodavatelem vína do ČR byla i v roce 2008 Itálie. Objem dovozu italského vína byl na úrovni předchozího roku a činil 579 tis. hl. Toto dovezené množství se na celkovém importu vína do ČR v roce 2008 podílelo 36 %. Dalším významným dodavatelem vína do ČR bylo Španělsko, ze kterého se import vína meziročně zvýšil o třetinu na 273 tis. hl.

V roce 2008 výrazně vzrostl, stejně jako v roce předchozím, vývoz vína. Export dosáhl objemu 214 tis. hl, tj. meziroční nárůst o 91 %. Tradičně bylo největším odběratelem českého vína Slovensko (92 % celkového exportu vína).

Vývoj zahraničního obchodu s výrobky SKP 15.9 uvádí tabulka 9. Pozitivní je, že aktivní obchodní saldo u této skupiny výrobků překročilo v roce 2008 objem 3 mld.Kč.

Tabulka 9 – Vývoj zahraničního obchodu s výrobky v b.c. v letech 2000–2008

Vývoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.9	6 953,3	7 146,7	7 400,5	7 415,6	8 782,7	8 935,4	10 055,9	12 213,6	12 787,8
meziroční index	x	102,8	103,6	100,2	118,4	101,7	112,5	121,5	104,7
Dovoz celkem (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.9	3 542,4	3 972,8	4 108,1	4 806,6	6 697,9	7 222,8	8 010,3	9 540,0	9 786,1
meziroční index	x	112,1	103,4	117,0	139,3	107,8	110,9	119,1	102,6
Saldo (mil. Kč)									
SKP	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SKP 15.9	3 410,9	3 173,9	3 292,4	2 609,0	2 084,8	1 712,6	2 045,6	2 673,6	3 001,7

Pramen: ČSÚ

5. Shrnutí a perspektivy oboru

Pivo

Při mírném poklesu domácí spotřeby, ekonomické problémy světové a domácí ekonomiky v roce 2008 celkovou produkci našich pivovarů výrazně neovlivnily a ta byla trvale nahrazována výrazným nárůstem exportu.

Tabulka 10 – Vývoj vybraných ukazatelů pivovarského průmyslu ČR

Rok	Výstav piva (tis. hl)	Počet činných pivovarů	Spotřeba piva (litrů/obyv./rok)
2002	18 178	54	158,8
2003	18 548	54	160,9
2004	18 753	53	157,9
2005	19 069	53	156,5
2006	19 787	53	158,1
2007	19 897	53	159,1
2008	19 806	52	154,1*

Pozn.: údaje o spotřebě piva se liší od údajů uváděných ČSÚ

*) odhad

Pramen: VÚPS a.s. Praha

Nadále si ČR udržuje světové prvenství ve spotřebě piva na obyvatele s výrazným přispěním zahraničních turistů, kteří podle odhadů vypijí v českých restauracích zhruba 15 % uvařeného piva. Na druhé straně také turisté z ČR do určité míry pijí pivo v zahraničí,

včetně exportu z ČR. Výrazně také v nárůstu výroby pomáhá propagace národních značek a rozvoj malých a středních regionálních pivovarů, se zaměřením na pestrost produkce. V posledních letech se ukazuje, že řada malých i středních pivovarů i přes složitou ekonomickou situaci a vystavení silné konkurenci velkých pivovarů si nachází svůj okruh zákazníků svými specifickými výrobky.

Víno

Ve spotřebě vína se v roce 2008 očekává mírný nárůst. V roce 2007 se průměrná spotřeba vína meziročně výrazně zvýšila o 1,3 l/os./rok na 18,5 l/os./rok. Domácí výroba vína tak kryla ve vinařském roce 2007/08 tuto spotřebu přibližně ze 40 %. Kvalifikovaný odhad ÚZEI předpokládá, že v roce 2008 se zvýší spotřeba na 18,8 l/osobu/rok. Do budoucna se očekává, že spotřeba vína v ČR se bude nadále mírně zvyšovat a současně bude posilovat i podíl jakostního vína s přívlastkem na úkor vína stolního.

V tabulkách 11 - 12 jsou uvedeny dostupné údaje, které poskytují základní informace o výrobě a spotřebě této komodity.

Tabulka 11 - Postavení ČR v EU z hlediska vína

	EU	ČR	% (ČR/EU)
Obyvatelstvo (mil.)	493	10,3	2,1
Plocha vinic (tis. ha)	3 650	19	0,5
Produkce vína (mil. hl)	180	0,8	0,4
Spotřeba vína (mil. hl)	140	1,85	1,3
Spotřeba vína na osobu (l)	30	18	60,0

Pramen: Svaz vinařů ČR

Tabulka 12 - Výroba a spotřeba vína v ČR¹⁾ (tis. hl)

Ukazatel	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	Meziroční index (%)
Domácí výroba	438	434	820	840	102,4
Dovoz suroviny a vína ²⁾	1 387	1 471	1 585	1 510	95,3
Celková nabídka	2 327	2 461	2 895	3 240	111,9
Spotřeba ²⁾	1 730	1 888	1 828	1 850	101,2
Vývoz vína ²⁾	41	83	177	180	101,7

¹⁾ Vinařský rok u vína je od 1.8. do 31.7.

²⁾ Pro vinařský rok 2008/09 odhad Svazu vinařů ČR (SV ČR); MZe.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin;
Statistika zahraničního obchodu ČR; Svaz vinařů ČR, ÚKZÚZ.

Lihoviny

Pokud se týká spotřeby lihovin (40%) v roce 2007 bylo zkonzumováno 8,2 litrů/osobu/rok a na základě kvalifikovaných odhadů nedošlo v roce 2008 k výraznému zvýšení spotřeby. Podle předpokladu bude zřejmě spotřeba lihovin v dalších letech stagnovat z důvodů probíhajících kampaní proti konzumaci alkoholu řidiči a mladistvími. Kvalitní druhy

značkových lihovin nacházejí uplatnění i na zahraničních trzích. Na domácím trhu jsou stále více využívána dárková balení.

Minerální a nealkoholické nápoje

V roce 2008 při výkyvech ve spotřebě u některých druhů nealkoholických nápojů, došlo podle odhadů k mírnému poklesu produkce. ČR však i nadále patří mezi přední konzumenty nealkoholických nápojů v Evropě.

Spotřeba nealkoholických nápojů podle zdrojů ČSÚ v roce 2007 a odhadu v roce 2008 je uvedena v následující tabulce 13. Vývoj výroby sycených nealkoholických nápojů od roku 2003 je uveden v tabulce 14. Pro rok 2008 byl proveden odhad, protože k datu vydání této publikace nebyly k dispozici údaje (ČSÚ).

Tabulka 13 - Spotřeba minerálních vod a nealkoholických nápojů na 1 obyvatele (litry)

Nealkoholické nápoje	2006	2007	2008*
Nealkoholické nápoje	2006	2007	2008*
Minerální vody a nealkoholické nápoje	289,0	293,0	287,9
v tom: - minerální vody	66,0	67,0	63,1
- sodové vody	36,0	37,0	36,0
- limonády	107,0	108,0	107,0
- ostatní nápoje	80,0	81,0	81,8

Pozn.: *) odhad ÚZEI

Pramen: ČSÚ

Tabulka 14 - Vývoj výroby sycených nealkoholických nápojů v ČR (tis. hl)

Rok	Výroba nealko celkem	Voda, minerální vody, a sodovky bez přísad cukru	Ostatní nealkoholické nápoje
2003	24 663	8 467	16 196
2004	24 512	8 189	16 323
2005	25 146	8 130	17 016
2006	28 005	7 995	20 010
2007	21 100	7 556	13 544
2008*	21 005	7 500	13 505

Pozn.: podniky s počtem zaměstnanců 20 a více.

*) odhad, údaje za rok 2008 k datu vydání této publikace nebyly k dispozici.

Pramen: ČSÚ

Současné trendy jako je zdraví, wellness, rychlá dostupnost jsou nejdůležitějšími faktory, na které průmysl nápojů stále klade důraz se snahou rozšiřovat nabídku vyvíjením nových výrobků. Vývoj se řídí požadavky na zdravou výživu, přičemž se zohledňují i fyziologické vlastnosti. Záměrem je odpovědná konzumace piva. Cílem je zvyšování kvality nápojů a spokojenost konzumentů. K tomu přispívají i nové směry značek, etiket a obalů.

Poznámky:

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

**Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
[http: www.mze.cz](http://www.mze.cz), e-mail: info@mze.cz**

ISBN 978-80-7084-848-7